

Belediye

BAŞKA BİR SU YÖNETİMİ MÜMKÜN!

İZMİR
TUNÇ SOYER

İSTANBUL
EKREM İMAMOĞLU

ANKARA
MANSUR YAVAŞ

ADANA
ZEYDAN KARALAR

ANTALYA
MUHİTTİN BÖCEK

AYDIN
ÖZLEM ÇERÇİOĞLU

İzmir'de bir araya gelen CHP'li belediye başkanları uymayı taahhüt ettikleri su politikasını 22 Mart Dünya Su Günü'nde bir manifestoyla açıkladı. [Sayfa.10](#)

ESKİŞEHİR
YILMAZ BÜYÜKERŞEN

MERSİN
VAHAP SEÇER

HATAY
LÜTFÜ SAVAŞ

MUĞLA
OSMAN GÜRÜN

TEKİRDAĞ
KADİR ALBAYRAK

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

[Sayfa.23](#)

“MEHMET SİYAM KESİMOĞLU”
Kırklareli Belediye Başkanı

“Gelecek nesillere yaşanabilir bir Kırklareli bırakmak istiyoruz”

“KAZIM KURT”
Eskişehir-Odunpazarı Belediye Başkanı

“Katılımcı bir yönetim anlayışını benimsedik”

“ADEM BARIŞ AŞKIN”
Ankara-Elmadağ Belediye Başkanı

“İlçemizi modern ve tanınan bir konuma yükseltmek için çalışıyoruz”

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

SU YÖNETİMİ SİYASET ÜSTÜ OLMALI

Uzmanlar, dünya su rezervinin ancak % 2.6'sının tatlı sularından oluştuğunu, bunun da çok büyük bir kısmının kutup bölgelerinde buzullar hâlinde bulunduğunu belirtiyor. Tatlı suların az bir bölümü ise, atmosferde buhar, yer kabuğunda yüzey ve yeraltı suyu şeklinde yer alıyor. [Sayfa.3](#)

Röportaj

TAHSİN TARHAN

CHP Kocaeli Milletvekili ve PM Üyesi

“VATANDAŞIN GÜNDEMİ YOKSULLUK VE İŞ”

Eskiden milletvekilleri “bölgeye nasıl hizmet götürürüm” diye mücadele ederlerdi. Son yıllarda milletvekillerinden en çok istenenler, iş ve aş. Öyle bir noktaya geldi ki, artık toplumun sorunu hizmet değil, yoksulluk ve işsizlik. [Sayfa.2](#)

Röportaj

Prof. Dr. MURAT TÜRKŞ

Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

“SU KAYNAKLARI YÖNETİMİ ARTIK YAŞAMSAL”

[Sayfa.4](#)

Röportaj

Dr. AĞÜN İLHAN

Mercator-İPM Araştırmacısı Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi, Su Uzmanı

“KRİTİK OLAN, SU TALEBİNİ AZALTMAK”

[Sayfa.6](#)

Röportaj

ALİM MURATHAN

Jeoloji Yüksek Mühendisi TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Eski Başkanı

“KURAKLIĞIN ASIL NEDENİ, TARIMSAL SU KAYNAKLARININ İYİ YÖNETİLEMEMESİ”

[Sayfa.8](#)

Röportaj

OYA AYMAN

Buğday Derneği Strateji Kurulu Üyesi

“ÇİFTÇİ ZEHİRSİZ ÜRETİME GEÇTİNDE SU, TOPRAK VE TÜM CANLILAR KÂRLI ÇIKIYOR”

[Sayfa.15](#)

“VATANDAŞIN GÜNDEMİ YOKSULLUK VE İŞ”

Röportaj

“TAHSİN TARHAN”

CHP Kocaeli Milletvekili
ve PM Üyesi

Beş kişilik aileler asgari ücretle geçinemiyor. Yoksullukla ilgili istekler geliyor.

Haritaya baktığınız zaman Kocaeli en yüksek katma değeri üreten, en yüksek vergiyi veren, kişi başı gelire bakıldığında da en yüksek geliri olan yer gibi gözüküyor. Ama Türkiye'nin doğusundan daha yoksul mahalleler var.

Gelir dağılımında adaletsizlik söz konusu. Yüksek gelir gibi gözüküyor, ama baktığınız zaman yüksek gelirli kesim Kocaeli'de yaşamıyor, İstanbul'da yaşıyor. Bu yüzden yoksulluğun ve işsizliğin yüksek olduğu bir bölge.

Önce sizi tanıyalım, bize kendinizden bahseder misiniz?

TAHSİN TARHAN: 1964 Gümüşhane doğumluyum. Dokuz çocuklu yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldim. Ailede bana biçilen rol, “sen okuyacaksın” oldu. Köyümüzde okul olmadığı için beni henüz altı yaşındayken başka köylere gönderdiler. Üç yıl Gümüşhane’de okuduktan sonra otobüse bindirip İstanbul’a gönderdiler. “Okuyacaksın” dediler. Bütün kardeşlerim, ağabeylerim bana tek cümle kullandı: “Sen okuyacaksın.” Çünkü benden büyüklerin hiçbiri eğitim görmemişti. Annem ve babam da okumamıştı. Bu yüzden bana öyle bir rol biçmişlerdi. Ben de okumak için İstanbul’a geldim ve ister istemez bir mücadelenin içerisine girdim.

Sizin eğitimle ilgili hassasiyetiniz buradan geliyor sanırım.

TAHSİN TARHAN: Evet. Zorluklar içerisinde eğitim gördüğüm için ekonomik bağımsızlığı kazandıktan sonra eğitim gönüllüsü oldum. Okul yaptırıp ve Milli Eğitim’e bağışladım. Okuttuğum yüzlerce öğrenci var. Her zaman söylerim: Türkiye’de herkesin bir hayali var. Ben de eğitim gönüllüsü olmak isterdim. İzzet Baysal olmak isterdim, Kadir Has olmak isterdim. Böyle hayallerim vardı. Elimden geldiğince bunu yapmaya çalışıyorum. Şu an CHP’nin üçüncü dönem milletvekiliyim. 2014’te belediye başkan adayı oldum. Aynı zamanda otomotiv yan sanayi üreten bir sanayicim. Hizmet sektöründe de varım.

Siyasete nasıl ilgi duydunuz?

TAHSİN TARHAN: Siyasetin içinde yetişmişim. Oturduğumuz mahalle 12 Eylül döneminde aktif solun hareketli olduğu bir bölgeydi. Maltepe Gülsuyu denen, gecekonduların olduğu bir bölgeydi. Bir de şu var. Toplumda belli bir noktaya geldiğiniz zaman toplum ister istemez sorunların çözümü için de yardım için sizi siyasetin içine itiyor. Umut oluyorsunuz. Örneğin, bir kamu kurumunda işiniz var, özellikle size başvuruluyor. Bu durum sizi ister istemez siyasete itiyor. Tek başınıza bir mücadele vererek toplumun sorunlarını çözemezsiniz. O anlamda toplumsal bir mücadele içerisine girmeniz gerekiyor. Bunun da bir siyasi parti bayrağı altında olması gerekiyor. CHP’li bir ailenin çocuğu olduğum için ekonomik bağımsızlığı aldıktan sonra toplumsal sorunlar beni aktif siyasetin içerisine itti. Bugün ülkede eğitim sorununu, yoksulluğu ve işsizliği çözeceksek bu ancak siyasetle ve mücadeleyle mümkün.

Kocaeli milletvekilisiniz. Bölgenizde nasıl çalışmalar yapıyorsunuz? Yerel yönetimlerle ilişkileriniz nasıl?

TAHSİN TARHAN: Eskiden milletvekilleri “bölgeye nasıl hizmet götürürüm” diye mücadele ederlerdi. Son yıllarda milletvekillerinden en çok istenenler, iş ve aş. Öyle bir noktaya geldi ki, artık toplumun sorunu hizmet değil, yoksulluk ve işsizlik. Aileler, Anadolu’nun farklı bölgelerinden gelip büyük şehirlere yerleşti.

Büyükşehirlerde “çocuğuma iyi bir gelecek hazırlayayım, eğitim vereyim” diye mücadele ettiler. Ama “Devlet acaba bizim verdiğimiz bu mücadeleyi nasıl karşılayacak?” diye düşünmediler.

Herkes çocuğunu okutup üniversite mezunu yapmaya, mühendis, doktor, avukat yapmaya çalıştı. Şimdi geldiğimiz noktada sadece avukat, doktor, mühendis yapmak yetmiyor. Devlet, ihtiyacı karşılayacak yatırımları yapmadı ve karşılığını vermedi.

Onun için de bizden en çok istenen şey, iş. Emekliler de geçinemiyor, bizi arıyorlar.

Bizim bölgemizde 12 tane büyükşehir belediyesi var. Sadece İzmit Belediyesi CHP’de. 2019 seçimlerinde İzmit bize geçti. Şöyle bir algı var Kocaeli’de: Son seçimlerde Ak Parti’ye yüksek oy verdi. Çok yüksek oy verdiği için Ak Parti, Kocaeli’ye önem vermiyor. Belediye başkanları mevcut bütçeyi yönetmeye çalışıyor. Mevcut kadrolarla ve yapıyla çalışmaya çalışıyorlar. Kendilerini kanıtlama mücadelesi içerisinde değiller.

Bunun ana sebebi, “nasıl olsa halk bize oy veriyor” anlayışı. Böyle bir yaklaşım olduğu için yerel yönetimlerde son dönemde büyük projeler yapılmadı. Daha bir yıl önce büyükşehir tarafından metroyla ilgili bir çalışma başlatıldı ve başarısız oldu. O çalışmayı da bakanlığa devrettiler.

Yeni şehircilik planlarıyla ilgili Kocaeli’de bir çalışma yapılmadı. Ulaşımında raylı sisteme geçilmedi. Aslında Körfez’deki sorunlar çok rahat çözülebilir. Ama bu yatırımlar yapılmadı. Hızlı ve çarpık sanayileşme oldu. İnsanlar iş amacıyla bu bölgeye geldi.

Devlet, konut sistemini karşılamadığı için çarpık kentleşme oluştu. Çok fazla göç aldı. Ne yerel yönetimler ne de merkezi iktidar bu göçün karşılığını yatırıma ve planlı konuta dönüştürebildi. İnsanlar da çevirdikleri yere tuğlalar örerek, üstünü kapatarak, gecekondu oluşturarak geçimlerini sağlamaya çalıştı. Nüfus artışıyla beraber karmaşık bir şehir oluştu. O anlamda Kocaeli’nin sorunları oldukça fazla.

CHP’nin İzmit’i alışıyla birlikte rekabet gelişti. Şimdi İzmit ve büyükşehir rekabet hâlinde. Bazen bir kentte bütün belediyeleri aynı partilere vermemek gerekiyor. Muhalefet partisi de olursa yatırım yarışı ve rekabeti oluyor. Şu an böyle bir yaklaşım var, buradan da kim kazanacak? Halk kazanacak, kent kazanacak.

Ak Parti’nin oylarının yüksek olduğu bölgede nasıl bir çalışma yürütüyorsunuz? Ne tür mesajlar veriyorsunuz? O bölge için nasıl bir hedefiniz var?

TAHSİN TARHAN: Bölgede tanınan bir milletvekiliyim, çünkü 2014 seçimlerinde büyükşehir adayydım. O dönem gerçekten zor şartlarla CHP’de yüksek bir oy aldım. İyi tanınıyorum. O dönem oy vermeyen vatandaşlarımız da dahil bana ilgiyle yaklaşıyorlar.

Pandemi nedeniyle esnafın sıkıntılına tanık olmak çok üzücü. Vatandaşın, küçük esnafın sorunlarını birlikte tartışıyoruz. Mahallelere gittiğimiz zaman en büyük sorun, iş.

Sizce yerel yönetimlerin CHP'nin iktidara yürüyüşünde yarattığı ve yaratacağı fark ne kadar önemli? İzmir Belediyesi bu anlamda nasıl bir fark yarattı?

TAHSİN TARHAN: Hafızamızı zorlarsak hatırlayacağız, Sosyal Demokrat Halkçı Parti, Türkiye'deki bütün belediyeleri almıştı. O dönemler kadroları yeterli olmadığı için başarılı bir yönetim anlayışı sergileyemedi. Sosyal Demokrat Halkçı Parti, belediyeleri Saadet Partisi'ne teslim etti. Saadet Partisi, aslında belediyeçilikte bir dönüşümün temelini attı. Ak Parti de Saadet Partisi'nin mirasını yedi. Biz, "yerelde iktidar olmayan, genelde olamaz" diyorduk. Bu nedenle son seçimde Millet İttifakı olarak iyi bir kampanya yürüttük. Türkiye genelinde de nereden baksanız %65'i temsil eden bir belediye yönetimi var. Yeni bir tarz geliştirerek başarılı bir çalışma yürütüyorlar.

Özellikle büyükşehirler. İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirlerde pandemi süreci olmasına rağmen başarılı bir belediyeçilik anlayışı var. Bu anlayış İzmir Belediyesi'nde de var. Belediye başkanı çok çalışıyor. Örnek oluyor. Her zaman sahada.

Bu, iktidarın temeli. İktidara gelecekseniz sağlam temeller atmanız gerekiyor. Yerel iktidarın, genel iktidarın temeli olduğunu düşünüyorum. İyi çalışma yürütülüyor, TBMM kadrosu da büyük destek veriyor.

Türkiye'nin her yerindeyiz, Güneydoğu'dan daha yeni geldik. Önümüzdeki hafta Yalova'da 20 vekille çalışma yürüteceğiz. Bugün Burdur'da vekillerimiz var. Yani yerel yönetimlerle birlikte iktidarın temelini oluşturduk.

Araştırmalar da gösteriyor ki, iktidar olacağız.

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

SU YÖNETİMİ SİYASET ÜSTÜ OLMALI

Uzmanlar, dünya su rezervinin ancak % 2.6'sının tatlı sularından oluştuğunu, bunun da çok büyük bir kısmının kutup bölgelerinde buzullar hâlinde bulunduğunu belirtiyor. Tatlı suların az bir bölümü ise, atmosferde buhar, yer kabuğunda yüzey ve yeraltı suyu şeklinde yer alıyor. Dünya nüfusunun artmasına bağlı olarak 20. yüzyılda su tüketiminin 6 kat arttığı belirtiliyor. 1950'de kişi başına düşen su tüketim miktarının 16.800 metreküp olduğu ve bu miktarın 2000'de 7.300 metreküpe düştüğü dile getiriliyor. Dünya nüfusunun 8 milyarı bulmasının beklendiği 2025 yılında ise, kişi başına su tüketiminin yaklaşık 4.800 metreküpe düşeceği tahmin ediliyor. ABD'den Ortadoğu'ya, Güney Asya'ya kadar geniş bir alanda küresel ısınmaya da bağlı olarak susuz ülkelerin sayısının giderek arttığı ifade ediliyor. Erişilebilir tatlı su miktarının, dünyanın toplam su varlığının %1'inden bile az olduğunu bilmek, insanlığı bekleyen tehlikeyi anlamaya yeter.

Dünyada 2.7 milyar insan, yılda en az bir ay su sıkıntısı çeken havzalarda yaşıyor. 2050 yılında dünya nüfusunun %40'ından fazlasının su stresi çeken havzalarda yaşaması bekleniyor. WWF'nin 2010 Yaşayan Gezegen Raporu'na göre, 2007 yılı itibarıyla 1.8 milyar insan internet erişimine sahipken, 1 milyar insan içme suyuna erişimden yoksundu. Su sorunu sosyal, ekonomik ve çevresel alanlarda kendini giderek daha fazla hissettiriyor. Dünya Ekonomik Forumu için hazırlanan Risk Raporu'na göre, su kıtlığı dünyadaki en önemli üç risk arasında yer alıyor. Bu durum yalnızca su sıkıntısı çeken havzalar değil, birçok üretim sürecini de etkiliyor. Artan uluslararası ticaret hacmiyle birlikte su artık yerel değil, küresel bir kaynak olarak kabul ediliyor. Bu nedenle tatlı su kaynaklarının sürdürülebilirliği yalnızca sosyal ve çevresel açıdan değil, aynı zamanda ekonominin sürdürülebilirliği açısından da kritik öneme sahip.

Yeterli miktarda ve iyi kalitede suyun varlığı, tatlı su ekosistemlerinin olduğu kadar gıda güvencesinin ve sürdürülebilir kalkınmanın, dolayısıyla insanlığın geleceğinin de temel koşulu.

Yine çok önemli bir gerçek daha var ki, o da dünya üzerinde var olan su miktarının sabit olduğu. İşte, bu gerçek hepimiz için çok önemli bir noktayı işaret ediyor. İnsanlık, su kaynaklarını bu hoyratlıkla kullanmaya devam ederse, kendi sonunu hazırlayacak.

Tablo ülkemiz için de hiç parlak değil. Türkiye, sanılanın aksine, su zengini bir ülke değil. Kişi başına düşen 1.519 metreküplük su miktarıyla "su sıkıntısı çeken" bir ülke olarak kabul ediliyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun Türkiye nüfusunun 2030 yılında 100 milyona ulaşacağı öngörüsüne göre, kişi başına düşen su miktarının 1.120 metreküp/yıl olması bekleniyor. Diğer bir deyişle, artan nüfusu, gelişen ekonomisi ve büyüyen kentleriyle Türkiye, "su fakiri" olma yolunda ilerliyor.

14 yeni büyükşehirin kurulmasıyla birlikte Türkiye nüfusunun %91.3'ü (TÜİK, 2013) artık belediye sınırları içerisinde yaşıyor. Artan kentsel nüfusla birlikte içme suyu arzının da büyük bir sorun hâline geldiğini biliyoruz. Uzmanlar, ortaya çıkan su yetersizliğinin havzalar arası su transferiyle kapatılmaya çalışılmasının daha büyük ekolojik sorunlara yol açtığını her defasında vurguluyor.

Su kaynakları, evsel, endüstriyel ve tarımsal atıklarla her geçen gün daha da kirleniyor. Sağlıklı ve güvenli gıdaya erişimimiz gün geçtikçe riskli hâle geliyor. Türkiye'deki 3.225 belediyeden sadece 296'sının atık su arıtma tesisi bulunması, tablonun vahametini anlamaya yeter. Kirlenen su kaynakları yalnız biyolojik çeşitliliği değil, aynı zamanda geçim kaynakları suya bağlı olan çok sayıda insanı da doğrudan etkiliyor. Büyük Menderes Nehri, Eğirdir Gölü, Bafa Gölü, Tuz Gölü, Gediz Deltası, Uluabat Gölü, Beyşehir Gölü, Eber Gölü, Burdur Gölü ve Göksu Deltası kirlilikten etkilenen sulak alanların sadece birkaçı.

22 belediye başkanımız bu tabloyu değiştirmek, su kaynaklarımızın yönetimindeki paradigmayı yeniden kurgulamak üzere çok önemli bir manifesto hazırladı ve bu manifestoya imza attı. Ülke nüfusunun yaklaşık %60'ının yaşadığı kentlerimizde "Başka bir su yönetimi mümkün!" dediler. Bu, değeri gelecek yıllarda daha iyi anlaşılacak tarihi bir adımdır. CHP, bu ülkenin kaynaklarının, insanın temiz gıdaya erişiminin, gelecek nesillerinin bu topraklarda güven içinde yaşamasının sahibi olduğunu bir kez daha gösteriyor.

Su, ancak siyaset üstü olursa yönetilebilir. Sürdürülebilir tarım, gıda ve kent su olmadan mümkün değil. Ekoloji ve biyoçeşitlilik suyun varlığıyla mümkün.

Bu nedenle belediyelerimiz büyük bir sorumluluk üstlenerek ellerini taşın altına koymuşlardır. CHP, yerel yönetimleriyle bir kez daha ülkesinin geleceği için üzerine düşen sorumluluğu almaya hazır olduğunu göstermiştir.

"Su Manifestosu"nda altına imza attığımız her şeyin arkasında olduğumuzu gösterecek kararlılığımız var. Bunu gelecek günlerde herkes görecek.

“SU KAYNAKLARI YÖNETİMİ ARTIK YAŞAMSAL”

Türkiye iklim değişikliğinden nasıl etkileniyor? Ülkemiz için kuraklık gerçekten kalıcı bir tehlike mi?

MURAT TÜRKES: Doktorada çalışma konum, iklimsel değişimler, kuraklık ve çölleşmeydi. 1980’li yılların ortalarında “kuraklıktan doktora konusu mu olur” diye gülmüştü insanlar. Ama Meteoroloji Genel Müdürlüğü’nde çalıştığım sürede uluslararası süreci izlediğim için doğru yoldaydım. Türkiye’de iklim değişikliğini, kuraklığı ve çölleşmeyi birlikte anmak zorundayız.

Türkiye’nin yaklaşık %60’lık arazisi bugünkü iklim koşullarında yazları kurak subtropikal Akdeniz ikliminin denetiminde. Akdeniz ikliminin kendi iklim sorunları var. Uzun ve sıcak bir yaz mevsimi, yaz kuraklığı söz konusu. Yağışın mevsimselliği çok yüksek, büyük bir kısmı kışın düşüyor, ama sonra yine kurak. Bu, neden önemli? Özellikle Akdeniz havzasında kış yağışlarındaki azalma son birkaç yılda yaşadığımız gibi bizi hemen etkiliyor. Yağışın yıllar arası değişkenliği yüksek. Kuraklık olasılığı da aynı şekilde. Bunlar bugünkü iklim koşulları. Türkiye arazisinin %60’ı bugünkü iklim koşullarında çeşitli derecelerden kurak arazi. Yani yabancıların “dryland” dediği kurak araziler. %60’ı yıllık su açığı olan, yağışın buharlaşmayla ve terlemeyle kaybedilen suyu karşılayamadığı yarı kurak, yarı nemli araziler. Altyapımız böyle. Bu bize neyi gösteriyor? Çok açık. Karadeniz Bölgesi dışında meteorolojik, klimatolojik, metodolojik olarak su zengini olmadığımızı, yağışın çok değişken olduğunu, kuraklık eğiliminin yüksek olduğunu gösteriyor. Bu da su kaynakları yönetimini zorunlu kılıyor.

İklim değişikliği açısından -hükümetler arası iklim değişikliği paneli dahil- birçok çalışma ve kendi özgün uluslararası hakemli yayınlarımız açıkça şunu gösteriyor: Türkiye’de yağışlar 1970’lerden beri azalma eğiliminde. Özellikle kış yağışları olmak üzere, ilkbahar, yaz ve yıllık yağışlar açısından. Son çalışmalarda sonbahar mevsiminde ve yaz yağışlarında artış var, ama onlar da biliyorsunuz bereketli yağışlar şeklinde olmuyor. Sağanak, gök gürültülü sağanak yağış, seller, taşkınlar biçiminde oluyor. Yüzeysel akışa geçiyor ve ne yazık ki kentlerde afetlere neden oluyor.

Türkiye’de hava sıcaklıkları istatistiki açıdan da artış eğiliminde. Yani ısınıyoruz. Türkiye’nin büyük bir bölümü ısınma eğilimi yaşıyor. Yüksek sıcaklıklar yeni rekorlar kırıyor. Sıcak hava dalgalarının sıklığında, uzunluğunda ve şiddetinde belirgin artış var. Bu da buharlaşmayı ve terlemeyi artırıyor. Yağışın az olduğu dönemde tarımsal ve hidrolojik kuraklık yansımalarını yaşamaya başlıyoruz. Toprağın nemi azalıyor. Bütün bu değişimler aynı zamanda ekosistemi, ekosistemdeki can suyunu, oradaki biyolojik çeşitliliği, hepsini etkiliyor ve bu hızlı oluyor. Yüzeysel ve alt atmosfer sıcaklıkları, Karadeniz sıcaklıklarının, hava ve deniz yüzeyindeki sıcaklıkların artmasına neden oluyor. Buharlaşma, terlemeyi artırıyor. Isınan hava daha sıcak hava kütlelerine ve daha fazla su buharı emme/taşıma kapasitesine sahip oluyor. Hatırlayın, çok yakında yaşadık, İzmir selleri, taşkınları, şiddetli yağışlar, hortumlar vs. Tropikal iklime geçtik demiyorum, ama sıcaklık rejimi açısından tropikal koşullar baskın olmaya başladı. Çalışmalar bunu açık bir şekilde gösteriyor.

Bütün bunlara Türkiye nüfusunun büyük bir bölümünün artık kentlerde yaşadığı gerçeğini de eklediğinizde su kaynakları yönetimi ve birleşik kuraklık su yönetimi önemli oluyor.

Bugün kişi başına ortalama su tüketimi dünya ortalamasının beşte biri. Avrupa ortalamasının oldukça altında ve bu gidişle yakın gelecekte su krizinin bizi beklediğini söylemek yanlış değil. Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi’nde yaptığımız çalışmalar, önümüzdeki otuz-kırk-elli-altmış yıl içinde Türkiye’de yağışların ve yağışla ilgili bütün göstergelerin kuraklık yönünde olacağını gösteriyor. Yani toplam yağışlar azalıyor, yağışlı gün sayıları modelleri bunu gösteriyor. Kar yağışı azalıyor. Kar yağsa bile karın yerde kalma süresi çok kısa. Su kaynakları yönetimi artık yaşamsal. Bu nedenle su kaynakları yönetimi çok disiplinli, çok katılımlı, çok paydaşlı olmak zorunda. Tek boyutlu yönetilebilecek bir konu değil. Geleneksel mesleklerin yanı sıra doğa bilimciler, fiziki coğrafyacılar, iklimciler, klimatologlar, hidra klimatologlar mutlaka olmak zorunda.

Azalan yağışlarla beraber aşırı kentleşme ve betonlaşma su havzalarını etkiliyor olmalı.

MURAT TÜRKES: Evet, kesinlikle. Su havzalarımız çok büyük sıkıntı içinde. Kentler büyüyor. Kentler sadece çevresindeki parkları, bahçeleri, tarım alanlarını değil, ormanları da yutmaya başladı. Kentler kendi kendilerini yok ediyor, boğuyorlar. Başta İstanbul olmak üzere birçok büyük kentimiz kendi içme ve kullanma suyu havzalarını yok ediyor. Havzalar kentin bir parçası hâline geliyor. Kaçak, izinli ya da ruhsatlı hiç önemli değil. Kentin ana su kaynakları ve su toplama havzaları, yani göller, göletler, barajlar, onlara su taşıyan akarsular, dereler, çaylar asfalt, beton, bina, organize sanayi bölgesi, üçüncü köprü, havaalanı gibi abartılmış insan yapılarının etkisi altında kalıyor. Peki, yağış düştüğünde nereye gidecek? Yağışın etkili bir yağış hâline gelip oralara su götürebilmesi için doğal bir yüzeyin ve topografyanın olması lazım. Yağışın etkili bir yağışa dönüşebileceği bir fiziki ortam ve fiziki coğrafya ne yazık ki yok. Kentlerin büyük bir bölümünde yok.

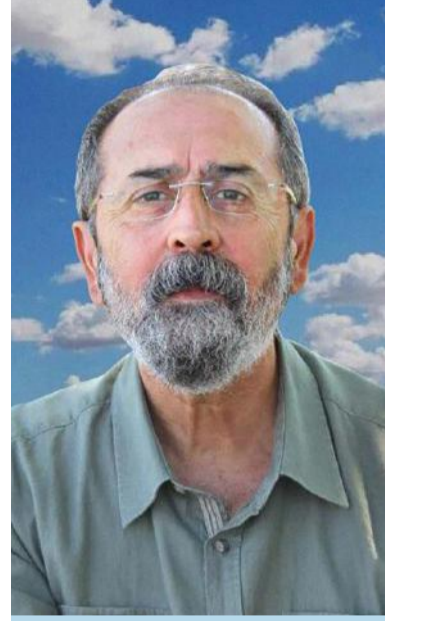
Tam bu noktada bir başka yanlış daha var. Hâlâ devam ediyor. Kentler yaklaşık 60 yıldır, doğal akarsulardan, nehirlerden, çaylardan, derelerden tümüyle uzaklaştırıldı, bu alanlar yok edildi. Bunu yok ettiğinizde hem bir su kaynağını hem de kuvvetli/şiddetli yağışlar söz konusu olduğunda ortaya çıkabilecek selleri ve taşkınları bastırabilecek doğal akarsu ağını da yok etmiş oluyorsunuz.

Başta büyükşehirler olmak üzere kuvvetli sağanak ve gök gürültülü yağışlar birim alana çok hızlı bir sürede iri ve fazla düşürüyor. Bu yağışı giderebilecek, onu emebilecek bir akarsu ağı kalmadı. Bu, doğrudan sellere ve taşkınlarla dönüşüyor, O yüzden sürdürülebilir kentsel bir su kaynakları yönetiminin en temel ögesi, su toplama havzalarının, o havzaları çevreleyen her türlü vejetasyonun, oradaki derelerin, çayların, nehirlerin yani bir bütün hâlinde akarsuların, doğal ve yapay bütün su toplama havzalarının korunması gerekliliğidir.

Röportaj

“Prof. Dr. MURAT TÜRKES”

Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. MURAT TÜRKES

A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Kürsüsü’nden mezun oldu. Yüksek lisansını aynı kürsüde, doktorasını İ.Ü. Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Klimatoloji ve Meteoroloji Anabilim Dalı’nda yaptı.

Aralık 1981-Mayıs 2004 döneminde Meteoroloji Genel Müdürlüğü’nde çalıştı ve Mayıs 2004-Şubat 2013 döneminde bir üniversitede görev yaptıktan sonra emekli oldu.

İklim değişikliği ve değişkenliği, kuraklık, arazi bozulumu ve çölleşme, küresel klimatoloji ve iklim dinamiği, sinoptik meteoroloji/klimatoloji ve uygulamaları, orman yangınları meteorolojisi ve klimatolojisi, doğal afetler ve afet risk yönetimi, etkilenebilirlik ve risk çözümlemeleri, ekolojik biyocoğrafya, uluslararası iklim değişikliği ve çölleşme sözleşmeleri vb. alanlarda yurtiçinde ve yurtdışında yayımlanmış makaleleri, bildirimleri, kitap ve kitap bölümleri vardır.

UNEP/WMO Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) başyazarı, hakem editörü ve hakemlerinden.

Büyükşehirlerin suyun kullanımına ilişkin kontrollerinde olmayan alanları da var. Sanayi bölgelerinde kullanılan su, tarımsal alanlarda sulamada kullanılan su gibi. Yerel yönetimlerin inisiyatifleri ve merkezi yönetimin acil adımları ne olmalı sizce?

MURAT TÜRKES: Türkiye'de uzun zamandır su yasası hazırlanmaya çalışılıyor. Yine biliyoruz ki, bununla bağlantılı konularda yetki çatışmaları söz konusu ve bu durumun olumsuz yansımaları var. Su İşleri Genel Müdürlüğü ve belediyelerin Su ve Kanalizasyon İdareleri tam sizin söylediğiniz konularda yetki çakışması yaşıyorlar.

Türkiye'de su yönetimi etkin, tutarlı, dinamik, kamucu, toplumcu bir anlayışla planlamayı ve stratejik hedefleri kapsamıyor. Burada da uzun soluklu, tutarlı, kurumların ve uygulamaların deneyimlerini geleceğe taşıyacak bir kurumsal hafıza yok. Bu yüzden kamunun ve yerel yönetimlerin yetkilerinin ve sorumluluklarının net olarak ayrıldığı güçlü bir su yasası olmak zorunda. Tabii bu su yasasında özellikle kentlerin çevresindeki organize sanayi bölgelerinin, büyük kent belediyelerinin su ve kanalizasyon yasası da mutlaka revize edilmeli.

Bu kapsamda işin bilimsel tarafı da var. Doğrudan ilgili mesleklerden -teknik personel, fiziksel coğrafyacı, iklim bilimci, su iklimi bilimcisi yani hidra klimatolog vb.- bilimsel ve teknik analizleri yapacak uzman eksikliği söz konusu. Hâlâ altyapı sorunumuz var. Özellikle dijital/teknolojik altyapıda izlemeye, denetlemeye, sorunları anında saptamaya ve hızlı çözümler üretebilmeye odaklı dijital/teknolojik eksikliğimiz söz konusu. Bütün bunları göz önüne alan, planlı, eşgüdümüne önem veren ve bu sorunları giderebilecek yeni bir anlayışa ihtiyaç var. Paradigma değişikliği gerekiyor.

Bu da bugünden yarına olmuyor, ama bir an önce az önce değindiğim konuları da dikkate alarak su yasasıyla birlikte ilgili bütün düzenlemelerin de yapılması gerekiyor. Çünkü biliyorsunuz, yasa çıkıyor, çıkar çıkmaz -toprak yasasında olduğu gibi- biz o yasayı anlaşılabilir hâle getiriyoruz.

Su yasası çıkacaksa bütün bu konuştuğumuz konulara hem kamu hem yerel yönetimler açısından çözüm üretmek zorunda.

Bu arada da su kaynakları ve alternatif su kaynakları rezervlerini de düşünmek ve planlamak zorundayız.

Suyun ticarileşmesine gidebilecek her türlü düzenlemeden geri adım atmak gerekiyor.

Dünya otuz sene önce suyu da merkezden uzaklaştırıp liberalleştirelim diyordu, şimdi Avrupa'da belediyeleştirilim anlayışı başladı.

Su yeniden kamuya dönüyor. Güney Amerika'da, Asya'da, Avrupa'da otuz yıl içinde yaşananlar bu eğilimleri öne çıkarıyor. Biz bunlardan ders çıkaralım, daha iyisini yapalım. Türkiye'nin bilimsel altyapısı var. Kamunun altyapısı ve deneyimi çok yüksek.

Uzun yıllar kamuda çalıştım, uluslararası toplantılarda da hep söyledim, son otuz yılda bu altyapılarla ilgili -orman, tarım ve su konusundaki altyapı- birçok Avrupa ülkesinden daha eski ve güçlü kurumlara sahibiz. Bunları iyi yönettiğimizde, bilgiye, deneyime, liyakate, güçler ayrımına, görev tanımlarına ve sorumluluğa dikkat ettiğimizde sorunların üstesinden geleceğimizi, Türkiye'nin su sıkıntısı yaşamayacağı bir kuraklık yönetimi sistemine geçebileceğini düşünüyorum. Umarım böyle olur.

Acil önlemler ne olmalı? Yerel yönetimler kentleşme yoğunluğuyla beraber büyük bir sorumluluk altında. Ama aynı zamanda suyun kullanımında da en hoyrat kesimler. Suyun yönetiminde kritik faktörler nedir sizce?

MURAT TÜRKES: Su yönetimi, adı üstünde su kaynaklarını yönetmek, planlamak, toplamak, temizlemek ve iletmek. Ama sadece bu yönüyle değil, aynı zamanda suyun ve atık suyun geri dönüşümünü sağlamak da kritik bir konu. Atık suyun toplanması, arıtılması, iletilmesi, farklı sektörlerde kullanım amaçlarına göre ayrılması ve kullanılması. Hatta buna yağmur hasadı da eklendi artık. Suyun sağlanması, temizlenmesi, arıtılması, planlanması ve geliştirilmesi de oldukça önemli. Ama bir yandan da her türlü atık suyu toplayacaksınız, arıtacaksınız, dağıtacaksınız, bunun kullanımını da planlayacaksınız. En önemlisi, bütün bunları yaparken iklimin değişmekte olduğunu da dikkate alan birleşik kuraklık ve su yönetimi planlarını oluşturacaksınız. Yani geçmişte yaptığınız olasılık hesaplarından çok daha düşük olasılıklarda oluşan kuraklıkların ya da şiddetli yağışların olabileceğini dikkate alacaksınız.

Türkiye'de özellikle büyük kent belediyeleri için ham içme/ kullanma suyunu sağlayan her türlü su toplama havzası için su yönetim ve havza yönetim planları hazırlanmak zorunda. Bu planlar iklim değişikliği ve kuraklığı dikkate alan bir yaklaşımla hazırlanmalı. Bunu yapmazsak, kuraklığı, selleri ve su taşkınlarını konuşacağız. Kuraklık kapıda bekliyor.

“KRİTİK OLAN, SU TALEBİNİ AZALTMAK”

“Su Yönetimi” yerine “Su Talebi Yönetimi” diyorsunuz. Aradaki farkı anlatır mısınız?

AKGÜN İLHAN: Su yönetimi, çok geniş bir kavram, her boyutu kapsıyor. Su talebi ise, insanların su isteğine ilişkin. Sadece evlerimizdeki su açısından değil, bütün sektörlerden bahsediyorum. Bunun içinde sanayi, tarım, enerji ve madencilik var. Su, sanayinin bir parçası gibi görünüyor, ama sanayi suyu başka amaçlar için kullanıyor, kirletiyor. Başka aktörler var. Dolayısıyla her sektörün ve insanların temel yaşam ihtiyaçları olan kullanma ve içme suyunun karşılanması için bir talep ortaya çıkıyor. “Ne kadar talep varsa, o kadar arz yaratırım, şurada bir baraj daha yaparım, olmadı desanilasyon tesisi kurarım, deniz suyunu tuzundan arındırırım” dersiniz bu işin sonu yok. Çünkü su arzını artırmak için yapılan projelerin bir maliyeti var. Sadece ekonomik maliyeti yok, bir de ekolojik maliyet var. Bu ne demek? Toplumsal ve ekolojik maliyet söz konusu. Desanilasyon tesisine bakarsanız, burada denizden suyu çekiyorsunuz, sonra tuzundan arındırıyorsunuz. Bir tarafta su, bir tarafta tuz var. O tuzu ne yapacağız? O tuzlar sofraya tuz değil. O tuzda her türlü deniz atığı var. Maalesef denizlerimiz artık foseptik çukuruna dönmüş durumda. İçinde her türlü toksik madde bulunuyor. Ona hatta “brine” diyoruz, deniz tuzu da demiyoruz. “Brine” diye bir sıvı. Bu sıvı radyoaktif madde gibi diyebiliriz. Onun kadar tehlikeli olmasa da, bizim bunu bir yere koymamız lazım, çünkü atık. Biz bu atığı ne yapıyoruz? Denize bırakıyoruz. Denize bıraktığınız zaman da ekosistemin içerisinde yaşayan canlılara olumsuz etkileri oluyor. Bir de ciddi bir enerji gerektiriyor. Katar gibi ülkelere bakıyorsunuz, hiç tatlı su kaynağı yok. Petrolleri olduğu için onlar âdeta petrolü suya dönüştürüyor. Desanilasyon tesisleri üzerinden içme ve kullanma suyu karşılanıyor. Bizde bunu yapmak ekonomik, ekolojik hem de toplumsal açıdan maliyetli. “Brine”ı bıraktığınız zaman oralardaki balıkçılık faaliyetlerinde de ciddi azalmalar oluyor. Yani endüstriyel bölgeye dönüştürüyorsunuz. Normalde balıkçılık ve turizm yapılabilecek güzel deniz kıyıları desanilasyon tesisi açtığınız için önemli ölçüde yıkıma uğruyor. Dolayısıyla bir baraj daha yapmak ve üç yüz kilometre öteden su taşımak yerine su talebimizi aşağıya çeken işler yapmamız lazım. Böylelikle ekonomik ve ekolojik maliyeti daha az olacak. Bir de geleceğe hazırlanacağız. İstanbul’a Melen’den ve Kırklareli’nden su taşıyoruz. Bunun bir maliyeti var. Bunu hesaba katmamız lazım. Tasarruf yapsak, bunlara hiç gerek kalmayacak.

2014 çok kurak bir yıl olmuştu, Melen Çayı’nın debisi %50 oranında azaldı. Melen Çayı’ndan su taşımayı kuraklık olduğunda güvence olarak düşünmüştük, ama kuraklık ve iklim değişikliği dediğiniz süreç “İstanbul’a uğrarım da Melen’e uğramam demiyor.” Öyle bir şey yok. Sınır tanımayan problemlerle karşı karşıyayız. Dolayısıyla kuraklık ve az yağış söz konusu olduğunda Melen’i de etkiliyor. Kırklareli’nde de sifıra indi. Papuçdere Barajı’nda sifırlandı. Demek ki, ne yaparsak yapalım, nereden taşırsak taşıyalım, iklim değişikliği çağında artık daha az su kullanmayı öğrenmemiz lazım. Talep yönetimi dediğimiz şey bu. Talebin azalması için yönetmek. Talep azalması yönünde yöneteceğiz.

Azaltmanın da yöntemleri belli. Suyun döngüsel kullanımı bunlardan bir tanesi. Bunu yaptığımız zaman su döngüsünü de koruyacağız. Su döngüsü dediğimiz süreci anlamak için mümkün olsa da bir damla suya bir kamera taksak, iki-üç ay içerisinde nasıl dönüyor ona baksak. Yüzeyde ve denizde olan su bir bakmışsınız bir saat sonra bulut olmuş. Bulut karaya gitmiş yoğunlaşmış, toprağa düşmüş, orada gölün parçası olmuş. İnmiş yeraltı sularının parçası olmuş. Aşağı kotlara doğru giderken tekrar dışarıya çıkmış, yanında bir marul varmış diyelim, marulun parçası olmuş, biyolojik su olmuş bu sefer. Bir bakmışsınız, onu yemişsiniz, sizin bedeninizin parçası olmuş. Zaten insan vücudunun %60’ı, %65’i sudan ibaret. Her şeyden daha çok suyuz, bunu unutuyoruz bazen. Su, sürekli döngü hâlinde. İklim değişikliği bu döngüyü sekteye uğramış durumda. Döngü zarar gördü, değişti.

İklim değişikliğinin en göze görünür kısmı, yağış rejimlerinin değişmesi. Buzullardaki erimeleri görmüyoruz, deniz seviyesinin yükselmesi çok yavaş gerçekleşiyor, bunu göremiyoruz, iklim değişikliğini en net şekilde yağış rejimlerindeki değişimlerde fark ediyoruz. Suyun döngüsü farklı olmaya başladı. Üç ay yağmur yağmıyor, sonra üç saatte üç aylık miktarda yağmur yağıyor. Kentlerimiz asfaltla, betonla tamamen mühürlenmiş durumda olduğundan, suyu toprakta sünger gibi tutacak yeşil alan bulunmadığından su baskınları yaşıyoruz. 22 Mart’ta İzmir Zirvesi’nde sunum yapan Çinli bir araştırmacı vardı, “sünger şehir” kavramından bahsetti. Suyu tutacak şekilde yeşil alan ve su yönetimi yapmışlar. Öyle yapmak lazım, hem sel olmasını engelleyelim hem de yağış betonun geçirimsiz yüzeyinden hızla kayıp denize gitmesin. Döngü gerçekleşiyor, ancak bereket getirerek gerçekleşsin. Üç ayda yağması gereken yağmur üç saatte yağınca bereket yerine felaket getiriyor. Sele dönüşüyor. Hiçbir işe yaramadan, barajları bile doldurmadan gidiyor. Barajların etrafı yapılaşmaya açılmış. Bu yüzden suyu tutamıyor. Yeraltı suları ve kentin yüzey suları beslenmiyor. Bunların hepsi bir bütün. Bu bütünlüğü birlikte düşünmek gerekiyor.

Röportaj

“Dr. AKGÜN İLHAN”

Mercator-İPM Araştırmacısı
Sabancı Üniversitesi
İstanbul Politikalar Merkezi
Su Uzmanı

Dr. AKGÜN İLHAN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü’nü bitirdi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Programları Bölümü’nde ve İsveç Enstitüsü bursuyla Lund Üniversitesi Uluslararası Çevre Bilimi Anabilim Dalı’nda yüksek lisanslarını tamamladı. Katalan Hükümeti bursuyla Barselona Otonom Üniversitesi Çevre Bilimleri ve Teknolojileri Enstitüsü’nde Politik Ekoloji dalında başladığı doktora programını bitirdi. Aynı dönemde Avrupa Birliği fonlu Bütünleşik Sürdürülebilirlik Değerlendirme Yöntem ve Araçları adlı projede araştırma görevlisi olarak çalıştı. İspanya’da Eco-union adlı STK’da profesyonellere yönelik eğitim programları verdi. Türkiye’ye döndüğünde Su Hakkı Kampanyası’nda çalıştı. 2017 yılından bu yana Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü’nde “Çevre ve Turizm” ve “Çevresel ve Sosyal Perspektiflerden Sürdürülebilirlik” adlı iki ders vermektedir. Mercator-İPM araştırmacısı olarak İstanbul Politikalar Merkezi’nde çalıştı. Çeşitli dergilerde ve kitaplarda su krizi ve iklim değişikliği üzerine yazıları bulunmaktadır. Yeni Bir Su Politikasına Doğru: Türkiye’de Su Yönetimi, Alternatifler ve Öneriler adlı kitabı vardır. Açık Radyo’da 2012-2018 döneminde yayınlanan “Su Hakkı” radyo programının ve Mayıs 2018’den bu yana devam eden “Sudan Gelen” programının yapımcısı ve sunucusudur.

Yeni bir su politikasına doğru

Türkiye’de Su Yönetimi, Alternatifler ve Öneriler
Akgün İlhan

Talebin kontrol altına alınması lazım. Aksi takdirde bu kadar insana ve enerji/su tüketimli yaşam biçimine yetecek suyumuz yok, bunu anlamamız gerek. Azaltmamız gerekiyor.

Su tüketimimiz musluğu açtığımızda kullandığımız sudan ibaret değil. Aldığımız ürünlerle, hizmetlerle yaptığımız su tüketimi de var. "Su ayak izi" diyoruz buna. Sadece su ayak izi yok tabii, enerji ayak izi de var, bütününe "ekolojik ayak izi" olarak adlandırıyoruz. Bugün konumuz su olduğu için bir kısmı da su ayak izi. Dolaylı olarak musluktan akan suyun otuz-kırk katı su tüketiyoruz. Doğrudan tüketimimizde de tasarruf yapacağız, musluğu açık tutma süremizi azaltacağız. Bununla ilgili hem merkezi yönetim hem de yerel yönetimler tarafından her türlü eğitimin verilmesi gerek. Bu konunun ciddiye alınması lazım. Bir şeyler de yapıyor. Ben çok umutluyum.

Diğer önemli adım, musluğu açık tuttuğumuz zaman kullandığımız suyu yeniden kullanmak. Yani evlerde gri suyun yeniden kullanımı. Bununla ilgili de yasal gelişmeler oldu. Mesela İstanbul'da 1.000 metrekaresinin üzerindeki yeni yerleşim alanlarında yağmur sarnıcı kurmak zorunlu hâle geldi. Gri suyun yeniden kullanılması ve gri su tesisatının kurulması mecburi olacak. İSKİ konuyla ilgili çalışıyor.

Suyun geri dönüşümünü, gri su kullanımını konuşuyoruz, ama aynı zamanda suyun çok kirlendiği bir ülkeyiz. Hem sanayide hem tarımda kullanılan ilaçlar suya geçiyor, su havzalarına kadar ulaşıyor. Merkezi yönetimin, özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın atık suların kontrolüyle ilgili ciddi önlemler alması gerekiyor. Atık su yönetimiyle ilgili görüşlerinizi öğrenebilir miyim?

AKGÜN İLHAN: Bu konuyla ilgili detaylı bilgim yok. Ama şunu çok iyi biliyorum ki, tarımın sebep olduğu kirlenme çok yoğun. Biliyorsunuz, tarım sektörü suyun %77'sini kullanıyor. Yanlış sulama teknolojisi, kirlenmenin daha da artmasına neden oluyor. Kimyasal gübreler, pestisitler, herbisitler, tarım ilacı dediğimiz ama aslında bütün canlıları yok eden zehirler, hormonlar vs. Hayvancılıkta da hormonların ve ilaçların kullanımı söz konusu. Hepsini doğaya, toprağa, yeraltı sularına vs. ciddi anlamda zarar veriyor. Yeraltı sularımız kirlendiğinde aslında sularımız kirlenmiş oluyor. Yağış olduğunda topraktaki kirlilik yüzey sularına geçiyor. Bir yandan da yeraltı suları kirleniyor. Bütün olarak kirleniyoruz, çok haklısınız.

Sanayide "noktasal kirlilik" var. Bunu kontrol etmek daha kolay. Sanayinin yapması gereken, döngüsel su yönetimine geçmek olmalı. Döngüsel su yönetimiyle hem ekonomik açıdan tasarruf sağlanıyor hem de sudan tasarruf ediliyor. 22 Mart Su Zirvesi'nde Tekirdağ Belediye Başkanı'nın konuşmasında dehşete kapıldım. Ergene'deki kirlilikten bahsediyor. Dedi ki: "Ergene suyu çok kirli ama daha büyük bir problemimiz var. Artık Ergene'nin debisi iki katına çıktı." İlk duyduğumda inanmadım. Aradan bir saniye geçmeden zaten başkan söyledi, "Sanayiye yeraltı suyunu çekiyorlar, sonra çektikleri suyu arıtmadan Ergene'ye veriyorlar. Artık içinden akan siviye A4 diyoruz, tanımsız, içinde bir sürü zehir olan bir siviye dönüşmüş durumda." Hakikaten bu durumdayız. Bunların kontrolü o kadar zor değil aslında.

Organize sanayi bölgelerine giren ve çıkan su belli olmalı. Organize sanayi bölgeleri neredeyse özerk yapılar. Belediyelerle işbirliğine gidilmeli. Sadece devlete bırakarak çözebileceğimize inanmıyorum. Çünkü çok yoğun bir iş var ve birebir bakmanız gerekiyor. Kirlilik, yirmi dört saat denetim altında olmalı. Bu da yerelden yapılabilir. Yerelden olduğu zaman sorunların çözümü hızlı olacaktır. Sorunlar büyümeden çözülecektir. O nedenle ben belediyelere daha büyük yetkiler -sadece denetim değil, ceza kesme yetkisi de- verilmesi gerektiğine inanıyorum. Denetim, ceza verme ve düzeltme döngüsünün aksamasına neden oluyor.

Su krizi dediğimiz zaman sanki suyumuz azalıyor gibi anlaşılıyor. Oysa suyun hiçbir yere gittiği yok, sabit miktarda su Türkiye'nin, dünyanın ve gezegenin etrafında dönüyor. Türkiye'nin sabit miktarda yüz on iki milyar metreküp suyu var. Bu suyun kirlenmesi söz konusu. O yüzden parmak bastığımız nokta o kadar doğru ki. Kirlilik oldukça önemli bir mesele.

Siz 22 Mart'taki Su Zirvesi'nin katılımcılarındanınız. Gözlemlerinizi öğrenmek isterim.

AKGÜN İLHAN: Manifesto okunurken çok duygulandım. Çünkü şimdiye kadar savunuculuğumu yaptığımız bütün ilkeler orada. Bu, önemli bir gelişme. Yıllardır bunları konuşuyoruz. Belediyeler, belediyedeki su emekçileri, suyla ilgilenen herkes bu konuda kafa kafaya verip çok güzel bir manifesto hazırlamış. Manifestoda katılımcılıktan da bahsediliyor. Onunla başlıyor. Bu neden önemli? Çünkü herkesi, her sektörü ve her yönetim alanını ilgilendiren bir mesele. Hâl böyle olunca suyun değmediği bir insan yok.

Dolayısıyla bütün sektörlerin, yönetim alanlarının, insanların, doğanın ve bütün ekosistemin sesini duyuracak temsilcilerin olması gerekiyor. Katılımcılık böyle bir şey. Herkesin bir arada olması lazım. Katılımcılığın planlamadan uygulamaya kadar her aşamada olması lazım. Halkın kabulünü görmemiş projenin verimli olması beklenemez. Katılımcılık, herhangi bir projenin verimli işlemesi için de gerekli bir ilke. Manifestoda bahsedilen beş ilke dünyada kabul görmüş ve artık tartışılmayan ilkeler.

İkinci gün yapılan çalıştayda da bunu konuştuk. On yedi tane konu başlığı altında kırk üç tane masa toplandı. Her masada sekiz-on kişi vardı. Üç yüz altmıştan fazla insan katıldı. Hepsinin de kendi alanında uzman. Sadece uzmanlar da yoktu. Sivil toplumdan insanlar da vardı.

Bütün bu etkinliği başından sonuna kadar çok başarılı buldum. Daha da güzeli, bu on yedi başlık altında üç yüz küsur insanın konuştuğu her şey bir kataba çevrilecek. Öncesinde yapılan sunumlar da kataba eklenecek.

Şimdiye kadar Türkiye'de bu ölçekte yapılan, su yönetimine dair yenilikleri ve sürdürülebilirlik ilkelerini tamamiyle ele alan başka bir çalışma olmadı. Parçası olmaktan büyük onur duydum.

Katılımcılık da zirveye yansımıştı. Planlama aşamasında yirmi iki belediyenin yer alması çok değerli. İzmir Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde yapıldı, ama sonuçta herkes bu işin içinde yer aldı. Sadece su ve kanalizasyon idareleri değil, belediyeler de bu işi ciddiye aldı. Aslında ciddi bir atak var ülkede. Biliyorsunuz, birkaç gün önce de "Su Şurası" yapıldı. O da merkezi hükümetin yürüttüğü bir çalışma. Orada da güzel şeyler konuşuluyor.

Su yönetimi, çekişilecek alan değil. CHP'li belediyeler tarihi bir adım attı. CHP'li belediyeler dışındaki belediyeler de manifestoya bakmalı ve bu konu etrafında birleşmeli.

O nedenle buradan yeni bir politika anlayışı, yeni bir su kültürü, yeni bir su politikası çıkar diye düşünüyorum.

“KURAKLIĞIN ASIL NEDENİ, TARIMSAL SU KAYNAKLARININ İYİ YÖNETİLEMEMESİ”

Türkiye’de su kaynaklarındaki tablo nedir? Elde sağlıklı bir veri var mı?

ALİM MURATHAN: Türkiye’nin yerüstü ve yeraltı suyu potansiyeli, Devlet Su İşleri tarafından yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konmuş durumda. DSİ’nin açıklamış olduğu rakamlara göre, 112 milyar metreküp kullanılabilir su potansiyelimiz var. Bu potansiyelin çok önemli bir kısmı hem tarımsal gıda üretiminde hem de sulamada kullanılıyor. Yaklaşık %10 civarında evsel su kullanılıyor. %14 civarında endüstriyel su tüketimi olarak değerlendiriliyor. Bu rakamlar birtakım verilere dayanır, ama açıkçası gerçek ve sahici verilerin olduğunu düşünmüyorum.

Türkiye’de su tahsisleri daha çok yeraltı sularına göre yapılıyor. Yerüstü sularına göre yapılan tahsisler bir-iki yıl önce çıkan bir yönetmelik çerçevesinde gerçekleşiyor. Henüz yeni başladığı için de bu tahsislerle ilgili verilerin çok sağlıklı değil. Çünkü su verilerinin ölçüme dayalı olması gerekiyor, ama Türkiye’de maalesef ölçüme dayalı veriler yok. Yani Türkiye genelinde DSİ Genel Müdürlüğü tarafından su bilgi sistemi oluşturulmuş değil. Öncelikle bunu belirtmek istiyorum.

Şu bir gerçek ki, Türkiye’deki suyun büyük kısmı tarımda kullanılıyor. DSİ’nin kendi rakamlarına göre, bu oran %77. Biraz önce ifade ettiğim gibi, ölçüme dayalı olmadığı için gerçek anlamda ne kadarı tarım sektörüdür bilmiyoruz. Bazı havzalarda yapmış olduğum çalışmalarda aslında bu oranın ötesinde bir kullanım olduğunu söyleyebilirim. Örneğin, İzmir için bunu söyleyebilirim. Devletin resmi istatistiklerine bakarsanız, Küçük Menderes Havzası’nda 250 milyon metreküp su var. Ama su çekimine baktığımızda havzada 800 milyon metreküpü aşan su olduğunu görüyoruz. Türkiye’de son yıllarda aşırı su çekiminden dolayı -iklim değişikliği ve kuraklık süreçlerine bağlı olarak- göllerin kuraklaştığını görüyoruz.

Nüfusun yoğunlaştığı kentlerde durum nedir?

ALİM MURATHAN: Kentlerle ilgili şunu ifade etmek isterim: Kentlerin su güvenliği bugüne kadar hep su politikaları ve su kaynakları açısından içme suyu olarak değerlendirildi.

İzmir’de yapılan 11 büyükşehir ve 11 il belediyesi zirvesinde ana tema, tarımda su kullanımıydı. Çünkü kentlerde sadece içme suyu bağlamında değil, gıda güvenliği açısından tarımsal su kullanımına da dikkat etmemiz gerektiği ortaya çıkıyor. Türkiye’de, büyükşehirlerde evsel su kayıplarını ve su tasarrufunu daha çok kentlerdeki su kullanımı üzerinden değerlendiririz.

Bu zirvede esas dikkat etmemiz gereken konulardan birinin tarımsal su kaynaklarının yönetimi olduğunun altının çizilmesi dikkat çeken bir nokta oldu. Bu, oldukça önemli. Çünkü ciddi bir israf var. Türkiye’deki kuraklığın asıl nedeni, tarımsal su kaynaklarının iyi yönetilememesi. Gelişmiş ülkelerde tarımda su kullanım oranı ortalama %24 ve %30 arasında değişiyor, ama Türkiye’de %77 gibi büyük bir oran söz konusu. Dolayısıyla biz şuna dikkat çekmek istedik. İstanbul, barajlarının doluluk oranlarıyla yalnızca kendi su güvenliğini güvence altına almış olmuyor. İstanbul nüfusu aslında tarımsal gıda açısından en fazla suyu tüketiyor. Dolayısıyla su kaynaklarının her sektördeki yönetimine bütünsel bakarak karar vermemiz gerekiyor. Örneğin, Aydın bölgesinde kuraklıkla ilgili su kıtlığı söz konusu. Bu kıtlıkla baş edebilmek için DSİ tarafından bir program açıklandı. Özellikle İç Anadolu’da da bu kıtlığı ve kuraklığı yaşıyoruz. Dolayısıyla kentlerimizin su güvenliğini sadece içme suyu açısından değerlendirmemek lazım. Hem endüstriyel hem tarımsal açıdan suya bütünsel bakmamız gerekiyor. İzmir’de yapılan zirvenin en önemli sonuçlarından birisi olarak bunun değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Türkiye, doğal kaynaklarını hor kullanan ülkeler arasında. Mesela gri su yönetimi yok. Özellikle kentler için bunun sağlayacağı tasarruf ve su yönetimindeki kritik durum nedir?

ALİM MURATHAN: Gri su kullanımı dünyada çok yaygın. Gri su hem sanayi sektöründe hem altyapıda hem de ekosistemlerin desteklenmesinde kullanılıyor ve dünyada bu kullanılmış sular kentlerin su kaynağı olarak değerlendiriliyor. Ancak ülkemizde kullanılmış suların kullanımıyla ilgili gerek sanayi sektöründe gerek tarımsal sulamada mevzuatlar henüz yeni belirlendi. Bu konuyla ilgili birtakım standartlar oluşturuldu.

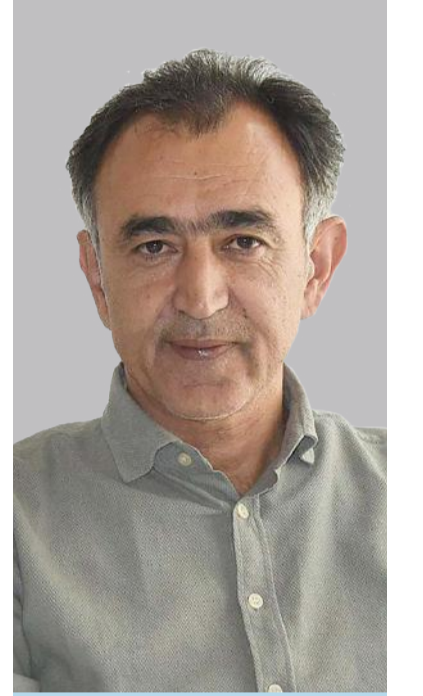
Uygulamalar son derece sınırlı. Ama birçok büyükşehir belediyemiz bu konularla alakalı adımlar da atmaya başladı. İzmir’de de bu konu üzerinde çalışıyoruz. Özellikle dünyada sanayi ve tarım sektöründe bu suların kullanılması yaygın olduğu için Türkiye’de kuraklığa dair en önemli çözümlerden bir tanesini de gri suyun yaygın kullanımı olarak görüyoruz.

Bu konuda teknolojik açıdan arıtma tesislerimizin standartlarının yükseltilmesine, hangi yeşil altyapılarda kullanılabileceğinin belirlenmesine ve tarım sektöründe çok yönlü değerlendirilmesine yönelik birtakım araştırmalar yapılması gerekiyor. Bu araştırmaların Türkiye’de yaygınlaşması lazım.

Röportaj

“ALİM MURATHAN”

Jeoloji Yüksek Mühendisi
TMMOB Jeoloji Mühendisleri
Odası İzmir Şubesi Eski Başkanı

ALİM MURATHAN

Ülkemizin su kaynaklarına yönelik nehir-havza yönetim planları, yerüstü ve yeraltı suları modelleme çalışmaları, yeraltı sularının miktarı ve kalite özellikleri, içme suyu koruma alanları ve yeraltı su depolamaları-barajları konularında birçok ulusal/uluslararası projede proje danışmanlığı, proje yürütücülüğü yaptı.

Uluslararası dergilerde su kaynakları ve su mühendisliği hakkında yirmiden fazla makalesi yayımlandı.

Hâlen yer mühendisliği konusunda, DSİ adına İstanbul’un bütününe kapsayan “Marmara Havzası Yeraltı Suyu Yönetim Planı” çalışmaları ve su kaynakları/su mühendisliği konularında İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanı Tunç Soyer’in danışmanlığını yürütmektedir.

Tarımda pestisit kullanımı ciddi bir sorun. Kullanılan ilaçların yeraltı ve yerüstü sulara geçmesi sadece temiz gıda açısından değil, temiz su için de kritik. Bu konuda veriler ne söylüyor?

ALİM MURATHAN: Türkiye’de 25 su havzamız var. 25 su havzamızda sularımızı en çok etkileyen, tarım sektöründe kullanılan ilaçlar. Yani gübreler, pestisitler. Türkiye’de pek gündeme gelmiyor, ama son yıllarda yapılan tüm araştırmalar hem yeraltı hem yerüstü sularımızda bu ilaçların denetimsiz kullanımından kaynaklı yaygın bir kirlilik olduğunu gösteriyor. Türkiye’de nitrata ilgili yapılan araştırmalarda da çok yaygın bir kirlilik olduğu ortaya çıktı.

Dolayısıyla su kaynaklarımızı en fazla kirletenler, tarım ilaçları. Bu konuda etkin bir denetim gerekiyor. Tarım Bakanlığı, il tarım kodları diye bir program açıkladı, ama bu program etkin bir denetim sistemiyle uygulanmıyor. Benim görüşüme göre, Türkiye’de suları en çok tarım sektörü kirletiyor ve tedbir alınması gerekiyor. Özel olarak bu konu üzerinde yoğunlaşmamız gerekiyor. Çünkü sağlığımızı riske atıyor. İçme sularımız açısından -ki Türkiye’nin içme sularının yaklaşık %20’si yeraltı sularından sağlanıyor- pestisitler yeraltı sularına da bulaşmış durumda, yerüstü sularına zaten daha rahat ulaşıyor.

Türkiye’de yeterli tedbir alınmadığı için içme sularında da pestisitlerle karşılaşılıyor. İki temel kirlenici şu anda yaygın. Endüstriyel atık sularının nehir havzalarında kullanılması -daha doğrusu su havzalarına boşaltılması- ama bundan daha önemlisi tarımsal ilaçlar ve tarımsal gübreler. Bu nedenle su havzalarının korunması için Türkiye’nin acil bir eylem planı açıklaması gerektiğini düşünüyorum.

Sizin İzmir Büyükşehir Belediyesi’yle hayata geçirdiğiniz bir proje var: Yeraltı Su Deposu Projesi. Su hasadı ya da yeraltı su depoları su yönetiminde bir seçenek olabilir mi?

ALİM MURATHAN: İzmir Büyükşehir Belediyesi’yle gerçekleştirdiğim proje: “Karakuyu Düdenleri Yeraltı Depolama Projesi.” Yaklaşık 18 milyon metreküp yeraltı suyunun depolanmasını içeren bir proje. Bu, Türkiye’nin en büyük yeraltı depolama projesi ve bu projenin yaygınlaşması gerekiyor. Türkiye, Akdeniz ikliminde yer alıyor. Barajlarımızda yağışlarla buharlaşma çok yüksek. Ortalama her bir barajımızın suyu yılda %20-25 civarında buharlaşıyor. Bir barajımızda 100 milyon metreküp su varsa, bir dönem içerisinde 25 milyon metreküp su buhar olarak uçuyor.

Birincisi, bu tür yeraltı depolama projelerinde buharlaşma söz konusu değil. İkincisi, bunlar ekonomik projeler. 18 milyon metreküp suyu yerüstündeki bir barajda depolamak için planlama çalışması yaptığımızda böyle bir barajın -DSİ’nin ortalama rakamlarıyla- 200-250 milyon TL bütçesi var. Bu bütçe bir kamulaştırma yoksa söz konusu, o da olursa ciddi bir bütçe kalemi oluşuyor. Ama yeraltı depolama projeleri yeraltındaki doğal rezervler içerisinde gerçekleştiği için yirmi kat daha ucuz oluyor. Bu, dünyada da yaygın olarak kullanılıyor.

Özellikle ABD’nin bize benzer kurak iklimlere sahip eyaletlerinde yüzlerce proje söz konusu. Türkiye’de şimdi yaygınlaşıyor. DSİ bu projelere öncelik tanıdı. Açıkçası geç kaldı, ama önümüzdeki dönem en yaygın projeler arasında olacak diye düşünüyorum. Çünkü Türkiye’de jeolojik koşullar bu proje için elverişli.

Yerel yönetimler bu konuyu gündemlerine taşıyor. Bu, çok önemli. 22-23 Mart tarihinde İzmir’de “Su Zirvesi” yapıldı. 11 büyükşehir ve 11 il belediyesinin birlikte düzenlediği bir toplantıydı. Türkiye su politikalarında önemli eksikler olduğu vurgulandı. Başkanlarımız tarafından beş temel ilke önerildi. Bu ilkelerden bir tanesi, Türkiye’de su yönetim modelinin değişmesi gerektiği konusunda. Türkiye’de suyla ilgili birtakım önlemlerin alınabilmesi için su kullanıcılarının için içinde olması gerekiyor.

Çiftçi ve tarım kesimi en çok suyu kullanıyorsa, tarım kesiminin örgütlerinin de su kullanımında ve yönetiminde mutlaka bir rolünün olması gerekiyor. Dolayısıyla başka bir su yönetim modeli, katılımcılığı esas alan demokratik bir bakış açısıyla hem kuraklığa karşı hem su kaynaklarının iyi yönetilmesine ilişkin önemli bir sistemi temellendiriyor.

Türkiye’de su fiyatları genelde su kurumları tarafından belirleniyor. Su kurumları da kendi yatırımlarını baz alarak belirliyor. Ama tüketicinin bu fiyatların belirlenmesinde hiçbir rolü yok. Dünyada ise, su ekonomisine yönelik birtakım analizler yapılarak belirleniyor. Yani tarım ve sanayi sektörü ya da evsel su kullanıcıları için belirlenen fiyatlardaki ödeyebilirlik analizleri nedir? Dolayısıyla Türkiye’de de bu analizlerin yapılması ve sonrasında su fiyatlarının belirlenmesi gerekiyor.

Türkiye’de ekosistem açısından canlı ve cansız varlıklara da su hakkının tanınması gerekiyor. Bu, çok önemli. Biz konuya yalnızca insanların içme suyu olarak bakıyoruz.

Ben DSİ’den emekliyim. Köylere gittiğimde muhtarlar bana hep, “Bizim köye artık kuşlar uğramıyor. Çünkü kaynaklarımız kuruyor. Su içecek pınarlar kurduğu için kuşlar artık gelmiyor,” demiştir. Bizim mutlaka ekosisteme su hakkını tanıyarak suyu yönetmemiz gerekiyor.

Dünyada da geçmişte büyük yanlışlar yapıldı, ama şimdi sadece su havzalarını korumak için ABD, Fransa gibi ülkeler 100 milyarlarca dolar para harcıyor. Bu da önemli bir değişiklik olarak önerildi.

Bu zirvede alınan kararların uygulanması konusunda hepimizin sorumluluğu var. Beş maddenin ayrıntısına girmeyeceğim, ama Türkiye’deki su kaynaklarının iyi yönetilebilmesi için bu beş maddeyi önemsememiz gerekiyor.

CHP'Lİ 11 BÜYÜKŞEHİR, 11 İL BELEDİYE BAŞKANI İZMİR'DE SU MANİFESTOSU AÇIKLADI: BAŞKA BİR SU YÖNETİMİ MÜMKÜN!

**KENTLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİR
SU POLİTİKALARI
ZİRVESİ**
22-23 MART İZMİR

11 Büyükşehir Belediyemiz
kentlerimizde sürdürülebilir
su yönetimi için el ele veriyor,
yarınlar için çözüm üretiyor.

ONLINE
İZLEMELİK
İÇİN: www.kentlerdesu.org

İzmir'de bir araya gelen CHP'li belediye başkanları “Başka bir su yönetimi mümkün!” dedi. Başkanlar uymayı taahhüt ettikleri su politikasını 22 Mart Dünya Su Günü'nde bir manifestoyla açıkladı. Manifesto, zirvenin ev sahibi İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer tarafından okundu.

CHP'li büyükşehir ve il belediye başkanları 22-23 Mart tarihlerinde düzenlenen “Kentlerde Sürdürülebilir Su Politikaları Zirvesi” için İzmir'de bir araya geldi.

CHP'li başkanlar Türkiye'nin su gündeminin tartışılacağı zirve kapsamında iklim krizinin ağır sonuçlarını dikkate alarak su yönetiminde beş ilkesel değişiklik ve on somut adım öneren bir manifesto açıkladı. CHP'li belediye başkanları manifestoya imza atarak manifestonun çerçevesini çizdiği su politikasına uymayı taahhüt etti.

“BAŞKA BİR SU YÖNETİMİ MÜMKÜN!” MANİFESTOSU

“Su, hepimize ve her şeye aittir. Koşmamızda ve konuşmamızda, düşüncelerimizde ve ürettiklerimizde, gülüşümüzde ve gözyaşımızda, bugün burada buluşmamızda ve dünyayı değiştirmek için kararlı duruşumuzda suyun izi vardır. Yaşam suda başlayıp serpilmiştir ve dünyadaki tüm varlıklar suyla birbirine bağlanmıştır. Su olmazsa, yaşam da olmaz.

Türkiye'nin çok büyük kısmı “kurak iklim coğrafyası” olarak sınıflandırılmaktadır. İklim krizinin en ağır sonucu, susuzluk tehlikesidir. 2019 Devlet Su İşleri verilerine göre, ülkemiz su kaynaklarının %77'si tarımsal sulamada kullanılmaktadır. En çok %10'u hanelerde, kalanı da sanayide kullanılmaktadır. Bu veri, kuraklıkla mücadelede temel eksenin tarımsal sulama alanında olduğunu göstermektedir.

Bizler, Türkiye'nin 11 büyükşehir belediyesinin ve 11 il belediyesinin başkanları, bu vicdani ve bilimsel sorumluluktan hareketle bugün, 22 Mart 2021'de Dünya Su Günü'nde İzmir'de buluştuk.

Amacımız, iklim krizinin ağırlaşan sonuçlarını da dikkate alarak Türkiye için başka bir su politikası önermek ve bu topraklarda geleceğimizi, çocuklarımızı ve doğamızı güvence altına almaktır.

İklim krizinin su kaynakları üzerindeki etkilerini azaltarak kuraklıkla mücadelede başarılı olabilmek için su yönetiminde 5 ilkesel değişikliğin yapılması şarttır:

1. Katılımcı bir su yönetim modeli oluşturmak. Su yönetimi, şehir, havza ve ülke ölçeğindeki su kullanıcıları tüm paydaşların; tarım örgütlerinin, sanayicilerin, evsel su kullanıcılarının, meslek örgütlerinin, doğa ve çevre örgütlerinin içinde yer alacağı yeni ve katılımcı bir anlayışla gerçekleştirilmelidir.

2. Tüm kullanım alanlarında arzın değil talebin yönetilmesi. Plansız gelişen kullanım talepleri için sürekli daha fazla arz yaratma politikası yerine başta tarımsal sulama ve sanayi olmak üzere düşük su kullanımıyla yüksek gelir elde edilen ekonomik modeller tasarlanmalı ve teşvik edilmelidir.

3. Su yatırımlarının havza ölçeğinde planlanması. Su kaynakları, yerüstü ve yeraltı sularının miktarı, su bütçesinin hangi kullanımlara tahsis edileceği havza ölçeğinde belirlenmelidir. Verilen tahsisler denetlenmeli, su kullanımlarının sektörel tahsis miktarlarını aşmasına izin verilmemelidir. Her bir havzada planlanan su yatırımlarının birbirini nasıl etkilediği kümülatif olarak ölçülmeli, yatırım kararları havza ölçeğinde bu stratejik değerlendirme yapıldıktan sonra alınmalıdır. Asgari harcamayla azami verim esas olmalıdır.

4. Doğanın su döngüsünün korunması. 1960'lardan bu yana suyun döngüsüne yapılan müdahaleler sonucunda birçok canlı türü tehlike altına girmiştir, göller ve sulak alanlar kurumuştur, nehir ekosistemleri zarar görmüştür. Ülkemizdeki su kullanım hedefleri iklim krizi dikkate alınarak yeniden tarif edilmelidir. Yatırımlar planlanırken yeraltındaki, sulak alanlardaki ve nehirlerdeki ekolojik su varlığının sürdürülebilirliği dikkate alınmalıdır. Canlıların ihtiyacı olan suyun ekolojik dengesi ve su döngüsünü bozacak biçimde kirletilmesine, azaltılmasına yol açan uygulama, yapılaşma ve madencilik gibi faaliyetlere izin verilmemelidir.

5. Suyun ekosistem ve sektörler arası dögüsel kullanımı. Tarımda, sanayide ve evlerde kullanılan atık suyun gerekli arıtma süreçlerinden geçtikten sonra farklı sektörler ve ekosistem arasında transferi sağlanmalıdır. Şehirinde ve tarım alanlarında yağmur hasadına yönelik yöntemler yaygınlaştırılmalıdır, su ihtiyacının yerinde teminine, kullanımına ve dönüştürülmesine yönelik dögüsel çözümler teşvik edilmelidir.

Bu ilkeler doğrultusunda aşağıdaki 10 somut adım hemen atılmalıdır:

1. Su yönetimiyle ilgili koordinasyonsuzluk ortadan kaldırılmalıdır, kurumlar arasındaki yetki ve sorumluluk karmaşasına son verilmelidir.
2. Tüm paydaşların mutabakatı alınarak hazırlanan Su Kanunu yürürlüğe konmalıdır, su havzası planlama ve uygulamalarında yerel yönetimler güçlü ve yetkili yapılar hâline getirilmelidir.
3. Su yatırımları havza ölçekli bütüncül planlarla uyumlu olarak su ve atık su master planlarına göre yapılmalıdır, kamu kaynakları ekonomik ve ekolojik fizibilitesi düşük yatırımlara aktarılmamalıdır. Yerel yönetimlerin çevresel altyapı projelerine yönelik kaynakları artırılmalıdır.
4. İklim kriziyle etkin mücadele için imzalanan Paris İklim Anlaşması, ivedilikle onaylanmalıdır, iklim değişikliğinin yaratacağı olumsuz etkilerin önlenmesi amacıyla yönelik hazırlanan İklim Değişikliği Kanunu Tasarısı üzerindeki çalışmalar yoğunlaştırılmalıdır.
5. Kuruyan göllerin -Salda Gölü, Burdur Gölü, Tuz Gölü, Seyfe Gölü- ve diğer sulak alanların tahribatı sonlandırılarak restore edilmelidir ve doğal su döngüleri korunmalıdır.
6. Su havzalarındaki tüm noktasal ve yaygın kirlilik kaynakları kontrol altına alınmalıdır, merkezi ve yerel idareler tarafından etkin bir şekilde denetlenmelidir.
7. Tarımda doğru ürün planlaması yapılarak ve tasarruflu sulama sistemlerine geçilerek su israfı önlenmelidir, tarımsal sulama en az %50 oranında azaltılmalıdır. Bu amaçla ekonomik değeri yüksek ve su talebi olmayan yerel tohum ve hayvan ırkları teşvik edilmelidir.
8. İstanbul'a yapılmak istenen "Beton Kanal" gibi suyun doğal döngüsüne zarar veren tüm israf projeleri iptal edilmelidir.
9. Güncelliğini yitiren su ve kanalizasyon idaresi mevzuatı yeniden düzenlenmelidir, büyükşehir statüsünde olmayan diğer illerde de su ve kanalizasyon idareleri kurulmalıdır.
10. Yaşamın vazgeçilmez unsuru olan su, temel kamusal hak olarak kabul edilmelidir, ekolojik/toplumsal bir değer olarak tanımlanmalı ve su hizmetlerinde kamu işletmeciliği esas alınmalıdır.

"Biz, Türkiye'nin 22 belediye başkanı, yetki, görev ve sorumluluklarımız doğrultusunda kendi illerimizdeki su yönetimini yukarıdaki ilkeler doğrultusunda gerçekleştireceğimizi beyan ediyoruz.

Bu belgede çerçevesi çizilen su politikası ülkemizde tesis edilene kadar çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürmeye ve hep birlikte haykırmaya devam edeceğiz:

Başka bir su yönetimi mümkün!"

BAŞKANLARIN AÇIKLAMALARI

Toplantıya katılan başkanların açıklamalarından:

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI TUNÇ SOYER:

Türkiye’de son 60 yılda Marmara Denizi’nden daha büyük sulak alan kurutuldu. Doğal karakterini koruyan, sağlıklı ve özgürce akan nehir ekosistemi neredeyse hiç kalmadı. Yeraltı suları yüzlerce metre derinlere çekildi. Ülkemiz susuzluk ve kuraklık nedir bilmezdi. Bereketli topraklarımız kuraklık ve susuzlukla tarihinde ilk defa bu dönemde tanıştı. Her yıl “suyumuz bitecek mi” kaygısını taşımaya başladık.

Türkiye’nin bugün kuraklık ve susuzlukla tanışmasının nedeni, suyumuzun yarım asrı aşkın süredir yanlış yönetilmesi. İklim krizi topraklarımızdaki susuzluk tehlikesini her geçen gün daha fazla büyütürken bu eskimiş politikanın topyekün terk edilmesi beklenirdi.

Yazık ki, çağın gereğini yerine getiren yeni bir su politikası inşa etmek şöyle dursun, eski politikanın açtığı fay hatlarını daha da derinleştiren kararlar ve altındaki imzalar çoğalıyor.

Daha üç gün önce, 19 Mart’ta, dünya kuraklık ve susuzlukla pençeşirkin Türkiye’de sulak alanların korunmasına yönelik yönetmelikte değişiklik yapıldı. Yıllardır korunan sulak alanlarda büyük altyapı projelerine izin verildi. 2019 verilerine göre, ülkemizdeki su kaynaklarının %77’si tarımsal sulamada kullanılıyor.

Çağdaş yöntemlerle yapılan tarımsal ürün modelleri bu miktarın en azından yarısını hiç kullanmadan çok daha yüksek tarımsal ürün elde edebileceğimizi gösteriyor. Bilim, içme suyumuzu ve doğamızı koruyarak kuraklık ve yoksullukla mücadele etmenin yol haritasını çiziyor. Hâl böyleyken akılcılığı yitirmiş su politikasının doğruluğuna terk edilen Türkiye tarımı artık bereket değil, kuraklık ve yoksulluk tohumları serpiyor.

İzmir’de “Başka bir tarım mümkün” diyerek bu durumu tersine çevirmeye ve bugün güçlü bir tarım ekonomisini geliştirmeye başladık. Burada ülkemiz için susuzluğun kader olmadığını gösteren yeni ve çağdaş bir su politikası açıklayacağız. Türkiye’nin 22 belediye başkanının imzasını taşıyan, “Başka bir su yönetimi mümkün” adlı bu ortak metin dilerim ihtiyacımız olan şu üç duyguyu çoğaltır:

Cesaret ve kararlılığımız, dipdiri yaşadığımız umudumuz, canımız gibi sahip çıktığımız birlik ve beraberliğimiz.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI EKREM İMAMOĞLU:

Ülkemiz için her gün gündemin değiştiği bir ortamda bugün kıymetli bir konuyu konuşmaya geldik. İzmir’de olmaktan keyif ve onur duyuyorum. Meselemiz çok önemli.

Ülkemizin %65’ini temsil eden bir nüfusa sahibiz. Bugünkü mesele geçici değil. Ülkemizde birçok sorun var. Bunların hepsini çözebiliriz. Su meselesi öyle değil. Bu, süreç ve emek isteyen bir mesele. Su meselesinde büyük bir iradeyi hep birlikte ortaya koyma sorumluluğuna sahibiz. Dünyanın birçok yerinde kuraklık sorunu var. Göç dalgası söz konusu. Ülkemizde su kaynaklarının tahrip edilmesine yönelik hiçbir hamlede bulunmamalıyız, bulunanlara da izin vermemeliyiz.

Doğayla inatlaşılmaz. Doğaya karşı birtakım hamlelerde bulunmak ciddi hasarlar yaratıyor. Bunlardan bir tanesini İstanbul’da yaşamaktayız. İstanbul’da inşa edilmek istenen beton kanalı, 16 milyon insanın hayatını negatif etkileyecek bir tehdittir ve ihanettir.

Hep beraber seferberlik sürecini başlatmanın sorumluluğunu taşıyoruz.

Bunun başlangıç olduğunun bilinmesi lazım. Tüm kurum ve kuruluşların elbirliğiyle sürece dahil olması gerekir. Yıllarca sürececek bir durum. Başarıya ulaştık deme şansımız yok.

Böylesi önemli bir konuda işbirliği yapmanın onurunu yaşıyorum.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MANSUR YAVAŞ:

Bu toplantının yapılması çok önemli. Çünkü ülkemiz kuraklığa doğru gidiyor. Özellikle bizim yaşadığımız bölge, Orta Anadolu, 20-25 yıl içinde çölleşecek. Bunu görüyoruz, ama hiçbir tedbir alınmıyor. Herkes suyu hoyratça kullanıyor ve su konusunda hiçbir karar alınmıyor.

Daha önce yurtdışında yaptığımız incelemede 1930’lu yıllarda dünyanın her yerinde kuraklık olduğunu ve tedbir aldıklarını gördüm. Kimse çaydan su alamıyor, sondaj vuramıyor, gölden keyfine göre su alamıyor. Tarımla uğraşanlar dahil belli bir plan kapsamında suyu kullanabiliyor.

Biz, biraz geç keşfettik bunu. Şu anda Ankara’da o kadar çok hobi bahçesi var ki, suyumuzun %70’ini %15’lik bir azınlık kullanıyor ve tamamen serbest sulama yoluyla suyumuzu yok ediyor, toprakları da kireçlendiriyor ve kullanılmaz hâle getiriyor. Biz, bu konulara ilişkin görüşlerimizi zaman zaman Çevre Bakanlığı’na bildiriyoruz, kademeli tarife geçilmesi gerektiğini söylüyoruz.

Ancak Türkiye’nin yarısını yakını yöneten belediye başkanları olarak yan yana gelip “çağımızın elması” olan suyu korumak için bir manifesto hazırladık. Buradan bir manifesto yayımlanacak.

11 büyükşehir belediye başkanımızla ve diğer belediye başkanlarımızla birlikte dünyaya bir çağrıda bulunacağız.

Umarım kulak verilir ve bir an evvel tedbir alınır. Maalesef şöyle bir huyumuz var, bir şey kaybettikten sonra tedbir alıyoruz. İlk defa kaybetmeden tedbir alan bir yönetim var.

Hep birlikte bunu başaracağız.

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI ZEYDAN KARALAR:

Su ve verimli toprak dünyada 40 yıl sonra çok değerli olacak. Bugünden ciddi sıkıntı çekmeye başladık. 10 yıl sonra tüm dünyada yaşayan nüfusun yarısının su sıkıntısı yaşayacağı aşikâr. Bunun için önlem alınmazsa sorunun artacağı belli.

Bugünlerde, öncesini görüp tedbir almak, başka bir su yönetimini tartışmak ve sonucunu çıkarmak son derece değerli.

Mazereti nedeniyle zirveye bir video mesajla katılan ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MUHİTTİN BÖCEK:

Bugün Antalya'da 2.5 milyon yerli/yabancı turiste ve vatandaşlarımıza hijyenik koşullarda, sağlıklı, içilebilir kesintisiz su temin ediyoruz. Artan nüfusa ve iklim değişikliğine bağlı olarak gelecekte yaşayacağımız su sıkıntısına karşı geç kalmadan tedbir almalıyız.

Sadece bugünün suyunu değil, yarının suyunu da koruyarak doğacak çocuklarımızın hakkını gözetmeliyiz.

Göreve geldiğimiz günden bu yana birçok çalışmayı başlattık. Su kayıplarının ve kaçakların önlenmesine yönelik 300 kilometrelik şebeke yenilemesini yaptık. Bilinçsiz ve aşırı su tüketiminin önüne geçmek amacıyla kademeli tarife başlattık. Tarım arazilerinde kapalı devre sulama sistemini yaptık

AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI ÖZLEM ÇERÇİOĞLU:

Doğal su kaynaklarımızı korumalıyız. Özellikle yeraltı kaynaklarımızı vahşice kullanıyoruz. Kaçak açılan sondaj kuyuları için acilen önlem alınması ve denetimlerin en üst noktada yapılması gerektiğine inanıyorum.

Tarımda modern sulama sistemlerine geçilmeli. Ürüne göre su sarfiyatı da çok önemli. Planlama yapılması gerektiğini düşünüyorum. Susuzluk bizi yönetmeden biz suyu yönetelim.

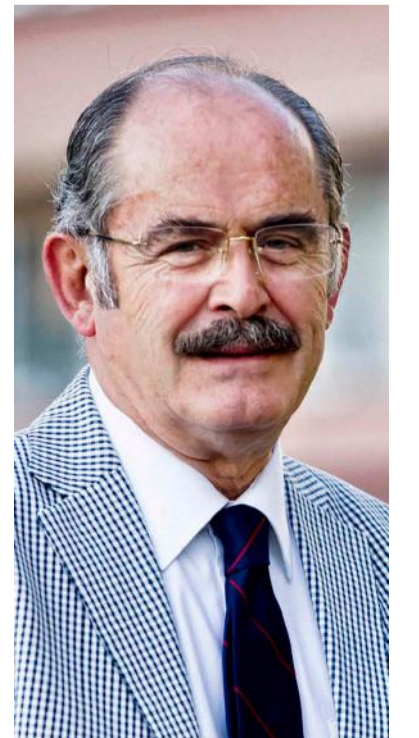
ESKİŞEHİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI YILMAZ BÜYÜKERŞEN:

Suyun insan hayatı ve diğer canlılar için önemini tekrarlamaya gerek yok. Evlerimizde zaman zaman yaşanan su kesintileri eziyete dönüştürüyor.

Türkiye, su zengini olmayan bir ülkedir. Ülkemizde bulunan akarsu, dere, çay, göl ve sulak alan yeraltı suları açısından fakirdir. Bunun için de su kullanımında dikkatli olmalıyız.

Doğanın kendisini hoyratça kullananlara karşı aldığı tedbirleri çok iyi bildiğimiz için geleceği su açısından güvence altına almak zorundayız. Doğanın kendisini savunma yollarından biri olan göller kuruyor. Yeraltı suları yer değiştiriyor. Onları kullanabilme şansımızı, artan nüfusa karşı ters istikamette zor duruma düşürecek bir fakirliğe doğru sürüklüyor. Genellikle çoğu kesimde vatandaşlarımız "istediği zaman, istediği kadar suyu kullanabilme" imkânına sahip olmak için hizmet bekliyor. Bu, yanlış bir algı. Parası karşılığında suyu istediği kadar kullanabilme alışkanlığını değiştirmeliyiz.

Bunun için hepimize görev düşüyor. Çocuklardan başlayarak su sıkıntımızın ne kadar büyük tehlike arz ettiğini anlatmak zorundayız. "Parasını ödediğimde isteğim zaman su kullanabilirim" düşüncesinin yanlış olduğunu şimdiden insanların aklına yerleştirmek zorundayız. Suyun verimli kullanılması konusunda tarımla uğraşan kesimi aydınlatmamız lazım.

MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI VAHAP SEÇER:

Küresel ısınma, iklim değişikliği ve kuraklık hem ülkemizde hem de dünyada en önemli sorunların başında geliyor. Artan nüfus, ihtiyaçların da artmasına neden oluyor. İnsanların ihtiyaçlarını gidermek için yapılan yanlış uygulamalar da sorunları büyütüyor. İnsanlar sanki dünyada su hiç bitmeyecekmiş gibi davranıyor, ortak akılla çözüm üretmiyor.

Bu konuda herkese görev düşüyor: Merkezi yönetime, yerel yönetimlere, STK'lara, bilim insanlarına, vatandaşlara. Biz yerel yöneticiler olarak kendi alanımızda yapmamız gerekenleri yapmak zorundayız. Yetki ve sorumluluk çerçevesinde görevimizi yerine getiriyoruz.

Su tüketiminin en yoğun olduğu alanlarda, tarımsal üretimde ve sanayide, insanların temiz suya erişiminde/tüketiminde bilimin ve çağın gerçeklerine uygun politikalar izleme zamanıdır.

Belediyeler, insanların temiz suya erişiminde birinci derecede sorumludur. Altyapıdan kaçak kayba ve teknolojik sistemlere dönüşüme kadar her alanda yenilik anlayışı içinde olma zorunluluğumuz var. Altyapıya yüksek bütçeler ayırıyoruz, ama insanlığın geleceği açısından bu son derece önemli.

HATAY BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI LÜTFÜ SAVAŞ:

Bazı problemler vardır ki, çat kapı yapar. Hayatı altüst eder. Bazı problemler vardır ki, yıllardır başıra başıra gelir, siz çaresiz bir şekilde onun gelişini ve sizi boğmasını seyredersiniz. Covid-19 öyle bir şey. Geldi, kapıyı çalmadan girdi, hayatımızı bir yıldır altüst etti. Bu, insanoğlu için büyük bir sürpriz. Çözüm için bütün bilim insanları çalışıyor, Covid-19'dan insanları kurtarmaya çalışıyor.

Öte yandan, su meselesi. Herkes diyor ki, Türkiye su konusunda fakir bir ülke, biz de şahitliğini yapıyoruz ve yıllardır kuraklığa doğru emin adımlarla gidiyoruz. Dünyanın üçte ikisi suyla kaplı ama bizim kullanma ve içme suyu olarak kullanacağımız bu suyun sadece %2'si. %2'lik suyu hem kullanma hem de içme konusunda iyi muhafaza etme ve kullanma politikaları için buradayız.

Dünyada önemli olan iki öge var.

Gelecekle ilgili iştahımızı kabartan ya da bizi mahzunlaştıran öğeler. Biri, güvenilir gıda. Diğeri, uygun politikalar izleme. Belediyeler, insanların temiz suya erişimi göreviyle alakalı olarak birinci derecede sorumlu. Altyapıdan kaçak kullanıma, su kaybından teknolojik sistemlere dönüşüme kadar her alanda yenilik anlayışı içinde olma zorunluluğumuz var. Altyapıya büyük bütçeler ayırıyoruz. İnsanlığın geleceği açısından bu son derece önemli.

MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI OSMAN GÜRÜN:

Suyun önemi herkes tarafından biliniyor. Su kaynaklarını korumakla ilgili mutlaka bir protokol hazırlanmalı. Örneğin, maden arama ruhsatı alan kuruluşların buralara müdahalesi engellenmeli. Havzaların, kaynakların korunması lazım.

Suyun %70'i tarımda kullanılıyor. Yapılan sulama, vahşi sulama. Toprakları tuzlandırıp heba ediyoruz. Çağdaş bir sulama sistemine geçilmesi gerekiyor. "Gri su" adı verilen -kullanılmış suyun dönüştürülmesi- uygulamanın kullanılması elzem. Muğla merkezde ve yapmakta olduğumuz tesislerde arıtma suyunu yeşil alanların ve ağaçların sulanması kapsamında üretiyoruz. Muğla'nın yeşil alanlarının %85'i arıtmada elde ettiğimiz suyla sulanıyor. Yağmur suyunun toplanmasını ve daha sonra kullanılmasını sağlamalıyız. Bütün bunları yapabilmek için Su Bakanlığı'nın kurulması gerekiyor.

TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI KADİR ALBAYRAK:

Bugün geldiğimiz noktayı çok farklı nedenlerle anlatabiliriz. İki çarpıcı örnekle kendi açımdan anlatarak süreyi tamamlamak istiyorum. 35 yıl kadar muhtelif kademelerde Tekel'de görev yaptım. Her sene 15 Eylül'le 20 Eylül arası devam eden, üzüm alımlarının başladığı dönemdir olgunluk dönemi. 1973 yılında başladığım dönemde böyleydi, 2007 yılında ayrıldığım zaman 15 Ağustos'a inmişti. Bir ay geriye giderek küresel iklim değişikliklerinin sonuçlarını net bir şekilde anlatabiliriz. Su politikalarına, su elde edilmesine, mevsimlik kar yağışlarına ne kadar etki ettiğini takdirlerinize sunuyorum. Ama ikincisi var ki, Türkiye'nin gündeminde. Edirne, Kırklareli, Çanakkale Belediyeleri'nin tek büyükşehir belediye başkanı olarak konuşmak için kendilerinden izin aldım. Ergene diye bir havzamız ve nehrimiz var. Yıllar yılı Trakya'nın en gözde ürünlerinde ve tarımsal politikalarında büyük etkisi olan bu nehrimiz 1970'lerde başlayan, 1990'larda hızlanan ve 2000'lerde zirve yapan sanayileşmeyle karşı karşıya kaldı. Örneğin Tekirdağ'da 13 tane organize sanayi bölgesi, 1.051 tane şirket, 1.541 tane de sanayi kuruluşu var. Özellikle ilk zamanlarda tekstil ağırlıklı fabrikalar kurulmuş.

Yeraltı suları öylesine müsrifçe kullanılmış ki, Ergene'nin debisi iki kat artmış. Ama kirlenerek artmış. Şu anda hükümetimizin "Ergene Eylem Planı" adıyla 2011'de başlatmış olduğu bir süreç var. Amaç, Ergene'yi temizlemek ve eski hâline getirmek. Hâlâ sonuç alınmış değil. Ergene, zehir akıtıyor. Büyük hastalıkların da sonuçlarını görüyoruz. Ancak en önemli unsur, debinin artmasında kullanılan suyun yeraltı suyu olması.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi olarak yıllık 70 milyon metreküp suyun %89'unu 420 yeraltı kuyusundan kullanıyoruz. Öyle bir hale geldik ki, ilk zamanlar 50-60 metreden çıkan su, artık 350-400 metrelere indi. Su aşağıya indikçe kalitesi de düşüyor. Bu suyun kullanılabilir hâle gelmesi için masraf gerekiyor. Su pahalı oluyor.

Çözüm var mı, var. "Yeni su politikaları mümkündür" diyerek manifestoyu imzalayacağız. Biz, bunun sözünü veriyoruz. Yeni politikalar üretmemiz ve biyolojik arıtmalarla çevreyi toparlamamız gerekiyor. Tekirdağ olarak bunu yapmıştık, inançlıyız ve kendimize güveniyoruz. Manifestoyla sizlere güzel bir gelecek vaat ediyoruz.

“ÇİFTÇİ ZEHİRSİZ ÜRETİME GEÇTİĞİNDE SU, TOPRAK VE TÜM CANLILAR KÂRLI ÇIKIYOR”

Röportaj

“OYA AYMAN”

Buğday Derneği
Strateji Kurulu Üyesi

Buğday Derneği çok uzun yıllardır temiz gıda, temiz su ve su tasarrufu üzerine faaliyet gösteren bir kuruluş. Kentlerde suyun yönetimiyle ilgili kritik konular nelerdir? Kırsalın büyükşehirlere geçmesiyle birlikte sizce buralardaki kritik konular nelerdir?

OYA AYMAN: Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği olarak yaşamın bir bütün olduğu gerçeğinden yola çıkarak ekolojik yaşamın devamlılığı için doğayla uyumlu üretim ve tüketim alışkanlıklarının geliştirilmesi yolunda çalışıyoruz. Bunu yaparken de sahip olduğumuz bilgi ve deneyimleri kentten kırsala geniş bir platformda paylaşıyoruz. Sadece insan türünün değil, bütün varlıkların sağlıklı ve adil biçimde yaşamını sürdürmesine elimizden geldiğince hizmet etmek yönünde çabalıyoruz.

Bir yandan beslenmeden giyinmeye, barınmadan tatile kadar tüketim alışkanlıklarının doğa dostu kullanım alışkanlıklarına dönüştürülmesi yönünde farkındalık ve eğitim çalışmaları yapıyoruz ve projeler yürütüyoruz. Diğer yandan da günümüzde en büyük kirleticilerden biri olan tarım ve gıda üretiminde agroekolojik yöntemlerin benimsenmesi ve yaygınlaşması konusunda çalışıyoruz. Bu kapsamda su tasarrufu, suyun kirletilmeden kullanılması ve su varlığının devamlılığı da çalışmalarımızın bir parçası.

Bildiğiniz gibi Türkiye’de suyun %70’i tarımsal sulamada kullanılıyor. Endüstriyel tarımda kullanılan pestisitler ve sentetik gübreler de su varlığını tehdit ediyor. Bu anlamda agroekolojik yöntemlerle yapılan gıda üretimi hem toprağı hem suyu hem de biyoçeşitliliği koruyor. 2006 yılında ilkini Şişli’de kurduğumuz ve bütün Türkiye’de yaygınlaşan bir model olan “%100 Ekolojik Pazarlar”, Türkiye’de yaklaşık 80 çiftliğin dahil olduğu “TaTuTa Ekolojik Çiftlik Ziyaretleri” programı, 2019 yılında başladığımız ve 100’ü aşkın STK’yla birlikte yürüttüğümüz “Zehirsiz Sofralar” projesi, zehirsiz gıda üretiminin yaygınlaşmasına hizmet ediyor. Çalışmalarımızda agroekolojik üretim yapan üreticileri destekliyoruz ve onları tüketicilerle buluşturuyoruz.

Dolayısıyla bu projelerde yer alan her bir üretici ve üreticinin zehirsiz üretimin yaygınlaşması için destek vermesine aracı oluyoruz. Bütün bu çalışmalarda temiz toprağın, temiz suyun ve biyolojik çeşitliliğin devamlılığına katkıda bulunmayı hedefliyoruz.

Her ne kadar kent ve kır diye bir ayrım olsa da, günümüzde bu ayrımın yavaş yavaş yok olduğunu gözlemliyorum. Bu anlamda su tasarrufu ve suyun doğru kullanımı ya da başka bir deyişle su yönetiminin mantığı kentte de kırsalda da aynı.

Ben hayatımın büyük bir bölümünü İstanbul’da geçirdim ve yedi yıldır da kırsalda yaşıyorum. Yaşadığımız çevre kirliliği, su sıkıntısı, gıda kirliliği, sentetikleşme, iklim krizi ve yaşamımızı tehdit eden bütün diğer problemlerin nedeni, tüketim alışkanlıklarımız. Bu alışkanlıklar konusunda kent veya kır ayrımı ortadan kalkmış durumda. Kentte yaşayanlar da, kırsalda yaşayanlar da, aynı bakış açısına sahip. Çoğunluk, “su var, hep var olacak” gibi davranıyor. Kentte yaşayan sanki o musluktan su hep akacak diye, köyde yaşayan da sanki yeraltındaki su hiç bitmeyecekmiş gibi hoyratça kullanıyor. Bir kuyunun suyu biterse, başka kuyu açarım diye düşünüyor.

Son zamanlarda iklim krizinin sonucunda yaşadığımız kuraklık hem kentte hem de kırsalda farkındalığın artmasını sağladı. Tehdit arttıkça farkındalık da artıyor. İşte, bu noktada su ve toprak varlığımızı nasıl iyileştirip devamlılığını sağlayacağımıza dair çözümlerin devreye girmesi gerekiyor. Gerek apartmanda gerek köy evinde gerek tarlada doğru su kullanımına dair örnekleri çoğaltmamız gerekiyor. Biz sivil toplum kuruluşları olarak bu konuda modeller oluşturmaya ve farkındalığı yaymaya çalışırken karar vericilerin ve politika yapıcıların da bu modelleri yaygınlaştırma konusunda adımlar atması hayati önem taşıyor.

Ayrıca doğa dostu teknolojilerin devreye girmesi gerekiyor. Tarımda kullanılan suyla çoğunlukla vahşi sulama yapılıyor. Yaşadığım yerde izliyorum, kiraz ağaçları 24 saat sulanıyor. Vanayı açıyor ve evine gidiyor, ertesi sabah gelip o vanayı kapatıyor. Kuyu suyu seviyeleri giderek düşüyor, ama bu “devlet buna bir çözüm bulsun, suyumuz bitiyor” yakınmalarından öteye geçemiyor. Tabii ki bunun bilincinde olan, damlama ya da yağmurlama yöntemiyle suyu doğru kullanan çiftçiler de var, ancak yaygın bir alışkanlıktan bahsediyorum.

Son zamanlarda damlama ya da yağmurlama sulama teknolojilerini kullanan çiftçilerin sayısı arttı. Bu konuda Tarım Bakanlığı’nın teşvikleri var. Bildiğim kadarıyla bazı yerel yönetimler de bu konuda teşvikler veriyor, ama bu konu küçük çiftçiye çok az yansıyor.

Mesela ben küçük çiftçiyim. Damlama sulama konusunda destek almak için başvurduğum. Benden parmağım kalınlığında bir dosya ve bir sulama projesi istediler. Toprak ve su tahlilini benim yaptırmam gerek. Su, köyün suyu ve herkes yıllardır tarlalarını suluyor. O kuyu suyuna ait bir tahlil bulunmuyor. Ben damlama sulama için başvurduğumda mı önem kazanıyor su ve toprak tahlili? Üstelik bütün bu dosyayı hazırlamanın da bir maliyeti var. Ayrıca bu desteklerden küçük çiftçinin çoğunun haberi yok. Köydekiler, “Oya Ablam onlar büyük şirketler için, bize gelmez,” diyorlar. Bu anlamdaki desteklerin de küçük çiftçinin koşulları düşünülerek planlanması gerekiyor.

OYA AYMAN

İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde okurken Türk Haberler Ajansı’nda çalışmaya başladı. Çeşitli gazetelerde, dergilerde ve TV kanallarında muhabir olarak çalıştı. 1996’da Ayfer Tunç’la birlikte hazırladığı araştırma kitabı İkiyüzlü Cinsellik yayımlandı. 1997’de Güney Amerika seyahatini gerçekleştirdi. Türkiye’ye döndükten sonra 1998 yılında Haberci programı için haberler ve belgeseller yaptı. Aynı yıl Güney Amerika izlenimlerini aktaran dört bölümlük Güneş Toprakları adlı belgeseli NTV’de yayınlandı. 1999’da yine Güney Amerika izlenimlerini anlatan kitabı yayımlandı.

1999’da WWF-Türkiye adına NTV’de yayınlanan Nuh’un Ambarı adlı haber programının yönetmenliğini üstlendi. Buğday Ekolojik Yaşam Dergisi’nin yayın yönetmenliğini, Yeşiliz Dergisi’nin yayın danışmanlığını üstlendi. 2004-2016 yılları arasında National Geographic Türkiye editörü ve Al Jazeera Türk’te dosya-araştırma muhabiri olarak çalıştı.

2014’ten bu yana İzmir’in bir dağ köyünde yaşıyor, tıbbi-aromatik bitki yetiştiriciliği ve gıda toplulukları için topluluk destekli üretim yapıyor. Kırsalda yaşam, gönüllü sadelik, gıda güvenliği gibi konularda çeşitli gazete ve dergilere yazı yazıyor. Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği’nin çeşitli çalışmalarının koordinasyonunda görev alıyor, çeşitli mecralarda ekolojik yaşam bilgisinin yayılması ve kırsal kent arasındaki bağların güçlenmesi için çaba gösteriyor.

Su yönetimi ya da suyun doğru kullanımı konusunda yapılacak planlamaların tasarruf dışında üretimde yöntem değişiklikleri, kullanımda yöntem değişiklikleri ve doğa dostu teknoloji kullanımı aşamaları var.

Tarlada suyu az kullanmakla bulaşık yıkarken suyu az kullanmak arasında çok büyük bir fark yok, aynı farkındalık seviyesinden bahsediyorum. Mesela evdeki su tüketiminin dörtte biri sifon çekmekten kaynaklanıyor. Düşünsenize, sadece sifonu gri su sistemine bağlayarak ya da daha az tüketerek ciddi tasarruf sağlıyoruz. Aynı şekilde tarlada yapacağımız yağmur suyu toplama göletiyle yeraltı suyu tüketimini engellemiş oluyoruz.

Geçenlerde bazı belediyeler çok güzel bir karar verdi. Açıkçası yıllardır bunu söylemekten dilimizde tüy bitmişti. Duyduğumda çok sevindim. Yeni binalarda yağmur hasadı sistemini zorunlu kılan bir karar çıktı. Bildiğim kadarıyla bu kararı alan belediyeler arasında İzmir de var. Keşke aynı adım, gri su sistemleri için de atılsa. Gri su, suyun bir sistemde yeniden kullanılmasını sağlıyor. Tuvalet dışında, mutfakta ve duşta kullandığımız atık suya gri su diyoruz ve o suyu tekrar kullanabilmemiz mümkün. Bu sistem, suyu temiz kullanmanın önemini de kavramamızı sağlıyor. Suyu temiz kullanırsak -yani doğa dostu temizlik malzemeleri kullanırsak- o zaman suyu tekrar tekrar kullanma şansımız söz konusu.

Ben evde yağmur suyu hasadı yapıyorum ve hiç şebeke suyu kullanmıyorum. Her yıl yağın yağmur benim evimin ihtiyacına ve küçük bahçemi sulamama yetiyor. Kırsalda yaşayan herkes kendi yağmur suyu hasadını yapabilir. Hatta kentte balkonunuzda yapabilir, yaşadığınız apartmanda ya da mahallede bu konuda bir girişim başlatabilirsiniz.

Büyükşehirlere bağlanan, bir gecede mahalle olan köyler var. Onlar belki şehirlere dahil oldu, ama fiziki yapılarında bir şey değişmedi. Aynı şartlarla yaşıyorlar. Yerel yönetimler buralara yağmur hasadı ve suyun yeniden kullanımına yönelik bazı uygulamalar getirebilir. Yine turizm bölgelerinde ve otellerde kullanılan suyun haddi hesabı yok. Aynı şey ikinci konutlar için de geçerli. İnsanlar tatile çıktıklarında evde harcadıklarından çok daha fazla su ve elektrik harcıyor. "Nasıl olsa ödediğim paranın içinde var," mantığıyla hareket ediliyor. Bir şekilde bu turistik yörelerde, otellerde, ikinci konutların yoğun olduğu tatil kasabalarında gri su sistemleri, yağmur hasadı gibi değişiklikler ve zorunluluklar getirilirse ciddi tasarruf sağlanabilir.

Bir de üretimde yöntem değişiklikleri yapılabilir. Gıda yetiştirmede daha çok bitki sağlığına bakılıyor. Toprak sağlığı ne yazık ki hep ikinci planda kalıyor. Fakat sağlıklı bitki, sağlıklı toprakta yetişir. Sağlıklı toprak, canlılığı olan topraktır. Canlılığı olan toprağın su tutma oranı yüksektir.

Toprağın su tutma kapasitesini artırmak, susuz tarım yöntemlerini geliştirmek, ürün deseninde az su isteyen ürünlere yönelmek ve kardeş bitkiler gibi birbirini destekleyen yöntemleri benimsemek, su varlığının devamlılığı için önemli adımlar. Kuraklığa dayanıklı tohumların kullanılması gibi yöntem değişikliklerine gitmek de tarımsal üretimde su yönetiminin bir parçası.

Benim yaşadığım yerde bir zamanlar her yer susuz bağmış. Bundan 20-30 yıl önce kiraz daha fazla para ediyor düşüncesiyle bağlar sökülmüş ve kiraz ağaçları dikilmiş. Bugün o susuz bağların çoğunun yerinde kiraz ağaçları var ve kiraz ağaçlarının süresi 20, bilemediniz 25 yıl. Bir bağ iyi bakılırsa 100 yıl yaşayabiliyor, ama kiraz ağacı 25-30 yıl yaşıyor ve çok fazla sulama yapılıyor.

Suyu olmayan bir yerde, yerüstü su kaynaklarının olmadığı ya da az olduğu bir yerde siz susuz tarımdan sulu tarıma geçerseniz bir sürü kuyu açmak zorunda kalırsınız. Planlamada bu tür konular da göz önünde bulundurulmalı. Tabii bunlar hükümet politikalarıyla da ilgili.

Özellikle Covid-19'la birlikte yerelleşmenin hem tüketim hem üretim açısından ne kadar önemli olduğu bir kez daha anlaşıldı. Yerelde çözümler üretmek giderek daha fazla önem kazanıyor. Yerel dayanışma ağlarıyla ve çiftçiyle üreticiyi bir araya getiren yapılanmalarla küçük çiftçinin desteklenmesi oldukça önemli. Çünkü başta da söylediğim gibi, her şey birbirine bağlı.

Bütüncül bakış açısıyla politikalar üretirsek bütünün her bir parçası için fayda sağlamamız mümkün olabilir. Ne yapmak gerekir? Nereden başlamak gerekir?

Planlamanın kırsalda biyocoğrafi bölgeler göz önüne alınarak yapılması gerektiği kanaatindeyim. Küçük Menderes Havzası'nı sadece Küçük Menderes Ovası olarak planlayamazsınız. Oradaki dağ köylerini ve bütün havzayı de planlamaya katmak durumundasınız. Planlamanın yerel ölçekte yapılması, ekonomik ve kültürel özelliklerin de dikkate alınması gerekliliğini ortaya çıkarıyor.

Örneğin, tarımsal üretim yapılan bir alanda çok su kullanan bir sanayiye izin verilmemesi gerekir. Tire'de, ovada çok su kullanan bir kâğıt fabrikası var. Hâlbuki Küçük Menderes Ovası, bitkisel üretimin ve hayvancılığın yoğun olduğu bir yer. İnsan, "Niye orada kâğıt fabrikası var?" diye soruyor tabii ki. Planlamada bu tür konulara dikkat edilmesi gerekiyor.

Eğitimde de özendirici uygulamalar ve örnekler oluşturmak çok önemli. Sadece kahve toplantılarıyla hiçbir şey ortaya çıkmıyor, bunu biliyoruz. Çiftçi ancak iyi ve refahını sağlayacak örnekler görürse hayatında değişiklik yapıyor, çok da haklı. Çiftçiye, "Sen toprağını iyileştir, domatesin iyi olacak," dersiniz dikkate almıyor, ama toprağını iyileştiren, pestisitsiz, agroekolojik yöntemlerle yetiştirilebildiğine dair örnek uygulamalar görürse ve "Böyle bir pazar imkânı var, alıcın hazır," dersiniz yapıyor. Çiftçi zehirsiz üretime geçtiğinde uygulamadan su, toprak ve tüm canlılar kârlı çıkıyor. Bu anlamda da bütüncül bakış açısına ihtiyaç var.

BELEDİYELERDEN HABERLER

HİZMET

Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı bünyesinde hizmet veren "Kadın Danışma Merkezi", başkentli kadınlara hukuksal danışmanlıktan psikolojik desteğe, meslek edindirme konularından barınma ihtiyaçlarına kadar birçok konuda ücretsiz destek sağlıyor.

Maltepe Belediyesi, park alanlarında hayata geçirdiği dönüşüm projeleriyle ilçeye 5.000 metrekare yeni park alanı ve yeşil alan kazandıracak. Parklarda kurulacak büfeleri ise, ihtiyaç sahibi kadınlar işletecek.

Hatay Büyükşehir Belediyesi, Eski hâli yıkık-dökük olan, bölge halkının ibadeti için yeterli gelmeyen ve büyütülerek yenilenen Kırıkhan Özyörük Mahallesi'ndeki caminin açılışı gerçekleştirildi.

Bilecik Belediyesi, 31 Mart 2019'dan bugüne kadar olan çalışmaların anlatıldığı "730 Gün 1 Şehir" başlığını taşıyan 22.000 bülten dağıtıldı. Kapağında "Semih Şahin Sunar: Bilecik'te Güzel Belediyeciliğin 2 Yılı" mottosunu taşıyan bültenler 12 mahalledeki her konuta ulaştı.

Çiğli Belediyesi tarafından istihdama ve ilçe ekonomisine katkı sağlamak için hayata geçirilen hizmetlerin kurumsal, sistematik ve sürdürülebilir olması amacıyla "Kariyer ve Girişimcilik Birimi" kuruldu.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Halk Ekmek Fabrikası, halk ekmek ürünlerinin daha fazla vatandaşa ulaşabilmesi için yeni bir uygulamayı hayata geçirdi. Üretimini gerçekleştirdiği doğal ve lezzetli ürünleri Halk Ekmek Büfeleri, Fabrika Satış Mağazaları ve Başkent Market aracılığıyla vatandaşlarla buluşturan Halk Ekmek, şimdi de gıda ve yiyecek sektöründe hizmet veren işyerlerine yönelik bayilik uygulaması başlattı.

Güzelbahçe Belediyesi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi, Güzelbahçe Sahil şeridi üzerinde üç adet BİSİM istasyonunun açılışını yaptı. Kent genelinde bisiklet farkındalığını ve kullanımını artırmayı hedeflenen BİSİM, Güzelbahçe'ye de kuruldu.

Nilüfer Belediyesi'nin hayırsever desteğiyle ilçeye kazandırdığı İzzet Şadi Sayarel Huzurevi ve Kreşi ile Lions & Ercan Dikencik Alzheimer Hasta Konukevi, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun katılımıyla açıldı.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi'ne bağlı Tarsus Gençlik Kampı'nda bulunan geri dönüşüm atölyelerinde çocuklar için traktör şeklinde kaydırak yapımına başladı.

Karşıyaka Belediyesi Kent Konukevi, değişen duvar kâğıtları, zemini, iç aksesuarları ve 10 odasıyla pandemi koşullarına uygun olarak Karşıyaka'ya gelen konuklarına hizmet vermeye başladı. Rezervasyonlar, İşletme ve İştirakler Müdürlüğü tarafından yapılıyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women), İsveç Büyükelçiliği'yle Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) işbirliğiyle hayata geçirdiği "MOR Haritam" uygulamasını 48 il belediyesine tanıttı. Büyükşehir belediyesinin kadın merkezleri, sosyal yardımlar, gündüz bakımevleri gibi toplumsal cinsiyete duyarlı hizmetlerini gösteren "MOR Haritam" uygulaması sadece Ankara'nın değil, tüm Türkiye'nin kadınlar için daha güvenli hâle getirilmesine katkı sağlayacak.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ile Gaziemir Belediyesi'nin işbirliğiyle yenilenen Gaziemir İlçe Stadı, düzenlenen törenle hizmete açıldı.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı tarafından çölyak hastalarının yeterli ve dengeli beslenmesine yardımcı olmak amacıyla 11 ilçede yürütülen çalışma kapsamında 2021 yılı içerisinde 193 hastaya çölyak gıda yardım paketi dağıtımı gerçekleştirildi. Gıda paketlerin dağıtımı çölyak hastası olduğuna dair sağlık raporuyla ve ikametgâh belgesiyle Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'ne başvuran vatandaşlara doğrudan veya muhtarlıklar aracılığıyla yapılıyor.

Antalya Muratpaşa Belediyesi'nin geçen yıl 16 Mart'ta Covid-19 pandemisi nedeniyle kapanan çocuk oyun dünyası Teneffüs Park, 1 Nisan'da tekrar açıldı.

Konak Belediyesi, Tepecik'te kurduğu Roman Kültür Merkezi'ni 8 Nisan Dünya Romanlar Günü'nde hizmete açıyor. Roman vatandaşlara en anlamlı günde özel bir armağan vermek istediklerini söyleyen Konak Belediye Başkanı Abdül Batur, açılışı 8 Nisan'da yapacaklarını müjdeledi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi tarafından dezavantajlı bölgelerin çocuklarına yönelik başlatılan "Bir Tutam Mutluluk" projesi her geçen gün daha fazla çocuğa ulaşıyor. Özellikle sosyal ve kültürel aktivitelerden yoksun, dezavantajlı bölgelerin ve mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarına yönelik gerçekleştirilen projede ekipler, çocuklarla oyunlar oynuyor, şarkılar söylüyor ve sportif faaliyetler gerçekleştiriyor. Proje kapsamında ekipler, alanda sosyal çalışma da yaparak ailelerin ihtiyaçlarını tespit ediyor ve temel ihtiyaç desteği sağlıyor.

Antalya Muratpaşa Belediyesi, pazardan berbere kadar gittiği her yerde bir kâğıda yazdığı HES kodunu görevlilere okumak zorunda kalan vatandaşlar için tasarladığı HES kodlu anahtarlıkların dağıtımına devam ediyor. Semt pazarlarında ve sabit noktalarda kurulan stantlarda belediyenin geliştirdiği yazılımla HES kodları yeniden kare kod hâline getiriliyor, kâğıda basılıp anahtarlıkların içine yerleştiriliyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı, %80'i hibe, %2'si çiftçi katkı payı olmak üzere ilk etapta üç ilçede 51 yetiştiriciye ilk kez 153 gebe manda verdi.

Seyhan Belediyesi, DMO'dan aldığı 12 iş makinesini Seyhanlıların hizmetine sundu. Başkan Akif Kemal Akay, "Önümüzdeki dönemde kiralık araç uygulamasını sonlandırıp kendi malımız olan araçlarımızla önemli oranda tasarruf sağlayacağız," dedi.

Çiğli Belediyesi, hizmet kalitesini artırmak ve vatandaşların memnuniyetini sürekli kılmak için "Bütünsel Kalite Yönetim Sistemi"ni yönetsel ve operasyonel tüm iş süreçlerinde uygulamaya başladı.

Mudanya Belediyesi'nin eğitimde fırsat eşitliği yaratmak ve yaşam boyu eğitimin önünü açmak için hayata geçirdiği Zübeyde Ana Çocuk Akademisi, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun katıldığı törenle açıldı.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, sosyal belediyecilik ilkesi gereği özel beslenme gereksinimi duyan çölyak hastalarına glutensiz ekmek desteğinde bulunuyor. Halk Ekmek Fabrikası tarafından temin edilen glutensiz ekmekler, Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı ekiplerin tarafından başkent genelinde sosyal yardım alan 300 aileye haftalık olarak ücretsiz ulaştırılıyor.

Mezitli Belediyesi, yeni bir uygulamayı faaliyete geçirdi. Mezitli Tapu Müdürlüğü'yle imzalanan protokolle ev alım satımı yapacak olan vatandaşlar belediyeye gitmeden tek merkezden işlemlerini gerçekleştirebilecek.

DAYANIŞMA

Odunpazarı Belediyesi, özel gereksinimli bireyler için çalışmalarını sürdürüyor. Odunpazarı Belediyesi, ESKUBER'le birlikte özel gereksinimli bireyler için kuaför hizmeti vermeye başladı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, kentteki dayanışma zincirine bir halka daha ekledi. Ödemişli üreticilerden Ödemiş Bozdağ Tarımsal Kalkınma Kooperatifi aracılığıyla 200 ton patates, Çanakkaleli üreticilerden de Çanakkale Bayramiç Kazdağı Meyve Üretim ve Pazarlama Kooperatifi kanalıyla 20 ton elma alındı. Ürünler kentteki ihtiyaç sahiplerine dağıtılıyor.

Karabağlar Belediyesi, koronavirüs salgınına karşı alınan önlemler kapsamında işyerleri aylardır kapalı olan kahvehane esnafına nakdi yardım yaptı. Karabağlar Belediye Meclisi'nde oybirliğiyle alınan karar doğrultusunda başvuru yapan esnafın hesabına 700'er TL yatırıldı. Karabağlar Belediye Başkanı Muhittin Selvitopu, toplumun orta direği konumundaki esnafın yanında olmaya devam edeceklerini söyledi.

Kadıköy Belediyesi tarafından pandemi sürecinde hiçbir sabit geliri olmayan ve ekonomik olarak zor bir süreçten geçen müzisyenlere destek olmak amacıyla kurulan Kadıköy Belediyesi Pandemi Orkestrası'nın beşinci konserinde orkestrayı şef Hakan Şensoy yönetti. Konuk sanatçı, keman virtüözü Cihat Aşkın'dı.

Aydın Büyükşehir Belediyesi, hem üreticiye destek olmak hem de tüketiciye uygun fiyatlı ürün ulaştırmak için Halk Ege Et marketlerinde kilosu 50 kuruştan patates ve soğan satışına başladı.

Çiğli Belediyesi, yakınlarını kaybeden ailelerin kendilerini yalnız hissetmemeleri amacıyla önemli bir uygulamaya imza attı. Pandemi nedeniyle taziye çadırlarının kurulmasının yasaklanmasının ardından Çiğli Belediyesi, yakınlarını kaybeden vatandaşa taziye paketi hizmetini başlattı.

Karşıyaka Belediyesi Dayanışma Platformu aracılığıyla Mart ayında toplamda 15 ailenin kirası ödendi. 72 ailenin elektrik veya su faturası ödemesi gerçekleştirildi. Nakdi yardım olarak 5.046 TL'lik destek verildi. 122 adet erzak kolisi ve 29 adet bebek bezi dağıtımı yapıldı. 6 çocuğa tablet yardımı yapıldı.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, hayırseverlerin desteklerini muhtarlar aracılığıyla gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırmaya devam ediyor. Çeltik ve Çevre Köyleri Yardımlaşma Derneği, bölgedeki üreticilerin bağışladığı 40 ton soğanı ihtiyaç sahiplerine ulaştırmak üzere büyükşehir belediyesine verdi. Soğanları belediye araçlarıyla Eskişehir'e nakleden büyükşehir belediyesi, soğanları kent merkezindeki 61 mahalle muhtarlığına ulaştırdı.

Kuşadası Belediyesi, Kuşadası'nda yaşayan Kuveytliler, ilçede yaşayan ihtiyaç sahiplerine yardım eli uzatmaya devam ediyor. Daha önce uzaktan eğitim gören öğrencilere tablet desteğinde bulunan Kuveytliler, bu sefer yaklaşan Ramazan ayı nedeniyle hazırladıkları gıda paketlerini tespit edilen ailelere ulaştırılması için Kuşadası Belediyesi'ne teslim etti.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ne İzmir Atatürk Lisesi Mezunları Derneği'yle Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Mezunları Derneği tarafından içinde 10 masaüstü bilgisayar bulunan EBA erişimli konteyner hibe edildi. Uzundere TOKİ konutlarının bulunduğu bölgedeki EBA erişim noktasından tüm öğrenciler faydalanabilecek.

Malkara Belediyesi, "Geleceği Birlikte Aydınlatalım" sloganı kapsamında okunmayan kitapları ihtiyaç sahibi çocuklara ulaştırabilmek için Kitap Toplama Kampanyası başlattı.

EĞİTİM

Karşıyaka Belediyesi desteğiyle Ege Üniversitesi konservatuvarı Çalgı Yapım bölümünü bitiren Karşıyakalı Burçın Bayar Babaoğlu'nun eğitim vereceği geri dönüşüm atölyesi kurulacak. Geri dönüşüm atölyesi tamamlandığında geri dönüşüm malzemelerinden müzik enstrümanı yapımı öğretilen.

Mersin Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi'nde görevli itfaiye personeline yönelik olarak "Doğalgaz Bilgilendirme ve Yangın Güvenliği" eğitimi düzenlendi. Eğitim kapsamında itfaiye personeline olası doğalgaz yangınlarına nasıl müdahale edeceğinin yanı sıra müdahale edilen yangın ve diğer olaylarda doğalgazla ve doğalgaz enstrümanlarıyla ilgili dikkat edilmesi gereken noktalar anlatıldı.

Küçükçekmece Belediyesi İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, personele yönelik İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimi düzenledi. Pandemi tedbirleri kapsamında gerçekleşen eğitimde Küçükçekmece Belediyesi A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Yakup Yıldız ve İşyeri Hekimi Muzaffer Varol, çalışanlara önemli uyarılarda bulundu.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, salgın günlerinde sınavlara hazırlanan öğrencilere destek oluyor. Bu kapsamda Atatürk Bilgi Eğitim Merkezleri'nde eğitim olarak LGS sınavına hazırlanan 8'inci sınıf öğrencileri için deneme sınavı yapıldı.

Çankaya Belediyesi tarafından kurulan, pandemi nedeniyle derslerini ve kurslarını sanal ortama taşıyan Çankaya Evleri'ne ilgi artarak devam ediyor. Kişisel gelişim ve hobi kurslarıyla spor derslerinin yer aldığı 66 video, Çankaya Belediyesi'nin YouTube kanalı aracılığıyla Türkiye'nin dört bir yanından izleyicilerle buluşuyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı, 26 ilden 60 itfaiyecinin katıldığı "Arama Kurtarma Günleri"nin dördüncüsünü 23-25 Mart tarihleri arasında gerçekleştirdi. Üç gün süren kurtarma tatbikatlarına ve eğitim programına AKUT, ANDA ve TAMGA arama kurtarma ekiplerinin yanı sıra Karabük, Kastamonu ve Çankırı İtfaiye Meslek Yüksek Okulu öğretmenleri de katıldı.

Gemlik Belediyesi ve AFAD işbirliğiyle düzenlenen "Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci Eğitimi"nde belediye çalışanları, deprem ve diğer doğal afetler hakkında bilgi aldı. AFAD adına Ercan Erdoğan'ın verdiği eğitime Belediye Başkan Yardımcısı Cengiz Güneş ve daire müdürleri de katıldı.

Esenyurt Belediyesi tarafından afetlere hızlı müdahale için kurulan Mahalle Afet Gönüllüleri, eğitim almaya başladı. "Temel Afet Bilinci" konulu ilk seminerde sivil savunma ekipleri afet alanına girene kadar gönüllülerin yapması gerekenler anlatıldı.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Tarımsal ve Veteriner Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Evcil ve Sahipsiz Hayvanlar Şube Müdürlüğü, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu uyarınca online olarak "Ev ve Süs Hayvanları Satış Sertifikası Eğitim Kursu" düzenledi.

Muratpaşa Belediyesi, destek eğitim kurs merkezlerinde ve Muratpaşa Gençlik Eğitim Merkezi'nde (MURGEM) lise ve üniversite sınavlarına hazırlanan öğrencilere sınav stresiyle baş etme yollarını düzenlendiği atölye çalışmasıyla anlatıyor.

İzmir Büyükşehir

Belediyesi 30 ilçede muhtarlara yönelik yangın bilgisi ve afet bilinci farkındalık eğitimleri veriyor. Nisan ayı sonuna kadar İzmir'de toplam 1.293 muhtar eğitim alacak.

Araç Belediye Başkanlığı, Araç İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Araç Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü arasında hayat boyu öğrenme işbirliği protokolü imzalandı. "Bereketli Eller Öğreniyor, Üretiyor" projesi kapsamında "Yöresel Bez Dokumacısı" kursu açıldı.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, Mersin'in en doğu noktasındaki Günyurdu Mahallesi sınırları içerisinde yer alan ve çoğunluğunu tarım arazilerinde çalışan ailelerin oluşturduğu Atgirmez mevkisinde Halk Eğitim Merkezi işbirliğiyle okuma-yazma kursu veriyor.

Bozüyük Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü tarafından Bozüyük Mühimmat Depo Komutanlığı'nda görevli askerlere yangın eğitimi verildi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi ne bağlı ATASEM kursları hem meslek sahibi yapıyor hem de hobi alanında yeni beceriler kazandırıyor. Kepez ATASEM'de "Cilt Bakım Teknikleri ile Çeyiz Ürünleri Hazırlama" kursuna katılan kadınlar bilgi ve becerilerini geliştirerek istihdam şanslarını artırıyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, özellikle dezavantajlı mahallelerde yaşayan öğrencilere eğitim alanındaki desteklerini sürdürüyor. Büyükşehir belediyesinin 8. sınıfta okuyan ve liselere giriş sınavına (LGS) hazırlanan öğrenciler için Tarsus'a bağlı Yenice Mahallesi'nde açtığı kurs merkezi çalışmalarına devam ediyor.

TARIM, HAYVANCILIK ve ÜRETİCİYE DESTEK

Antalya Büyükşehir Belediyesi, hayvancılığı desteklemek için ASAT'ın içme suyunda hayvancılık indirimi tarifisinin kapsamını genişletti. Daha önce köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinde besicilik işletme tescil belgesi olan abonelere uygulanan hayvancılık indirimli tarifesi, artık beldeden mahalleye dönüşen yerler için de geçerli oldu. Böylelikle daha fazla besici indirimli tarifieden faydalanabilecek.

Çankaya Belediyesi'nin Uğur Mumcu Parkı içinde bulunan seralarında üretim ara vermeden sürüyor. Parkları süsleyen kışlık ve yazlık çiçekleri kendi işçileriyle en uygun maliyetle üreten Çankaya Belediyesi, açtığı "Bitki Satış Noktası"yla vatandaşlara satış da yapıyor. Belediye, parklarında kullanılmak üzere yetiştirdiği bitki ve çiçeklerinin satışını yapacak mağazasını serasının bulunduğu Çukurambar'daki Uğur Mumcu Parkı'nda açtı. Sembolik rakamlarla çiçek ve süs bitkisi satışının başladığı mağazada iç mekân bitkileri de satışa sunuldu.

Bornova Belediyesi, tarımı desteklemek ve yaygınlaştırmak amacıyla vatandaşlara ücretsiz sebze fidanı dağıtacak. Mayıs ayında yapılması planlanan dağıtımlarla 15.000'i atalık olmak üzere 30.000 tohum toprakla buluşacak.

Muğla Büyükşehir Belediyesi ve S.S Dalaman Tarımsal Kalkınma Kooperatifi arasında "Doğal, Organik ve Yöresel Ürünlerin Desteklenmesi" projesi için destekleme protokolü imzalandı. Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Gürün ve S.S Dalaman Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Sezer Durmuş arasında imzalanan protokolle büyükşehir belediyesi doğal, organik ve yöresel ürünlerin üretilmesini, paketlenmesini, pazara sunulmasını, yöresel ürünlerin tanıtılmasını, gerekli ekipmanları alınmasını, kooperatifleşmenin sağlanmasını ve üreticilerin desteklenmesini sağlayacak.

Tarsus Belediyesi, küçük üreticilere destek olmak, sağlıklı ve güvenilir gıda ürünlerini dar gelirli vatandaşların alım gücüne uygun fiyatlarla sunmak amacıyla Halk Market projesini hayata geçirdi. "Her Mahalleye Bir Halk Market" sloganıyla yaygınlaştırmaya çalışılan Halk Market, küçük üreticilerin başta süt ürünleri olmak üzere gıda ürünlerini aracı olmadan doğrudan ve düşük fiyatla tüketiciye sunacağı, güvenilir ve ucuz gıdaya ulaşmakta zorlanan dar gelirli vatandaşlara hitap eden bir proje. Ürünlerin büyük kısmı Tarsus Belediyesi'nin desteğiyle ve Başkan Dr. Haluk Bozdoğan'ın gayretleriyle kurulan Emekçi Kadınlar Kooperatifi tarafından üretiliyor.

Atakum Belediye Başkanı Cemil Deveci, ilk defa fide tohumu eken Ata Çocuk Anaokulu öğrencileriyle bir araya geldi. Minik çiftçilere viyollere nasıl tohum ekileceğini gösteren Başkan Deveci, çocukları tarım ve toprakla buluşturduklarını ifade ederek "Çocuklara tarımın ne olduğunu, yedikleri yiyeceklerin nerede ve nasıl üretildiğini öğretmek istiyoruz," dedi.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, 2018 yılında hizmete sunduğu Yerel Tohum Üretim Merkezi'nde çoğaltılan milyonlarca yerel tohumu ilçelerde düzenlediği Yerel Tohum Takas Günleri etkinlikleriyle üreticilere ulaştırıyor.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Türkiye'de kuraklığa dayanıklı çim üretimini başlatan ilk belediye olarak bir yılda 12.500 çim fidesi üretti. Kurak iklim çimleri su tüketiminde yarı yarıya tasarruf sağlarken bakım hizmetleri maliyetini de ortadan kaldırıyor.

Nilüfer Belediyesi, 100 ton patates alarak üreticinin imdadına yetişti ve mahallelerde ihtiyaç sahiplerine ücretsiz patates dağıtımına başladı.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, tarımsal kalkınmayı desteklemek amacıyla kuruluşundan bugüne kadar 13 kooperatife destek verdi. Çoğunluğunu kadınların oluşturduğu kooperatiflere fide, zeytinyağı alımı, süt soğutma tankı, arıcılık malzemeleri ve bal üretimi desteğinde bulundu.

ÇEVRE

Antalya Büyükşehir Belediyesi Kreş ve Gündüz Bakımevi'nde eğitim gören minikler Orman Haftası nedeniyle kreş bahçesine fidan dikti. Ağaçların ve doğanın önemini anlatmak için düzenlenen etkinlikte fidanları toprakla buluşturan minikler daha sonra da can suyu verdi.

Karşıyaka Belediyesi Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü, vatandaşlar için bilgilendirme broşürü yaptı. Kentsel dönüşümle ilgili en sık sorulan soruların cevaplarının bulunması için hazırlanan broşür, aydınlatıcı bir öneme sahip oldu. Belediyenin giriş masalarında da yer alan broşürde riskli yapılarla ilgili mevzuatlar ve işleyişler yer alıyor.

Tepebaşı Belediyesi Gençlik Merkezleri'nde yeni dönem kurslar için kayıtlar başlıyor. 157 kontenjanla devam edecek 19 kurs, pandemi dolayısıyla önlemler kapsamında açılacak.

Çanakkale Belediyesi, WWF (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) tarafından her yıl düzenlenen "Dünya Saati" etkinliğine bu sene de destek olarak Cumartesi günü Troia Atı ve Saat Kulesi'nin ışıklarını bir saatliğine kapattı. İklim değişikliği başta olmak üzere dünyanın karşı karşıya olduğu çevre sorunlarına dikkat çekmek amacıyla WWF (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) tarafından her yıl düzenlenen "Dünya Saati" etkinliği bu yıl 27 Mart 2021 Cumartesi günü 20:30-21:30 saatleri arasında gerçekleşti.

Muğla Büyükşehir Belediyesi MUSKİ Genel Müdürlüğü ekipleri tarafından bahar aylarında yaşanabilecek baskınları önlemek amacıyla Milas ilçesinde 2.000 metre dere temizliği yapıldı.

Karşıyaka Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü tarafından son kullanım tarihi geçmiş ilaçlar toplanıyor. İlaçların evsel atıklarla karışmasını, toprağa ya da suya karışmasını engellemek amacıyla ilçedeki bütün sağlık ocaklarına ilaç atık kutuları yerleştiriliyor. Dolan kutular personeller tarafından belirli periyotlarla toplanarak imha ediliyor.

Kartal Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü, Özel Şirin Yunuslar Anaokulu'nda eğitim gören minikler için 22 Mart Dünya Su Günü ile 21-26 Mart Orman Haftası dolayısıyla bir dizi etkinlik düzenledi.

Nilüfer Belediyesi, budama mevsiminde ev ve site bahçelerinden çıkan budama atıklarını toplayıp organik gübreye dönüştürerek peyzaj çalışmalarında kullanıyor. 1 Kasım 2020-15 Mart 2021 tarihleri arasında yaklaşık 15.000 ton budama atığı toplanarak işleminden geçirildi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından Büyükşehir Özel Eğitim Okulu ve Rehabilitasyon Merkezi'nin çatısında kurulan güneş enerjisi santrali 2019 yılı Ekim ayından bu yana yaklaşık 450 bin kWh enerji üreterek 250 bin kg/gün karbondioksitin doğaya salınımını engelledi. Antalya Büyükşehir Belediyesi, Başkan Muhittin Böcek'in çevre hassasiyetiyle yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı konusunda örnek çalışmalara imza atıyor. Büyükşehir belediyesi, belediyeye ait binalara kurduğu güneş enerjisi santrali projeleriyle hem elektrik enerjisi üretiyor hem de doğaya zarar veren karbondioksit salınımının önüne geçiyor.

Güzelbahçe Belediyesi'nin ağaç dikim seferberliği kapsamında devam ettirdiği ve ilçenin çeşitli yerlerinde ağaç dikim kampanyasını sürdürdüğü etkinliğin son dikimi yapıldı. Ağaç dikim kampanyasına İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Güzelbahçe Belediye Başkanı Mustafa İnce, Çhp Güzelbahçe İlçe Başkanı Çağlayan Bilgen, meclis üyeleri ve Z kuşağı gençleri katıldı.

Çan Belediyesi, Orman Haftası'nda ağaç ve orman sevgisini yaygınlaştırmak, gelecek nesillere yeşil bir Çan miras bırakmak ve yeni doğan bebeklerin adını yaşatmak için fidan dikimi gerçekleştirdi.

Marmaris Belediyesi, öğrencilerin çağrısına kayıtsız kalmadı. 75. Yıl Teknik ve Mesleki Anadolu Lisesi öğrencilerinin talebi üzerine okulun bulunduğu sokağa limon fidanı dikildi.

Kuşadası Belediyesi tarafından 21-26 Mart Orman Haftası kapsamında gelecek nesillere yeşilin ve ormanın önemini öğretmek amacıyla fidan dikme etkinliği düzenlendi. Etkinlikte öğrenciler fıstık çamı fidanlarını toprakla buluşturdu.

Mahmudiye Belediyesi, hizmet binasıyla almaya hak kazandığı "Sıfır Atık Belgesi"nin ardından ilçe genelinde sıfır atık yönetim sistemi kurmak için çalışmalarına başladı.

KÜLTÜR SANAT

Antalya Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, 27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü'nde seyircisiyle online olarak buluştu. Türkiye prömiyerini yapan AŞT oyuncularına sahneledikleri "Kunduracı Doktor" oyunu için alkışlar evlerden yükseldi. AŞT Oyuncusu Aylin Aslan, oyun öncesi 27 Mart 2021 Dünya Tiyatrolar Günü Ulusal Bildirisi'ni okudu.

Bornova Belediyesi, Film Ofisi'nin yapım desteği verdiği bir film daha uluslararası alanda önemli başarılar elde etti. "Yağmur Yağacak Gibi" adlı kısa film, iki uluslararası festivalde "en iyi film" seçilirken yine uluslararası önemli bir festivalde gösterim hakkı kazandı. Filmin senaristi ve yönetmeni Biriz Aydın Öztüzemen, Bornova Belediyesi ve Bornova Belediyesi Film Ofisi'nin verdiği desteğe dikkat çekti.

Ataşehir Belediyesi, kültür-sanat etkinliklerini "E-Kültür Merkezi" üzerinden gerçekleştirmeye devam ediyor. "E-Kültür Merkezi"nin Nisan ayı konukları arasında İlhan Şeşen, Vedat Sakman, Suavi, Cahit Berkay, Prof. Dr. Derya Unutmaz, İzzet Günay ve Veysel Diker gibi isimler yer alıyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, kadın bakış açısıyla sinema filmi üretilmesi ve kadınların kendilerini sanatsal bir dille ifade edebileceği alanların oluşturulması amacıyla Kibar Dağlayan Yiğit koordinatörlüğündeki "Mahallemizin Kadınları Sinema Yapıyor" atölye çalışmaları meyvelerini veriyor. 2018'de Seferihisar'da yapılan ilk atölyenin katılımcılarından H. Hande Yelke ve Hürriyet Aslan Özgüner'in "Ateş ve Su" isimli 21 dakikalık kısa filmi İtalya'nın Bergamo şehrinde düzenlenen "Gıda" temalı film festivalinde finalist olarak yarışma hakkı kazanarak özel seçkide yer aldı.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, 20. yılı nedeniyle hazırladığı dört bölümden oluşan "Bitmez Bu Oyunlar" belgeselini YouTube üzerinden paylaştı. Şehir Tiyatroları'nın dününü ve bugününü anlatan, kuruluş günlerinden anekdotları birinci ağızdan anlatan belgesel, sanatseverlerden büyük ilgi gördü.

İzmit Belediyesi'nin "Evde Dans Et" projesi kapsamında 80 profesyonel dansçının performansı ve 1.000 kişilik Zeybek oyunu IGF Dergisi tarafından yayınlanarak dünyanın 72 ülkesine örnek gösterildi.

Çiğli Belediyesi tarafından Dünya Tiyatrolar Günü etkinlikleri kapsamında "Salgın Döneminde Dijitalleşen Sanat ve Tiyatro" söyleşi gerçekleştirildi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, 27 Mart Dünya Tiyatro Günü dolayısıyla bu yıl ilki düzenlenen Mersin Özel Tiyatrolar Festivali kapsamında Mersin'de faaliyet gösteren yerel tiyatro topluluklarının oyunları dijital platformda seyirciyle buluştu. Festival kapsamında üç farklı oyun pandemi nedeniyle dijital platformda vatandaşlara ulaştırıldı.

Bodrum Belediyesi Bodrum Deniz Müzesi, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı öğrenci programları kapsamında "II. Bodrum Deniz Müzesi Çocuk Resim Yarışması" düzenleyeceğini duyurdu.

Ataşehir Belediyesi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla 6-13 yaş arası çocukların katılacağı "Resim Şenliği" düzenliyor. Şenliğe katılacak Ataşehirli çocukların 23 Nisan'ı konu alan resimleri, @ataşehir23nisan Instagram hesabında sergilenecek. Şenliğe katılan her çocuğa, özel kırtasiye seti armağan edilecek.

Kartal Belediyesi Kreş Müdürlüğü, Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün tüm dünya çocuklarına armağan ettiği 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında, salgın nedeniyle evde kalan ve uzaktan eğitime tabi olan çocukların bayram coşkusundan ve etkinliklerinden mahrum kalmaması için resim ve şiir yarışması düzenliyor.

Efeler Belediyesi, kültür ve sanat etkinliklerini koronavirüs tedbirleri kapsamında online olarak sanatseverlerle buluşturmaya devam ediyor.

ETKİNLİK

Kartal Belediyesi ve Saadet Öğretmen Çocuk İstismarı ile Mücadele Derneği arasında geçtiğimiz Ocak ayında imzalanan işbirliği protokolü kapsamında Kartal Belediyesi'ne bağlı 15 kreşe eğitim veren öğretmenler için çevrimiçi eğitim düzenlendi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Ankara Kent Konseyi, pandemi sürecinde gençlerin yaşadığı sorunları "Pandemi ve Gençlik" başlıklı bir forum düzenleyerek masaya yatırdı. Gençlik Çalışma Grubu üyelerinin organize ettiği forumda pandemi döneminde gençlerin karşı karşıya kaldığı psikolojik sıkıntılar, istihdama ve eğitime yönelik sorunlarla çözüm önerileri ele alındı.

Beşiktaş Belediyesi Kadın Dayanışma ve Yaşam Merkezi'yle sosyal bir girişim olan Öğrenme Meraklıları işbirliğiyle düzenlenen "Meraklı Atölyeler" devam ediyor. Bu kapsamda Yaratıcı Drama Eğitmeni Murat Moroğlu'yla "Bir Bavul Kitap" söyleşi 31 Mart Çarşamba günü saat 21:00'de Google Meet uygulaması üzerinden gerçekleşti. "Meraklı Atölye"de nitelikli çocuk kitaplarının birey üzerinde katkısı konuşuldu.

Çorlu Belediyesi, "Trakya'nın Nevruzu" olarak bilinen "Mart Dokuzu" geleneğini yeniden canlandırmak için "Mart Dokuzu Şenlikleri" düzenleyecek.

Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi'nin çevrimiçi gerçekleştirilen 40. Genel Kurul Toplantısı'na katıldı. Her yıl Fransa'nın Strazburg şehrinde gerçekleştirilen Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Genel Kurul toplantısının 40.'sı bu yıl pandemi koşulları sebebiyle 23-24 Mart 2021 tarihleri arasında KUDO platformu üzerinden çevrimiçi gerçekleştirildi.

Bodrum Belediyesi tarafından düzenlenen "Bodrum'da İki Meydan Bir Cadde Kentsel Tasarım ve Mimarlık Öğrencileri Yarışması"nın basın toplantısı Hakan Aykan Kültür ve Sanat Merkezi'nde yapıldı.

Ataşehir Belediyesi ve Anne Çocuk Eğitim Vakfı'nın işbirliğiyle çocukların bütünsel gelişiminde eşit sorumlulukları olan anne ve babalar için "Anne Buluşmaları" ve "Baba Buluşmaları" hayata geçiriliyor. Ataşehirli anne ve babaları çocuk gelişimi, çocuklarla iletişim ve uygun hane ortamı konularında bilgilendirmek ve desteklemek üzere hazırlanan program internet üzerinden çevrimiçi gerçekleştirilecek.

Çanakkale Belediyesi Nisan ayı etkinlikleri kapsamında düzenlenecek olan "Çocuklarla Edebi Metinler Üzerine Çevrimiçi Felsefe Atölyesi", 20 kişilik gruplar hâlinde ve üç hafta boyunca her Cuma çocuklarla buluşacak.

Karabağlar Belediyesi, 57. Kütüphane Haftası, Reşat Nuri Güntekin Kitaplığı'nda düzenlenen törenle kutlandı. Kilittepe Parkı içinde yer alan kitaplığın bahçesinde gerçekleştirilen törene Karabağlar Belediye Başkanı Muhittin Selvitopu, yazar Sevgi Saygı, öğrenciler, kitap bağışçıları, meclis üyeleri, muhtarlar ve vatandaşlar katıldı.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, canlı müzik performanslarına devam ediyor. Dünya Su Günü Etkinlikleri kapsamında su tasarrufuna dikkat çekmek amacıyla "Müzik Şehrin Kalbinde" etkinliği düzenlendi. Farkındalık oluşturmak amacıyla Boğaçayı, Beach Park, Düden Şelalesi, Varyant ve Düden Park'ta kurulan sahnede yerel sanatçılar konser verdi.

Seyhan Belediyesi, uzaktan eğitime erişemeyen öğrenciler için taziye evlerini "Bilgi Evi"ne dönüştürerek öğrencilerin her türlü bilgiye erişmesini sağladı. Başkan Akay, Kütüphane Haftası etkinliklerinde Bilgi Evi'ndeki öğrencilerin kitap okuma etkinliğine eşlik etti. Gençlere kitap okumanın önemini anlatan Başkan Akay, "Günümüzde en değerli şey, bilgi ve en iyi dostumuz da kitaplar," dedi. Gençlere kitap armağan etti.

Şişli Belediyesi, çevreyi ve doğal kaynakları koruyan hizmetlerine devam ediyor. Atık kâğıtlardan ve farklı ambalajlardan aksesuar yapmak için atölye düzenliyor. Yetişkinlere yönelik atölyeler İnönü Mahalle Evi'yle Kuştepe Toplum Merkezi'nde düzenlenecek.

Kadıköy Belediyesi, Uluslararası Masa Tenisi Federasyonu tarafından ilan edilen "Dünya Herkes İçin Masa Tenisi Günü", Kadıköy Özgürlük Parkı'nda 6 Nisan Salı günü gerçekleşecek turnuvayla kutlanacak.

Bornova Belediyesi'nin 57. Kütüphaneler Haftası kapsamında düzenlediği etkinlikler başladı. İlçede bulunan dört farklı kitaplıkta gerçekleşen etkinliklerin ilk gününde çocuklara müzik ziyafeti sunulurken okuryazar buluşması ve yaratıcı okuma etkinlikleri yapıldı. Koronavirüs tedbirleri kapsamında gerçekleşen etkinliklerde miniklere kitap ve boya hediye edildi. Kitap bağışında bulunan Bornovalılara ise, kahve ikram edildi.

ULAŞIM

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Ocak ayında hizmete açılan ve yolculuk talebi gün geçtikçe artan Alibeyköy-Cibali Tramvayı'nı Eminönü'ne bağlayacak ücretsiz otobüs seferlerini başlattı.

Manavgat Belediyesi, 28 Mart Pazar günü Antalya'da yapılan yüksek öğretim yabancı dil sınavı (YÖK Dil/1) için Atatürk Kültür Merkezi önünden ücretsiz servis aracı kaldırdı.

SPOR

Turgutlu Belediyesi'nin jimnastik ve pilates kursları başladı. Nurgül Fidan Spor Salonu'nda düzenlenen kurslar, Cumartesi ve Pazar günleri ücretsiz gerçekleşiyor.

Beylikdüzü Belediyesi, ilçe halkını spora teşvik etmek için "Haydi Beylikdüzü Spora" diyerek yetişkin spor kurslarının kayıtlarına başladı. Pandemi sebebiyle sınırlı kontenjanın bulunduğu kurslara 30 Mart-8 Nisan tarihleri arasında www.beylikduzu.istanbul adresi üzerinden online kayıt yapılabilecek. Aynı zamanda İBB işbirliğiyle "Beylikdüzü Nefes Alıyor" sloganı kapsamında ilçenin farklı noktalarında ücretsiz açık hava spor etkinliğine imza atılacak. Tüm vatandaşların katılımına açık olan etkinlikler, 05 Nisan-17 Ekim tarihleri arasında hafta içi her gün gerçekleşecek.

Torbalı Belediyesi spora destek vermeye devam ediyor. Belediye, Türkiye Sağır Futbol Süper Ligi'nde mücadele eden Torbalı İşitme Engelli Spor Kulübü'nün en büyük destekçisi oluyor. Son olarak kulübün, antrenman ve kamp malzemeleri ile maçlarda giyecekleri formaları karşılayacaklar.

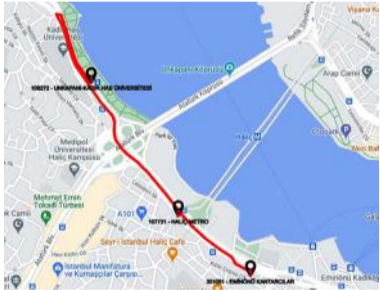
Turgutlu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne bağlı Dağcılık Akademisi, pandemi sebebiyle verilen uzun bir aranın ardından ilk parkurunu gerçekleştirdi. Aynı zamanda 2021 yılının ilk etkinliği de olan parkur yürüyüşü, Kurşunlu Şelalesi ve çevresinde yapıldı. Saruhanlı Sabedok Kulübü'yle ortak düzenlenen yürüyüşe 37'si TURBELDAK üyesi olmak üzere toplamda 76 kişi katılım gösterdi.

SOKAK HAYVANLARINA YARDIM

Bolu Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü ekipleri, karantinada oldukları için dışarıya çıkamayan Tekin ailesinin bahçede beslediği kedi ve köpeklerinin mama ihtiyacını karşıladı.

Foça Belediyesi, Hayvanlara Yardım Derneği'nin, Hayvan Hakları Federasyonu'nun ve ilçede yaşayan hayvanseverlerin belirlediği bölgelere kedi yuvaları ve mama kapları yerleştirdi.

Çanakkale Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü ekipleri, kent genelinde sokakta yaşayan can dostları için gerçekleştirdikleri çalışmaları Mart ayı boyunca da aralıksız sürdürdü.

DİĞER

Hatay Büyükşehir Belediyesi'yle Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi arasında işbirliği protokolü imzalandı. İmzalanan protokolle HMKÜ Veterinerlik Fakültesi son sınıf intörn öğrencileri, Hatay Büyükşehir Belediyesi'ne ait barınak, mezbahane gibi veterinerlik hizmet birimlerinde uygulama yapabilecek.

Esenyurt Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, Esenyurt Güçlü Kadınlar Kooperatifi'yle protokol imzalanmasının ardından çalışmalarına başladı. Kooperatif, dayanışmak için bir araya gelen kadınların ekonomik ve sosyal açıdan hayatın her katmanına katılımının desteklenmesini amaçlıyor. Esenyurt Güçlü Kadınlar Kooperatifi, işgücünü her geçen gün artırarak üretime devam ediyor, kadınların gücünü avantaja çeviriyor.

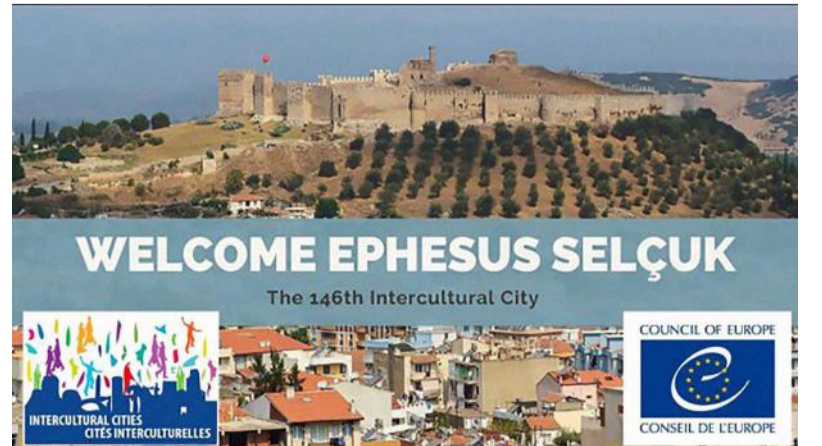
Foça Belediyesi'nde çalışan memurların toplu sözleşme hakkı kapsamındaki ekonomik, sosyal ve mesleki haklarını ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek amacıyla Tüm Yerel-Sen ve Foça Belediyesi arasında yeni bir sözleşme yapıldı.

Büyükçekmece Belediyesi, Beklenen İstanbul depremi hazırlıkları kapsamında can ve mal kayıplarını en aza indirmeyi amaçlayan protokole AKUT Vakfı Başkanı Nasuh Mahruki'yle imza attı.

Konak Belediyesi ve Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, sürdürülebilir bir çevre ve sürdürülebilir kentler amaçlayan projeler üretmek ve bu çalışmaları Konak'ta kent yaşamına dahil edebilmek için işbirliğine gitti. Çevrenin ve çevre değerlerinin öneminin İzmir'de peş peşe yaşanan afetlerle çok daha iyi anlaşıldığının altını çizen Başkan Batur, "Çevre ve çevre değerlerinin ne kadar önemli olduğunu pandemi döneminde görüyoruz. Sel, hortum, tsunami gibi afetleri peş peşe yaşamaya başladık. Çevresel değerler bizim için önemli. Konak'ın daha sağlıklı, daha yaşanabilir bir ilçe olması ve bunun sürdürülebilir hâle gelmesi için tüm işbirliklerine hazırız," dedi.

Bayraklı Belediyesi, depremzede çocuklara yönelik hazırlanan program kapsamında İzmir Eğitim Kooperatifi'yle işbirliği protokolü imzaladı. "Oyun Yeniden Başlıyor" projesiyle 16 hafta boyunca 144 çocuğa internet üzerinden yaratıcı drama eğitimi, ihtiyaç hâlinde ailelere de psikolojik destek verilecek. Başkan Sandal, "Çocukların her zaman yanındayız. Tüm imkânlarımızı onlar için seferber ediyoruz," dedi.

Artvin Belediyesi ile Tapu ve Kadastro Artvin İl Müdürlüğü arasında imzalanan protokol sayesinde emlak satışı yapacak olan vatandaşlar emlak beyanlarını direkt olarak Tapu ve Kadastro İl Müdürlüğü sistemi üzerinden görebilecek. Böylelikle vatandaşların işlemleri daha hızlı ve kolay bir şekilde çözüme kavuşacak.

Efes Selçuk Belediyesi,

Kültürlerarası Şehirler ağının üyesi ve Kültürlerarası Şehirler programının 146. katılımcısı oldu. Avrupa Konseyi programı olan Kültürlerarası Şehirler ağının temel amacı, kültürlerarası stratejiler geliştirme veya gözden geçirme konusunda şehirleri desteklemek.

Çiğli Belediyesi ile İzmir Direnen Engelsiz Gençlik ve Spor Kulübü Derneği arasında imzalanan işbirliği protokolü kapsamında İZDESK'e ait olan asansörlü engelli aracı Çiğli Belediyesi'ne tahsis edildi.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, "Genç Yetenek Gelişim Programı"nı başarıyla tamamlayan İSKİ çalışanları için düzenlenen törene katıldı. "Kabiliyetli gençlerimize fırsat eşitliği sağlamalıyız" diyen İmamoğlu, "Kadın-erkek ayrımı yapmaksızın cinsiyet eşitliğinin eşitlikçi bir ortamda yer bulduğu bir kurum olmayı sağlamalıyız," ifadelerini kullandı.

Bolu Belediyesi'nin personel şirketi olan Bolu'yu Seviyorum A.Ş. bünyesinde çalışan işçilere yönelik Belediye İş Sendikası'yla 2 yıl süreli toplu iş sözleşmesi imzalandı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın düzenlediği Türkiye 2020 Erişilebilirlik Ödülleri organizasyonunda "Kamu Kurum ve Kuruluşları Kategorisi İkincilik Ödülü"ne layık görüldü. Dokuz ayrı başlıkta toplam 1.075 kurum ve kuruluşun değerlendirildiği yarışmanın kazananları, jürinin yaptığı ön elemenin ardından tüm engel gruplarındaki bireylerin de katıldığı halk oylamasıyla belirlendi.

Artvin Belediyesi ile DİSK Genel İş Sendikası arasında belediye bünyesinde çalışan 208 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi imzalandı, aylık net maaş en az 4.500 TL oldu.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin desteğiyle Girişimci İş Kadınları Derneği tarafından düzenlenen "Hasat Vakti" isimli kadın Start-up yarışmasının finali gerçekleştirildi. Genç kadınların gıda ve tarım konularında geliştirdikleri özgün, inovatif ve teknoloji tabanlı iş fikirlerinin hayata geçirilmesini sağlamak amacıyla düzenlenen yarışmada dereceye giren iş fikirlerinin sahiplerine ödül verildi.

Gazimir Belediyesi ile Gazimir Tapu Müdürlüğü, yurttaşlara daha hızlı hizmet sunmak amacıyla örnek bir protokol yaptı.

Edremit Belediyesi, Genel -İş Sendikası'yla toplu iş sözleşmesi imzaladı. İmzalanan sözleşmeye göre, Edremit Belediyesi'nde çalışan bir işçinin en düşük maaşı 3.800 TL olarak belirlendi.

Beylikdüzü Belediyesi Kültür İşleri Müdürlüğü bünyesinde 2018 yılından bu yana başarıyla faaliyetlerini sürdüren Beylikdüzü Gençlik Senfoni Orkestrası, yeni yeteneklerini arıyor. Orkestraya katılmak isteyen 14-26 yaş aralığındaki gençler 4 Nisan tarihine kadar Beylikdüzü Atatürk Kültür ve Sanat Merkezi öğrenci işlerinin yanı sıra sosyal medya hesapları üzerinden de online başvuru yapabilecek, seçme sınavı 7 Nisan tarihinde gerçekleşecek.

Alaşehir Belediyesi işçilerinin 2021 yılında 3.100 TL'lik maaşa ek olarak ikramiye alacakları sözleşme imzalandı. İmzalanan sözleşme kapsamında belediye işçileri 3.100 TL maaşın yanında alacakları ikramiyelerle aylık ortalama 3.300 TL gelire kavuşacak.

Burhaniye Belediyesi, Genel-İş Sendikasıyla toplu iş sözleşmesi imzaladı. Yapılan sözleşme kapsamında belediyede çalışan personelin en düşük geliri 3.266 TL olarak belirlendi.

Tepebaşı Belediyesi ile İCI Teknoloji Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında birlikte değer üretmeye, araştırmaya, geliştirmeye, işbirliklerine ve teknoloji transferine yönelik işbirliği ve iyi niyet protokolü imzalandı.

ASGARİ ÜCRET NEDİR?

Asgari ücret, "çalışanların en düşük geçim düzeyini sağlamak amacıyla ödenmesi gereken en az ücret" olarak ifade edilmektedir.

İş kanunlarının kapsamında olsun veya olmasın, işçilerin ekonomik veya sosyal durumlarının düzenlenmesi için en geç iki yılda bir Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirlenen, işçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen, işçilerin sosyal ve kültürel zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatı üzerinden asgari biçimde karşılamaya yetecek ücret sınırıdır.

Dünyada ilk kez 1890 yılında, sosyal politikalarda öncülükleriyle tanınan Avustralya ve Yeni Zelanda'da başlayan asgari ücret uygulaması, 1900'lü yılların başında Avrupa'ya, sonrasında tüm dünyaya yayılmıştır.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 1928'de kabul ettiği "26 sayılı Asgari Ücret Belirleme Yöntemleri ile İlgili Sözleşme"yle uluslararası bir ölçüt getirilmiştir. Türkiye, bu sözleşmeyi 1973 yılında imzalamıştır ve 1974 yılında da onaylamıştır. Türkiye'de asgari ücretin belirlenmesiyle ilgili ilk uygulama 1969 yılında, altı farklı bölgeye ayrılan 26 ilde yapılmıştır. Daha sonraki dönemde bu illerin sayısı artırılmıştır. 1973 yılında da bazı illerde tarım işçileri için asgari ücret uygulamasına gidilmiştir. 1989 yılına dek ülke genelinde yaygınlaştırılan bu uygulama hâlen sürdürülmektedir.

2021 Asgari Ücretinin İşverene Maliyeti:

Asgari ücretin belirlenmesiyle işverenlerin 2021 yılı işçilik maliyetleri de ortaya çıkmaktadır. Asgari ücret, işveren için önemli bir maliyet unsuru olmakla birlikte hem çalışanların yeni yıl zam oranlarını hem de devletin işverenlere sağladığı teşvik ve destek tutarlarını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle işverenin, maliyetin sadece ücret üzerinden hesaplanmış

SGK primlerinden ibaret olmadığını ve bu maliyeti düşünürken diğer kriterlerin de hesaba dahil olduğunu bilmesi gerekmektedir.

Asgari ücretin brüt 3.577,50 TL/ay (119.25 TL/gün) olarak belirlenmesiyle birlikte işveren açısından bir ücretli için maliyetin o işçiye ödenen tüm ücret ve menfaatler de dahil edilerek işçi adına hesaplanmış işveren SGK payları olduğu üzerine bir yaklaşım bulunmaktadır. Oysa sigorta primi ödeme yükümlülüğü sadece işçinin ücretinden kesilen işçi paylarıyla sınırlı değildir. İşverenin ayrıca işçi adına kendi sigorta payını hesaplaması, bu nedenle öncelikle asgari ücretin SGK işveren paylarını hesaplaması gerekmektedir.

İşverenler, çalışanları için kısa vadeli sigorta kollarına %2, uzun vadeli sigorta kollarına %11, genel sağlık sigortası koluna %7.5 olmak üzere toplam %20.5 prim ödemektedir. Ayrıca işsizlik sigortası için bu sigorta kapsamında çalışan işçi başına %2 oranında işsizlik sigortası payı ödemekle yükümlüdürler. Fakat birçok işveren, SGK işveren payını indirimi olarak ödemektedir. Devlet, düzenli şekilde primlerini ödeyen işverenlere %5 hazine indirimi sağlayarak işveren SGK payını %15.5 oranına çekmektedir. Ancak kamu kuruluşu olan işletmeler, devletten ihaleyle iş alıp bu işte çalıştırılan işçilerle emekli çalışanlar için %5 indirim uygulamamaktadır.

AYLIK BRÜT ASGARİ ÜCRET	3.577,50	AYLIK BRÜT ASGARİ ÜCRET	3.577,50
SGK PRİMİ (%14)	500,85	SGK MATRAHI	3.577,50
İŞSİZLİK SİGORTA PRİMİ (%1)	35,78	SGK İŞVEREN PAYI (%20,5)	733,39
GELİR VERGİSİ (%15)	187,82	İŞSİZLİK İŞVEREN PAYI (%2)	71,55
ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ	268,31	İŞVEREN MALİYETİ	4.382,44
DAMGA VERGİSİ (%0,00759)	27,15		
KESİNTİLER TOPLAMI	751,60		
NET ASGARİ ÜCRET	2.825,90		

* Gelir vergisi hesaplamasında 193 sayılı G. V. Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca işçinin bekâr/çocuksuz ve sadece kendisinin olduğu dikkate alınarak "Asgari Geçim İndirimi" uygulanmıştır.

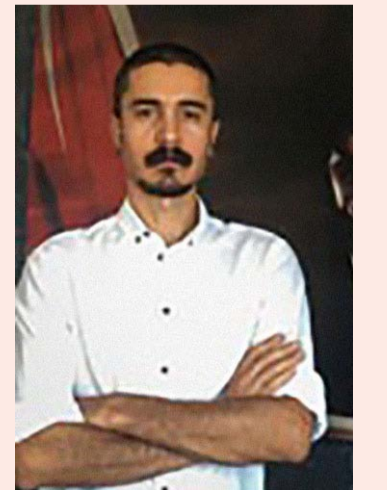
** Net asgari ücrete (268.31) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

*** 5510 sayılı kanunun 81. maddesinin (1) bendine göre, belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için SGK primi işveren payı %20.5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenlemeyle 01.09.2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81. maddesi, "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının esas kazancının %2'sidir."

"HÜSEYİN
TARIK ERCAN"

SODEMSEN
Toplu İş Sözleşmesi Uzmanı

“GELECEK NESİLLERE YAŞANABİLİR BİR KIRKLARELİ BIRAKMAK İSTİYORUZ”

Belediyenin diğer il ve büyükşehir belediyeleriyle işbirliği yaptığı çalışma alanları nelerdir? Olumlu-olumsuz neler yaşanıyor?

MEHMET SİYAM KESİMOĞLU: Ülkemizin Avrupa'ya açılan kapısı konumunda, sakin, kararlı, mutlu ve kendi kaynaklarıyla sonuçlar ortaya koyma kapasitesine sahip bir kentin belediyesiyiz. Diğer il ve büyükşehir belediyeleriyle her zaman fikir alışverişinde bulunuyoruz. Veri transferinde ve orta-uzun vadeli projelerde daimi olarak irtibat hâlindeyiz.

Bugüne kadar farklılık gözetmeden bilgi ve birikim paylaşımı anlamında her belediyeyle ortak noktada buluşabilmeyi başarmış bir belediyeyiz. Bölgemizin komşuları Edirne ve Tekirdağ Büyükşehir Belediyeleri olmak üzere yakın ilişki içinde olduğumuz ve ortak paydada bulduğumuz birçok belediyemiz var. Bunların en güçlüsü, elbette ki Ekrem İmamoğlu'nun liderlik ettiği İstanbul Büyükşehir Belediyesi'dir.

Kırklareli Belediyesi'nin en önemli argümanlarından birisi, sınır ötesi belediyelerle güzel birliktelikleri sağlayabilecek bir konuma, ruha ve kültüre sahip olmasıdır. Bulgaristan, Yunanistan ve Karadağ başta olmak üzere Balkanlar'daki paydaşlarımızla da benzer ilişkiler söz konusudur. Küçük bir örnek vermek gerekirse, ilimize konumlandığımız iki önemli müze için sınır ötesindeki belediyelerimiz ve meslektaşlarımız katkılarını esirgememiştir. Bizler de diledikleri konularda onlara destek vermeye hazır olduğumuzu ispatlamışızdır.

Ayrıca Almanya'dan Çin'e kadar uzanan geniş bir yelpazede kardeş belediyelerimiz bulunmaktadır. Onlarla da ortak fikir birliğinde bulunduğumuz konular var. Çeşitli etkinliklerde de bir araya gelmekteyiz. Pandemi süreci sonrasında, ilerleyen zamanlarda birlikte yol alıp birlikte proje üreteceğimiz belediyeler olacaktır.

Kentinizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılıma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

MEHMET SİYAM KESİMOĞLU: Kentimizdeki proaktif ve katılımcı performansa sahip tüm STK'larla çalışmalarımız oluyor. Bu çalışmalar özellikle proje süreçlerinde güçlü bir etkileşim ve iletişim çerçevesinde yeni atılımlara doğru yol alıyor, uzun soluklu oluyor.

Dezavantajlı ve özel bireylere hizmet eden dernekler ve platformlar olmak üzere çok sayıda çatı oluşumun yürüdüğü yollarda onlara refakat etmekten gurur duyuyoruz. Kent konseyi 2007 yılında kuruldu. Göreve geldiğimiz ilk ve ikinci dönemde

KIRKLARELİ BELEDİYESİ

KURUMSAL YAPI: Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Özel Kalem Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü, Veteriner İşleri Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Muhtarlık İşleri Müdürlüğü, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Yerel Hizmetler Müdürlüğü, Araştırma ve Geliştirme Müdürlüğü, Mezarlık Müdürlüğü, Makine İkmal Bakım ve Onarım Müdürlüğü, İtfaiye Müdürlüğü.

İLKELERİMİZ: Karar almada, uygulamalarda, eylemlerde şeffaflık ve açıklık. Hizmetlerin temininde/sunumunda yerindenlik ve ihtiyaca uygunluk prensibinden hareketle, nitelikli üretken ve rasyonel yöntemlerle, temel insan hak ve özgürlükleri çerçevesinde sosyal belediyecilik. Yerel demokrasiyi güçlendiren bakış açısıyla vatandaş-belediye-çalışanlar arasındaki işbirliğiyle katılımçılık. Tarafsızlık ve hukuka uygunluk. Hizmetlerde kaliteyi ve vatandaş memnuniyetini hedefleme. Kent ve kentli için sürdürülebilir kalkınma. Diğer kurum, kuruluş ve sivil toplum kuruluşlarıyla koordinasyon.

STRATEJİK HEDEFLER: Paydaşların mutluluğuna, huzuruna, yaşam kalitesine, haklarına ve gelişimlerine önem veren, onlardan güç alan, kaliteli hizmet sunan, adil, şeffaf, dürüst, çevreye duyarlı, hesap verebilir, katılımcı bir anlayışla hareket eden, tanınmış, öncü, örnek, stratejik bakış açısına sahip, kaliteli, güçlü ve sosyal bir belediye olmak. Etkin ve verimli hizmet anlayışı, hedef odaklı çalışma, şeffaflık, kolay erişilebilirlik, sosyallik, katılımçılık, paydaşlarla etkin iletişim, kurumsal güvenilirlik, çağdaşlık, gelişim ve çözüm odaklılık, güçlü kurumsal yapı, tarafsız, insan odaklı ve kamu çıkarını esas alan yönetim anlayışı. Gelecek nesillere yaşanabilir ve sürdürülebilir bir Kırklareli bırakmak.

ÇALIŞAN SAYISI: 158 memur, 31 sözleşmeli memur, 94 kadrolu işçi, 571 şirket ve hizmet alım personeli.

BÜTÇE: 2021 yılı tahmini bütçe 161 milyon TL

birlikte gerçekleştirdiğimiz en büyük etkinlik, 2019 yılında 11.'sini düzenlediğimiz Yayla Bolluk Bereket Hasat ve Bağbozumu Şenlikleri olmuştur.

Balkanlardan Avrupa'ya, kendi sınırlarımızda da ülkenin her noktasındaki entelektüel zümreye ışık tutan bu şenlik, Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenen bir organizasyondur. Pandemi süreci sebebiyle 2020 yılındaki şenliği iptal etmek zorunda kaldık. Ancak temennimiz ve ümidimiz, koşullar elverirse 2021 yılının şenliğini büyük ve itinalı bir hazırlık neticesinde kaliteli bir tasarımla gerçekleştirmektir.

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

MEHMET SİYAM KESİMOĞLU

Kırklareli Belediye Başkanı

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirdi. Turizm Bakanlığı'nda Başkanlık yaptı.

Özel sektörde ve kamu sektöründe çeşitli üst düzey görevlerde bulundu. Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanlığı, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Başkanlığı, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Vakfı İkinci Başkanlığı, Kırklareli Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Başkanlığı görevlerini üstlendi.

22. dönemde Kırklareli milletvekili seçildi. Aynı dönem Türkiye-Estonya Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı oldu.

2019 yerel seçimlerine bağımsız aday olarak katıldı ve tekrar Kırklareli Belediye Başkanı seçildi. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Kırılgan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

MEHMET SİYAM KESİMOĞLU: Belediye olarak "Kırklareli'nde her renk özgürdür" anlayışını benimsiyoruz. İnsanların inancına, etnik kökenine, siyasi görüşüne, diline ve rengine asla bakmayız. "İnsan olmak", yeterlidir. Bu çerçevede pozitif ayrımcılığı benimseyerek dezavantajlı, engelli, yaşlı, muhtaç, özel bireylere ve kadınlara yönelik güzel çalışmaları hayata geçirdik. Aynı bakış açısıyla çalışmaya devam ediyoruz. Sosyal İşler Müdürlüğü yönetiminde ihtiyaç sahibi vatandaşlar için sıcak yemek dağıtımını sorunsuz şekilde devam ediyor. Aynı ve nakdi yardımlar gerçek ihtiyaç sahiplerine iletiliyor. Belediye olarak imkânlarımız ölçüsünde, kurallar çerçevesinde ve inisiyatif düzleminde vatandaşlara maddi/manevi destek oluyoruz. Yaklaşık dört yıl önce faaliyete açtığımız Kadın Dayanışma ve Eğitim Merkezi'yle kadınlar hem sosyalleşiyor hem el becerilerini geliştiriyor hem de üretime katkı sağlıyor. Ayrıca yine aynı yıl faaliyete geçen Zübeyde Hanım Kadın Spor Merkezi'nde kadınlar için ücretsiz zumba, pilates, fitness ve kardiyo dersleri veriliyor, profesyonel diyetisyen desteğiyle kişiye özel programlar uygulanıyor. Çocuklar için de şehrin muhtelif yerlerinde kurduğumuz fonksiyonel, eğiten, geliştiren ve beceri kazandıran oyun alanları bulunmaktadır. Buna benzer tüm girişimleri ayrı bir hizmet olarak değil, kurumsal hizmetlerimizin asli unsurları olarak değerlendiriyoruz.

Elazığ'da ve İzmir'de yaşanan deprem felaketlerinde hızlı bir şekilde organize olarak ihtiyaç duyulan her türlü malzemeyi bölgedeki vatandaşlara ulaştırdık.

Toplumsal bir kırılganlık yaratan pandemi sürecinde vatandaşlara ve esnafa çeşitli yardım seçeneklerini imkânlarımız dahilinde ve profesyonel bir kriz masası eşliğinde sunduk.

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

MEHMET SİYAM KESİMOĞLU: 2014 yılında göreve geldiğim andan itibaren en büyük prensibim, dönemsel vaatler yerine yaygın bir süreci içerisinde barındıran hedefleri reel şartlarla vatandaşlara sunmaktır. Olanaklarımız ve gücümüz doğrultusunda vatandaşlara verdiğimiz en büyük vaat, başlatacağımız projeleri iki, hatta üç döneme yayarak kenti ve kaynakları zora sokmadan hizmet verebilir kapasiteye ulaştırmaktır.

Kırklareli, gerçekçi projelerin sözünün verilmesinden yana olan, prensipli ve saygıdeğer insanlardan oluşan bir kenttir. Hiçbir zaman tutamayacağım sözler vermedim. İkinci dönemde aday olduğumda da yine emin adımlarla ilerleyeceğimizin vaadinde bulundum. Bu nedenle huzurlu ve mutluyum. Kırklareli halkı mütevazı seçim ajandama ve samimiyetime güvendiği için beni yeniden aynı makama layık gördü.

Bu dönemin en büyük zorluklarından birisi, pandemi süreci. İlk dönem sözünü vererek hayata geçirdiğimiz katlı ve çok amaçlı otoparkla kapalı pazar ve fuar alanının stratejik adımlarını geliştirmek için yeni hazırlıklarımız var. Bunların hepsini seçim çalışmalarında vatandaşlarla detaylı olarak konuşmuştuk. Yayla Mahallesi'nde hayata geçirdiğimiz Atatürk Evi'yle Ali Rıza Efendi Kent Kültür Evi'nin kentin tarih turizmine ve ekonomisine katkısı yadsınmaz. Pandemi sürecinin etkisinden kurtulduğumuzda bu ve buna benzer çok sayıda projemizi tamamlamaya devam edeceğiz.

Seçimlerdeki vaatlerimiz arasında Cumhuriyet Meydanı, Karagöz Meydanı, İnci Dere Projesi, Vilayet Meydanı ve 500 araçlık yeraltı otoparkı bulunuyordu. Her mahalleye ücretsiz kreş açma planımız da masadaydı. Bunlar aynı zamanda en büyük hayallerimizdir.

Ancak takdir ederseniz ki, tüm bunlar ekonomik dağılımdan aldığımız payın performansı ile doğru orantılıdır. 80.000 nüfuslu bir kent olarak ilk dönemimizde canımızı dışımıza takarak hizmetlerimizi sunduk. İstihdam ihtiyacıyla işgücü arayışını tek çatı altında toplayan bir Kariyer Merkezi (www.kariyerkirkclareli.net) kurduk ve başta gençler olmak üzere vatandaşların hayat adımlarına önemli katkılarda bulunduk. Bu merkez sayesinde esnafa, işletmelerle ve kuruluşlarla iş arayan bireyler belli bir nitelik etrafında buluşabiliyor. Çünkü günümüzün en önemli ihtiyacı çalışıp belli bir kazanca ulaşabilme gereksinimidir.

Şartlarımızı sonuna kadar zorladık ve çalışan personelimize iyi bir ücret çizgisi belirledik. Memur ve işçi personelimizin sosyal haklarını hiçbir ayrıntıyı esirgmeden sağlamaktayız. Diğer çalışanlarımız için de asgari ücreti en düşük 3.520 TL olarak belirledik. Bu rakam, birçok büyük kentimizin belediyelerinin belirlediği asgari ücret rakamlarıyla eşdeğer düzeydedir. Personelimizin emeğinin karşılığını vermek ve onların refahını düşünmek, her zaman önceliklerimiz arasında yer almıştır.

Yeni vaatlerimizin hayata geçmesi için de hem ekonomik döngüde daha fazla söz sahibi olmamız hem de pandemi koşullarından tamamen kurtulmamız gerekiyor. Umarım verdiğimiz sözleri yerine getirmeye gücümüz ve ömrümüz yeter.

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

MEHMET SİYAM KESİMOĞLU: Pandemi koşulları daha ne kadar bizleri zorlar bilemiyorum. Ama önceliklerimiz planlarımızla bağlantılı, planlarımız da hayallerimizle sınırlıdır. Ancak hayaller de mali kaynaklarla doğru orantılıdır.

Yukarıda saydıklarımın dışında ilk sıradaki planımız, 2018 yılının başında çalışmalarına başlanan ve %60'ı tamamlanan Atagar (Uluslararası Otobüs Terminali) projemizi tamamlamak.

Kırklareli, sınır ötesinden sık sık ziyaretçi alan bir konumdur. Tarihteki adlarımızdan birisi de Kırkkilise'dir. Bu sebeple bir kilise yapma düşüncemiz var. Hatta geçmiş yıllarda bu noktada üst düzey temaslar ve ziyaretler söz konusu olmuştur.

Trafik yoğunluğu rahatlatmak için kent mezarlığının yanına bir cami yapma düşüncemiz var. Çünkü kent merkezindeki tarihi Hızırbey Camisi özellikle (pandemi öncesinde) cenaze olduğu saatlerde lokasyon bazlı bir yetersizlik gösteriyor. Bu konuda önemli aşamalar kaydettik. Vatandaşların refahı, mutluluğu ve konforu için yapmayı düşündüğümüz her projeyi tamamlamak arzusundayız.

Bir başka düşüncemiz de belediyemiz bünyesinde kurduğumuz çağrı merkeziyle entegre edeceğimiz ve teknolojik gereçlerle donattığımız "Çözüm Aracı" uygulamamızı daha da geliştirmektir. Bu aracımız sahadaki sorunlara kısa sürede müdahale etmektedir. Araç, vatandaşlar tarafından çağrı merkezine yapılan ihbarlara istinaden dışarıda etkin çalışmaktadır.

Aracımız, içindeki 1 adet 360 derece kamerayla, 4 adet sabit kamerayla, bilgisayarla ve çeşitli ekipmanla şikâyete konu olan bölgeye giderek yerinde tespit yapmaktadır; mevcut duruma anlık ve geçerli çözümler üretmektedir, konunun içeriği hakkında ilgili müdürlüğe ve personele bilgi vererek sorunların kalıcı olarak düzeltilmesine destek olmaktadır.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşılıyorsunuz?

MEHMET SİYAM KESİMOĞLU: Göreve geldiğimden bu yana karşılaştığımız en büyük zorluk, bürokratik mekanizma oldu. Buna ister muhalefet belediyesi olmanın kaderi, ister sistemin içindeki çarkların hantallağı, ister Kırklareli'nin makus talihinin bir sonucu deyin, ama bizler niyetlendiğimiz birçok çalışmada hep gizli bir elin müdahalesine maruz kaldık. Her çalışmamız ilginç bir şekilde devlet mekanizmalarında takılı kalıyor, sürüncemede kalıyor, olumsuz sonuçlanıyor. Olumlu sonuçlananlar da bağlayıcı şartlar veya bizi kısıtlayan etmenler çerçevesinde uygulanıyor. Her muhalif belediyenin yaşadığı ekonomik zorlukları da yaşıyoruz. Bu nedenle belediye olarak hayal ettiklerimizin seviyesini hep belli bir çizgide durdurmak zorunda kalıyoruz. 2020'den bu yana yaşadığımız pandemi süreci her yeri olduğu gibi bizi de olumsuz etkiledi. Ancak gelecekte her zaman ümitliyiz.

“KATILIMCI BİR YÖNETİM ANLAYIŞINI BENİMSEDİK”

İlçenizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılıma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

KAZIM KURT: Odunpazarı Belediyesi olarak katılımcı bir yönetim anlayışını benimsedik. Bu nedenle Odunpazarı Belediyesi'nin yönetimine geldiğimiz 2014 yılında Odunpazarı Kent Konseyi'ni kurduk. Odunpazarı Kent Konseyi, belediyemizden ayrı çalışmalar yürüten, çözüm ortaklığı yaptığımız ve ortak akıl yarattığımız bir kurum oldu. 21 mahallemizde mahalle meclisleri oluşturuldu.

Gençlik, çocuk, kadın meclisleri de bulunan Odunpazarı Kent Konseyi'nde 13 tane de çalışma grubu mevcut. Bu meclislerle ve çalışma gruplarıyla sık sık bir araya geliyor, sorunları tartışıyor, çözüm yolları arıyoruz. Bir çalışma yapacaksa, çalışma grupları çalışmayı yapacağımız mahallede yaşayan hemşerilerimizle bir araya gelerek bilgi ve önerileri alıyor. Biz de çalışmalarımızı bu verilere göre şekillendiriyoruz.

Odunpazarı Belediyesi olarak ilçemizde bulunan derneklerle, sendikalarla, meslek odalarıyla ve siyasi partilerle temas halindeyiz. Onların katılımlarıyla ortak akıl çalışmaları düzenliyoruz ve neler yapabiliriz diye soruyoruz.

Son olarak 2020-2024 stratejik planımızı sivil toplum örgütleriyle, emek ve demokrasi güçleriyle toplantılar yaparak, web sitemizde anketler düzenleyerek birlikte hazırladık.

Kırılgan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

KAZIM KURT: Odunpazarı Belediyesi olarak kırılgan gruplara çalışmalarımızda ve projelerimizde öncelik tanıyoruz. Kırılgan gruplara yönelik çalışmalarımızı daha çok Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü'yle Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde yürütüyoruz.

İhtiyaç sahibi hemşerilerimize destek olmak için Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde yürüttüğümüz iki çalışmamız var. Bunlardan biri, aşevi. Diğeri ise, Halk Market.

Aşeviyle ihtiyaç sahibi hemşerilerimize günde iki öğün, üç çeşit sıcak yemek yardımı yapıyoruz. Aşevi, ihtiyaç sahibi hemşerilerimize sıcak yemeğin yanı sıra erzak paketleri de ulaştırıyor.

Halk Market ise, market konseptinde bir projemiz. İhtiyaç sahibi hemşerilerimize Halk Market'ten faydalanabilmeleri için "Halk Kart" veriyoruz. Halk Kart sahibi hemşerilerimiz Halk Market'e gelerek ihtiyacı olan ürünleri kendisi seçiyor.

ODUNPAZARI BELEDİYESİ

KURUMSAL YAPI: Belediye Başkanı, Başkan Yardımcıları, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü, Yapı Kontrol Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Spor İşleri Müdürlüğü, Tiyatro Müdürlüğü, Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, Kırsal Hizmetler Müdürlüğü, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Etüt Proje Müdürlüğü, İşletme ve İştirakler Müdürlüğü, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Müdürlüğü, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü, Bilgi İşlem Müdürlüğü

STRATEJİK HEDEFLER: Kurumsal/kentsel alanda, ekonomik/sosyal alanda, kültür/sanat alanında ve spor/sağlık/egitim alanında gelişimin devam ettirilmesi.

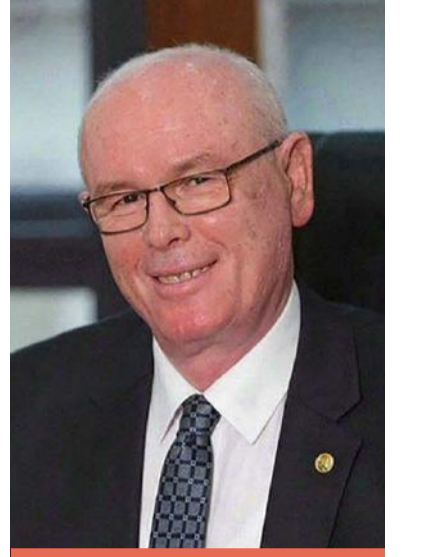
ÇALIŞAN SAYISI: Memur personel sayısı: 324. 73'ü kadın, 251'i erkek. Sözleşmeli personel sayısı: 23. 9'u kadın, 14'ü erkek. Sürekli işçi sayısı: 106. 12'si kadın, 94'ü erkek. Toplam personel sayısı: 1.623. 368'i kadın, 1.255'i erkek.

BÜTÇE: 2.090.133.000.00 TL

13 mahallemizde Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde 14 Halk Merkezi açtık. Bu halk merkezlerinde öncelikle kadınların ve toplumun tüm gruplarının katılabileceği atölyeler açıyoruz. Halk merkezlerinde çeşitli eğitim çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Atölyelerde kadınlar tarafından yapılan eserler yıl sonunda sergileniyor. Bu sergilerde eserlerini satan kadınlar, ev ekonomisine de katkıda bulunuyor.

Kadınlar için Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü tarafından hayata geçirdiğimiz çalışmalarımızdan biri de Odunpazarı Belediyesi Kadın EI Sanatları Pazarı (OKEP). OKEP, kadınların sosyal ve ekonomik platformda aktif olarak yer edinmesi için açıldı. OKEP'li kadınlar daha önce sadece Tarihi Odunpazarı Bölgesi'nde kurulan çadırlarda satış yapıyordu. Odunpazarı Belediyesi'nin yönetimine geldikten sonra OKEP'li kadınlar için Arasta Çarşısı içine ve Hamamyolu Sanat Köprüsü'nün altına mağaza açtık. Kadınlar artık ürünlerini bu mağazalarda da satabiliyor. Ayrıca kadınlar diledikleri zaman pazarlarda da satış yapabiliyor.

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

KAZIM KURT

Eskişehir-Odunpazarı Belediye Başkanı

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi.

Seyitgazispor'un kuruluş aşamasında yer aldı. Bir dönem Seyitgazispor'da ikinci başkanlık görevini yürüttü.

Bir dönem Eskişehir Barosu'nda yönetim kurulu üyesi yaptı.

Türkiye Belediyeler Birliği ve İç Anadolu Belediyeler Birliği Encümen Üyesi'dir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Engelli bireyler, yaşlılar, kadınlar ve çocuklar için çalışmalarımızı Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü bünyesinde yürütüyoruz. Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, Odunpazarı bölgesinde yer alan engelli dernekleriyle düzenli olarak toplantılar yapıyor, engelli bireylerin şikâyetlerini, sorunlarını ve taleplerini dinleyerek çalışmalar gerçekleştiriyor.

ENGELLİ BİREYLER VE YAŞILAR İÇİN GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ PROJELER

Engelsiz Kültür ve Sanat Merkezi, Engelsiz İletişim Masası, Hamamyolu Caddesi Sanat Köprüsü altına şarj istasyonu, Koca Çınar Yaşam Merkezi, Sağlık Odunpazarı Belediyesi'yle Evinizde (SOBE) gibi birçok projemiz var. Belediyemizin bina girişinde ve tüm katlarında "hissedilebilir yüzey" uygulaması bulunuyor. Evde hasta ve yaşlı yıkama hizmetimiz de mevcut.

KADINLAR VE ÇOCUKLAR İÇİN GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ ÇALIŞMALAR

Odunpazarı Belediyesi olarak kadınlar ve çocuklar için gerçekleştirdiğimiz çalışmalarımızı "Kadınları ve Çocukları Mutlu Bir Odunpazarı" sloganıyla gerçekleştiriyoruz.

Odunpazarı Belediyesi'nin yönetimine geldikten sonra Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü tarafından 10 Ağustos 2015 tarihinde başlayan "Ücretsiz Psikolojik Danışmanlık" hizmetlerinden başta kadınlar olmak üzere Odunpazarı ilçe sınırlarında yaşayan herkes yararlanabiliyor.

Salgın nedeniyle yaşanan sokağa çıkma kısıtlamalarında kadına yönelik şiddet artınca kadınlara ücretsiz danışmanlık hizmeti vermeye başladık. Uzman psikologlar şiddete uğrayan kadınlara online psikolojik danışmanlık veriyor. Aynı zamanda ihtiyaç duyan kadınlara hukuki yönlendirmeler de yapılıyor.

Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, uluslararası hukukta kadına yönelik şiddet/ev içi şiddet konusunda bağlayıcılığa ve yaptırım gücüne sahip ilk sözleşme olması bakımından ayrı bir önemi olan, kadınların yaşam güvencelerinden sayılan İstanbul Sözleşmesi'ni bir kitapçık hâline getirdi. Evlenen çiftlere bu kitapçığı nikâh sırasında evlilik cüzdanıyla birlikte veriyoruz.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'nde kadın cinayetlerine ve kadına yönelik şiddete dikkat çekmek için Hamamyolu Caddesi'nde bir anıt açtık. Anıtta 25 Kasım'ın simge isimleri Mirabel Kardeşler'le Eskişehir'de ve Türkiye'nin diğer illerinde öldürülen 203 kadının isimlerinin yazılı olduğu tabelalar yer alıyor. 25 Kasım 2020 Çarşamba günü açılış yapılan anıtta "Kelebekler Anıtı" adı verildi. Öldürülen kadınların isimlerinin yazılı olduğu tabelalar Odunpazarı Belediyesi'nde çalışan kadınlar tarafından çakıldı.

ÇOCUKLAR İÇİN YAPTIĞIMIZ ÇALIŞMALAR

Çağdaş, bilimsel ve laik okul öncesi eğitim her çocuğun hakkı. Çocuk sahibi olmak, kadınların özgürleşmesinin ve kendi ayakları üzerinde durmasının önünde bir engel olmamalı. Bu nedenle Odunpazarı'nda çeşitli mahallelerde kreş ve gündüz bakımevleri, oyuncak kütüphaneleri ve çocuk merkezleri açtık.

GENÇLER İÇİN YAPTIĞIMIZ ÇALIŞMALAR

Gençler için gerçekleştirdiğimiz çalışmalarımızı Gençlik Merkezleri üzerinden yürütüyoruz. Odunpazarı Belediyesi olarak geleceğin gençler tarafından şekillendirileceğinin ve bu konuda gençlere destek olunması gerektiğinin bilincindeyiz. Gençlerin eğitimiyle, sağlığıyla ve kişisel gelişimiyle yakından ilgileniyoruz. Birçok alanda atölyelerin, aydınlanma toplantılarının, gezilerin, spor faaliyetlerinin yürütüldüğü Gençlik Merkezleri'nden kurulduğu günden bugüne kadar on binlerce genç faydalandı.

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

KAZIM KURT: 25 tane olan 2019-2024 vizyon projelerimizi (seçim vaatlerimizi) "sosyal", "halkçı", "gelişim ve dönüşüm"le "spor" olmak üzere 4 başlık altında topladık. Bu 25 vizyon proje içerisinde en önemli vaatlerimiz:

100 yeni kreş, Cemevi, Yenikent Kapalı Pazaryeri ve Kültür Merkezi, Osmangazi Kapalı Pazaryeri, 5 yeni müze ve sanat merkezi, her mahalleye halk merkezi, tam teşekküllü yaşlı bakım merkezi, Koca Çınar 2, belediye polikliniği, engelsiz park ve atölye, yeni güneş enerji santrali, 5 mahalleye ücretsiz halı saha, küçük sanayi sitesi kentsel dönüşümü, akıllı belediyeçilik sistemi, Karapınar 2. etap dönüşüm projesi.

Odunpazarı Bölgesi'ne 100 kreş vaadimizi gerçekleştirmeye başladık. Ekonomik kriz ve Covid-19 salgını Odunpazarı'na 100 kreş yapmamıza engel olsa da, kreş ve çocuk merkezi açmaya devam ediyoruz. Seçimlerden sonra Kurtuluş Mahallesi'ne Odunpazarı Belediyesi'nin ikinci Oyunpazarı Gündüz ve Bakımevini açtık. Yıldıztepe ve Orhangazi Mahallesi'ne Oyuncak Kütüphanesi ve Oyun Atölyesi yaptık. Ancak pandemi nedeniyle bu merkezler çalışmalarına başlamadı.

Seçimlerden sonra halk merkezleri yapmaya da devam ettik. Yıldıztepe Mahallesi'ne Erdal İnönü Halk Merkezi'ni açtık.

Üniversite Evleri'nin bulunduğu siteye 3 yaşından 70 yaşına kadar hizmet verecek 3 katlı bir kompleks yapıyoruz. Halk Merkezi'nin, Kocaçınar Yaşam Merkezi-2'nin ve Oyuncak Kütüphanesi ve Oyun Atölyesi'nin de yer alacağı kompleksle hemşerilerimiz istedikleri hizmete kavuşacak.

Seçim vaatlerimiz arasında yer alan "Gündoğdu Mahallesi'ne Halı Saha" sözünü gerçekleştirdik. Gündoğdu Mahallesi İsmail Arca Spor Alanı, Park ve Bahçeler Müdürlüğü ekipleri tarafından yenilendi ve halı sahaya dönüştürüldü. Halı saha, ücretsiz olarak en kısa sürede sporseverlerin hizmetine açılacak.

Belediyemize ait web sitesini yenilemek için çalışmalara başladık. Web sitemizle ilgili çalışmalarımız bittiğinde hemşerilerimiz belediyeçilik işlemlerini oturdukları yerden gerçekleştirecek.

Odunpazarı bölgesine yeni müze ve sanat merkezleri kazandırmaya devam ediyoruz. Odunpazarı Tarihi Bölge'ye ünlü ressam Devrim Erbil'in adını taşıyacak bir sanat evi yapıyoruz. Cemalciler Sokak'ta yaklaşık 150 yıllık 3 katlı tescilli konağı sanateviye dönüştürüyoruz. Türkiye'nin yetiştirdiği en iyi ressamlarından biri olan Devrim Erbil'in adının verildiği Devrim Erbil Sanatevi'nde aynı zamanda atölye çalışmaları da yapılacak. Ekiplerimiz tarihi konağın restorasyon çalışmalarını sürdürüyor.

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

KAZIM KURT: Pandemi nedeniyle açılışını yapamadığımız kreş ve çocuk merkezlerimiz var. Pandemi bitiminde ya da risk ortadan kalktığında kreş ve çocuk merkezlerimizin açılışını yapacağız.

Odunpazarı Tarihi Bölge'de çalışmaları devam eden Devrim Erbil Sanatevi'ni tamamlayarak risk sona erdiğinde açılışını yapmak.

Üniversite Evleri'nde 3 yaşından 70 yaşına kadar tüm hemşerilerimize hizmet vereceğimiz, içinde oyuncak kütüphanesi, Kocaçınar 2 ve halk merkezinin de olduğu bir kompleks yapıyoruz. Çalışmaları tamamlayıp risk sona erdiğinde açılışını gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

KAZIM KURT: Odunpazarı Belediyesi olarak CHP'li belediyelerin karşılaştığı engelleme çalışmalarıyla biz de karşı karşıya kalıyoruz. Özellikle kentsel dönüşüm projelerinde yetki bakanlıkta ya da TOKİ'de olmasına rağmen AKP'li meclis üyeleri ve AKP il-ilçe yöneticileri yetkinin bizde olduğuna ve projeyi gerçekleştirmemize dair açıklamalar yapıyor. Tüm uğraşlarımıza rağmen kentsel dönüşüm projelerinde yetki bize verilmiyor.

Pandemi döneminde aşevi, daha çok ihtiyaç sahibi hemşerimize hizmet vermek için kampanya başlattı. Ancak kampanyamız yasaklandı, Aşevinin ve Halk Market'in hesaplarına bloke konularak çalışmalarımız engellenmek istendi.

“İLÇEMİZİ MODERN VE TANINAN BİR KONUMA YÜKSELTMEK İÇİN ÇALIŞIYORUZ”

Belediyenizin büyükşehir belediyesiyle işbirliği yaptığı çalışma alanları nelerdir? Olumlu-olumsuz neler yaşanıyor?

ADEM BARIŞ AŞKIN: 63.000 hektar yüzölçümündeki güzel ve şirin bir ilçeye hizmet edebilmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Göreve geldiğimiz günden itibaren her bölgeye eşit hizmet anlayışımızla -altyapıdan, üstyapıya kadar her alanda- ilçemizin kalkınması ve halkımızın mutluluğu için çalışmalarımızı yürütmekteyiz.

Birçok noktada iş makineleriyle çalışmalar yaparken sosyal ve kültürel alanda da faaliyetler yürütmekteyiz. Ücretsiz sinema, tiyatro, kitap fuarı, açık hava sinemaları, festivaller, ücretsiz kurslar, spor kulübü faaliyetleri gibi.. Kaliteli çalışmanın güven, huzur, mutluluk ve nitelikli hizmeti de beraberinde getireceği bilinciyle gece gündüz demeden işimizi aşıkla yapıyoruz.

Biz çalıştıkça uzun zamandır talep ettikleri hizmetleri almaya başlayan vatandaşlar memnun oluyor. Vatandaşlar memnun oldukça bizler de mutlu oluyoruz. Önemli olan, doğru yerde ve doğru zamanda yatırımlar yaparak memleketimizin bir kuruluşunun bile israf edilmemesidir.

Bu yolda yürürken büyükşehirin desteğini her zaman hissettik. Elmadağ Belediyesi olarak bizim tek başımıza bu yolda yürümemiz mümkün değil. Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Mansur Yavaş'ın bu yürüyüşte hep yanımızda olması, ihtiyaç duyduğumuz alanlarda talebimizi ötelemeden destek vermesi bizi onurlandırmaktadır. “Her Şey Çok Güzel Olacak” sloganıyla çıktığımız bu yolda ilçemize güzellikler katmaya devam ediyoruz. Bu çalışmalarda bize her zaman en büyük desteği veren Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Mansur Yavaş'a sonsuz teşekkür ediyoruz.

İlçenizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

ADEM BARIŞ AŞKIN: Bir ülkenin kalkınmasının, refahının, gelişmesinin ve daha pek çok ilerleme unsurunun sağlanabilmesi için devletin farklı kademelerinde farklı hizmetler sunan birimleri söz konusudur. Bu birimlerin hemen hepsinin ortak amacı, ülkenin gelişimine katkı sağlayabilmektir ve STK'lar da bunlardan biridir.

Sosyal belediyecilik anlayışımızla oluşturduğumuz kent konseyimizle belirli dönemlerde bir araya gelerek toplantılar düzenlemekteyiz. Konseyin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda destek vererek meslek odalarıyla ortak hizmet projeleri gerçekleştirmekteyiz.

ELMADAĞ BELEDİYESİ

KURUMSAL YAPI: Başkan, Belediye Meclisi, Belediye Encümeni, İmar Ve Şehircilik Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Özel Kalem Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Bilgi İşlem Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Muhtarlıklar Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü.

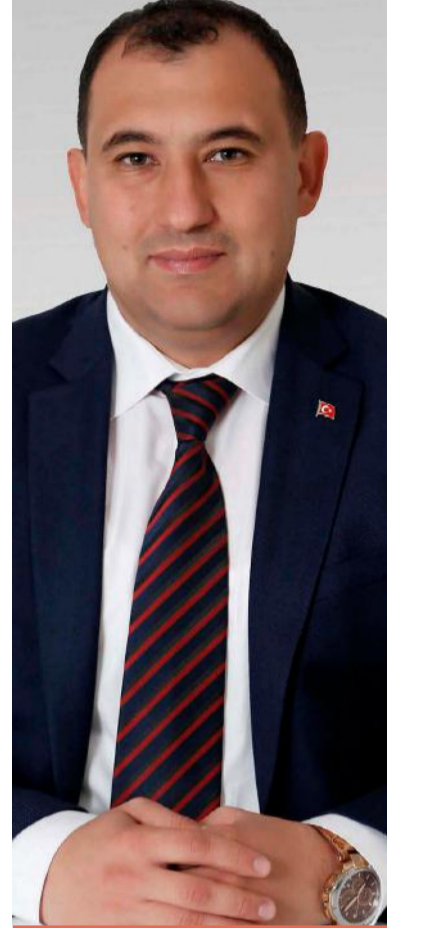
STRATEJİK HEDEFLER: Kanun ve yönetmelikler çerçevesinde çağdaş, bütünlüklü ve katılımcı bir anlayışla eşitliği esas alarak ilçemizde yaşayan vatandaşlarımızın yaşamsal alanlarını modernleştirmek, fiziki standartlarını yükseltmek, tarihsel ve kültürel değerlere saygılı, çevreye dost ve sürdürülebilir çağdaş kentsel yaşam alanları oluşturmak. Ayrımsız, gelişmeye/geliştirmeye açık, katılımcı, planlara ve projelere önem veren, çalışanın ve vatandaşın mutlu olduğu, şeffaf ve gelişmeye açık, verimli, etkin, güler yüzlü bir belediye olmak.

ÇALIŞAN SAYISI: 186 belediye şirket personeli, 23 kadrolu işçi, 13 sözleşmeli personel, 48 kadrolu memur.

BÜTÇE: Gelir 55.000.000.00 TL Gider 55.000.000.00 TL

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

ADEM BARIŞ AŞKIN

Ankara-Elmadağ Belediye Başkanı

Niğde Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bitirdi.

2003-2018 yılları arasında Baştaş Çimento Fabrikası'nda çalıştı.

2009-2014 yılları arasında Elmadağ Belediyesi Meclis Üyesi olarak görev yaptı.

2014 yılında CHP İlçe Başkanı seçildi. Belediye başkan adayı olması nedeniyle 2018 Kasım ayında İlçe Başkanlığı görevini bıraktı.

2019 yerel seçimlerinde belediye başkanı seçildi.

İlçemizin kalkınmasında vatandaşların menfaatini gözeterek, sosyo-kültürel hayata katkı sağlayacak ve faydalı olacak birçok projede birlikte çalışmaktayız.

Kırılgan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

ADEM BARIŞ AŞKIN: Belediye hizmetlerimiz arasında yer almasından ziyade maneviyatımızın da gerekliliği olan engelli, yaşlı, yardıma ve bakıma muhtaç her vatandaşın yanında olabilmemiz lazım. Bu konunun hassasiyetinin farkındayız ve ilçemizdeki yaşam alanlarında gereken çalışmaları yapmaktayız.

Engelli vatandaşlar için ilçemiz genelindeki ortak kullanım alanlarında engelli rampaları yaptık. Hayatlarını bir nebze olsun kolaylaştırmak, ulaşımında kolaylık sağlamak için engelli araçları temin ettik. Çeşitli etkinlikler düzenleyerek onlarla bir araya geldik.

Büyük çınarlarımızı unutmadık, gerek huzurevinde bakım gören gerek çocuklarından ayrı yaşayan büyüklerimize, şehit ve gazi yakınlarına ziyaretler gerçekleştirdik, dualarını aldık. Onlar bizim kıymetlilerimiz.

İlçemizde hapisshanede ailesinin yanında yaşamakta olan çocukların da elimizden geldiğince yanında olduk, sosyal yaşantılarına katkı amacıyla çeşitlik etkinliklerle bir araya geldik. “Kimsesizin kimsesi olmaya geldik, Elmadağ'da hiç kimse yalnız değil” dedik ve muhtaç ailelerimizi de yalnız bırakmadık.

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

ADEM BARIŞ AŞKIN: Güzel ilçemizin kıymetli insanları hizmetlerin en iyisini hak ediyor. İlçemizin yaşam standartlarını daha da iyileştirmek için çeşitli alanlarla projelerimiz oldu. Birçoğunu gerçekleştirdik, yarım kalan hizmetleri tamamladık. Daha da güzel hizmetlerimiz var, onları da sırasıyla programa aldık. Hizmetlerimizden kısaca bahsedecek olursak:

Sürdürülebilirliğimiz için tarıma önem vermemiz gerektiğinin bilinciyle ilçemiz genelinde ARGE çalışmaları yaptık ve Kuşçuali Mahallesi'nde belediyemize ait olan ve 12 yıldır kullanılmayan yaklaşık 22.500 metrekarelik alanı belirledik. Bu tarlanın içerisinde tarımsal üretimi ve çiftçilerimizi desteklemek amacıyla "Yeşilköy Tarım Projesi"nin çalışmalarını başlattık. Organik tarla ürünleri (domates, biber, patlıcan, fasulye, salatalık, marul, maydanoz, soğan, kavun, karpuz) üretimine başlayarak bu yıl satışını da gerçekleştirdik. Satışından gelen geliri ise, kooperatif kanalıyla öğrencilerin eğitimine destek olmak amacıyla burs olarak verdik.

Muhtarlarla sürekli irtibatta olduk, toplantılar yaptık ve ziyaretler gerçekleştirdik. Taleplerini yerinde değerlendirip şartlarımızı zorlayarak ilçemizin kalkınması adına her adımın bizim için önemli olduğunun bilinciyle gerekli hizmetleri yerine getirerek çalışmalarını bizzat takip ettik.

İlçemizi modern ve tanınan bir konuma yükseltmek için uğraşyoruz.

Ankara Başkent Doğalgaz A.Ş. ile yapmış olduğumuz toplantılar sonucunda doğalgaz olmayan Yeşildere, Yenimahalle ve Üçevler Mahalleleri'ne söz verdiğimiz gibi doğalgaz çalışmaları başlatıldı. Yarım kalanlar tamamlandı. Güzel ilçemizin kıymetli insanları en güzel hizmetlere layık. Onlara layık oldukları hizmeti sunabilmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

Geçmişle geleceği birleştiren belediyecilik anlayışımızla çıktığımız hizmet yolunda yapmış olduğumuz projemiz kapsamında 1940 yılında Halkevi binası olarak inşa edilen, daha sonra 1944'ten 1982'ye kadar belediye binası olarak hizmet veren, son yıllarda atıl durumda kalan binayı yapmış olduğumuz restorasyon çalışmalarıyla "Elmadağ Köy Konağı" olarak hizmete sunduk.

"İsmetpaşa Park" projemizin Ankara Büyükşehir Belediyesi desteğiyle yapımı neredeyse tamamlandı. Çocukların yüzünde tebessüm olalım diye 12 adet yeni park yaptık, 20 adet eski parkın da revizesini gerçekleştirdik. Binlerce fidanı toprakla buluşturduk.

Sokak hayvanlarına destek olmak amacıyla ormanlık alan içerisindeki farklı noktalara köpek kulübeleri yaparak beslenme ve barınma ihtiyaçlarını karşıladık, kulübelerin bulunduğu alanın etrafına da fidan diktik.

Alinteri döken üreticiye destek vermek ve tüketicileri doğal ürünlerle buluşturmak, rahat alışveriş ve kolay ulaşım için diğer pazar alanlarından bağımsız olarak Samsun Yolu kenarına "Doğal Köylü Ürünleri Pazarı"ni kurduk. Halk pazarı olmayan, merkeze uzak olan mahallelerimizde halkımızın ihtiyaçlarını kolayca karşılaması için pazar alanı kurduk.

Güne sıcak bir başlangıç için kış aylarında düzenli olarak çorba dağıtımını gerçekleştiriyoruz.

İlçemizde yaşayan vatandaşların ulaşımında kolaylık sağlamak ve yaşam kalitesini artırmak için altyapısı tamamlanan alanlarda Ankara Büyükşehir Belediyesi desteği ve belediye ekiplerimiz işbirliğiyle binlerce ton asfalt atıldı, açılmaz denilen yollar açıldı, kaldırım, tretuvar yapıldı, arazi, kadastro, imar yollarında bakım, onarım, reglaj ve şarmpol çalışmaları yapıldı, grup yolları malzemeli bakımları yapıldı, büyük ölçüde asfaltlandı, ihtiyaç duyulan alanlarda atık su, yağmur suyu hatları döşendi, yoğun yağmur suyunda sel baskınlarını önlemek için ızgaralar, dere ıslahı yapıldı.

Acı ve tatlı günlerinde halkımızla bir olduk, yanlarında olduk, sevinçlerini ve üzüntülerini paylaştık. Cenazelerde çadır, semaver, çay şeker vs. tüm ihtiyaçlarını karşıladık. Her yeni doğan bebeğin adına yazılı fidan ve bebek doğum hediye seti verdik, ziyaretlerde bulunduk.

Elmadağ'da ilk yamaç paraşütü uçuşunu gerçekleştirdik.

Bölgemizin en güzel yamaç paraşütü ve doğa sporları tesislerini ilçemizde kurmak için gerekli çalışmalara başladık.

Başkanlık konutu olarak ayrılan belediyemize ait daireyi Şehit Aileleri Derneği'ne tahsis ettik.

Pandemi nedeniyle birçok çalışmamızın tamamlanma süresinde gecikmeler olduğu için onları da bir sonraki röportajımızda güzel haberlerle sizlerle paylaşmayı isteriz.

Hizmetlerimiz için emek veren herkese çok teşekkür ediyorum.

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

ADEM BARIŞ AŞKIN: İlçemizde eksik gördüğümüz ve seçim vaatlerimizde de belirttiğimiz tüm hizmetlerimizi yerine getirmek için gece gündüz demeden çalışıyoruz.

Ancak ülkemizin de ortak sorunu olan su sıkıntısı önceliğimiz olacaktır. Yeni su kaynakları için startı verdik. Son yılların en kurak döneminin yaşandığı ülkemizde yeni su kaynakları bulmak için Elmadağ genelinde çalışmalar yapmaya başladık.

Bu konuyla ilgili kısa bir açıklama ve teşekkür etmek isterim.

İlçemizin su ihtiyacını gidermek için Ankara merkez hattan (Mamak, Gölbaşı, Çankaya) günlük ortalama 30 tanker su sevkiyatı yapılarak depolara basılmaktadır. İlçemizin zayıf kalan Hisarköy kuyularına olan bağımlılığını yeni kaynaklarla ortadan kaldırmayı hedefliyoruz. Su sıkıntısını gidermek için ASKİ tarafından yapılan su sondaj çalışmaları Elmadağ'da başarıyla sonuçlanmıştır.

Bu çalışmalarda talimatıyla imkânlarını seferber eden başta Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Mansur Yavaş olmak üzere ASKİ Genel Müdürü Erdoğan Öztürk'e genel müdür yardımcılara, daire başkanlarına, bölge müdürüne ve tüm çalışanlarımıza teşekkür ederim.

Üretim yapmayan hiçbir toplum kalkınamaz bilinciyle yakın zamanda kapımızı çalacak olan kıtlık sorunuyla mücadele için üretim alanlarımızı genişletmeye ve üretime önem vereceğiz.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

ADEM BARIŞ AŞKIN: Kalkınma adına yapacağımız yatırımlarımızı sadece belediyemizin bütçesinden karşılamamız elbette ki mümkün değil.

Hizmetleri yapabilmemiz için ortak projelerimizde kamu desteğinin olması gerekiyor, ancak içinde bulunduğumuz dönemde kaynak eksikliği ve yatırım harcamalarının durdurulması nedeniyle hedeflediğimiz hizmetlerimizi tek başımıza yerine getiremiyoruz.

Kurum destekli yatırımların önünün açılması gerekiyor.